a ¶ Igitꝰ mūdaui eos. Re. Aptus ꝑ oĩa finis ⁊ cōdignꝰ edificio ſancte ciuitatis ⁊ tēpli dñi: vt emūdatis ciuibus aliene a deo pollutiōis ordines ſacerdotū ⁊ leuitarū in miniſterio ſuo rite cuſtodiantꝰ: vt inſtituti regulariter magiſtri eccl'ie caſtigatū ab omi peccato populū de cetero ĩ bono ꝑmanere: ⁊ creſcere ſꝑ exhortentꝰ. b ¶ Et in oblatione lignoꝝ. Inter cetera populus ligna offert ad ignē altaris nutriendū opa ꝯtutū diuina ꝯſecratiōe digna opantꝰ. Ardēt ligna ⁊ ꝯſūmuntꝰ in altari holocauſtoꝝ: cū ĩ cordibꝰ electoꝝ opa iuſticie flāma charitatis ꝑficiuntur. c ¶ Memēto mei deꝰ ĩ bonū. Merito talis ꝯditor: et dedicator ciuitatis poſt multos deuotiōis labores mēorie ſe creatoris ⁊ largitoris oīm bonoꝝ commendat. tijs implicātes: ⁊ iſti ſūt obiurgādi ꝑ aſperā correptionē illoꝝ ad q̄ꝝ ſpectat officiū: ſunt etiā maledicēdi ꝑ hoc ꝙ mala pene ſupuētura eis ſūt p̄dicēda ſi in talibꝰ ꝑſeuerāt. ſūt etiā cedēdi corꝑaliter ⁊ affligēdi ꝑ illos ad quoꝝ ſpectat officiū ſi fuerint oſtinati. r ¶ Memento mei deꝰ meꝰ ĩ bo. ꝑ h̄ ſignificatꝰ ꝙ bonꝰ p̄latus ex debita correptiōe maloꝝ remūeratiōnē bonoꝝ cōſequitꝰ supernoꝝ.

Nico. de lyra

a ¶ Et maledixi. malū eis imp̄cādo niſi talia corrigerent. b ¶ Et cecidi. flagellando aliq̄s ꝓpter eorum obſtinationē. c ¶ Et decalcaui eos. ꝑ capillos trahēdo: vel qꝛ fecit radi capita eoꝝ ⁊ barbas qđ tūc tꝑis magna erat ꝯfuſio. d ¶ Et adiuraui in deo vt non da. ⁊c. id ē feci eos iurare: cuiꝰ cā ſbditꝰ: e ¶ Nūquid nō in hu. ⁊c. q̄ erat ſapiētiſſimꝰ. f ¶ Certe in gētibus multis nō erat rex ſimilis ei. in ſapiētia/ diuitijs ⁊ glīa: vt habetꝰ. iij. Reg. iij. g ¶ Et dilectꝰ d̄o ſuo erat. qđ patet ex hoc qđ ſibi apparuit ĩ gabaon: vt habetꝰ. iij. Reg. iij. h ¶ Et poſuit eū deꝰ regē. qꝛ nō debebatꝰ ei regnū rōne ꝑmogeniture: ſed ex diuina ordinatione: vt habetꝰ. j. Paral. xxviij. i ¶ Et ipm̄ q̄ duxerūt ⁊c. vt habetꝰ. iij. Reg. xi. k ¶ Nunq̄d ⁊ nos inobediētes faci. ⁊c. q. d. manifeſtū eſt ꝙ ſic: ſi duxerimꝰ mlr̄es alienigenas: cū multū deficiamꝰ a ſapiētia ſalomonis ⁊ eius ꝑfectiōe. l ¶ De filijs aūt ioaiada. q̄s aūt fuerit ille filꝰ ioiade nō exp̄mitꝰ hic. m ¶ Quē fugaui a me. propter maliciā ſuam. n ¶ Recordare dn̄e deꝰ meus ad. eos. enormiter ⁊ grauiter puniendo ad terrorē alioꝝ. o ¶ Igitur mūdaui eos ab omibꝰ alie. ſcꝫ mulieribꝰ ſeꝑando. p ¶ Et cōſtitui ordines ſacer. ⁊ le. ſicut diſpoſuit dauid rex. j. Paral. xxiiij. et. xxv. q ¶ Et in oblatiōe lignoꝝ. i. in cōpoſitiōe lignoꝝ ad nutriendū ignē iugitꝰ in altari holocauſtoꝝ qđ debebat fieri a ſacerdotibus ꝑ vices ſibi ſuccedēdo. r ¶ Memēto mei deus. Poſt oĩa opa bona p̄dicta fidelitꝰ ⁊ deuote ſe ſuo creatori recōmendat. Cui eſt honor ⁊ glīa ĩ ſecl'a ſecl'oꝝ amē.

Moraliter ✳ qđ a talibꝰ abſtinerēt. Per iudeos ꝯo recidiuātes in cōtrahēdo matrimōia cū alienigenis mulieribꝰ: ſignantꝰ penitētes de vitijs carnalibꝰ: q̄ tñ poſtea deo ꝑmittēte ⁊ diabolo ꝓcurāte ad vomitū reuertuntꝰ p̄ſtinis ſe vitijs implicā

⁊ maledixi. Et cecidi ex ipis viros/ ⁊ decalca a b
ui eos: ⁊ adiuraui in d̄o/ vt nō darēt filias ſu c d
as filijs eoꝝ/ ⁊ nō acciperēt de filiabus eoꝝ fi
lijs ſuis: ⁊ ſibimetipſis/ dicēs: Nūquid nō in e
huiuſcemodi re peccauit ſalomon rex iſrael?
Et certe in gentibus multis nō erat rex ſimi f
lis ei: et dilectus deo ſuo erat: et poſuit eum g h
deus regē ſuꝑ oēm iſrael: Et ipm̄ ergo duxe i
rūt ad peccatū mulieres alienigenę. Nunq̄d k
⁊ nos inobediētes faciemꝰ omē malū grande
hoc: vt ꝑuaricemus in deo noſtro: et ducamꝰ
vxores ꝑegrinas? De filijs aūt ioiada filij eli l
aſib ſacerdotꝭ magni/ gener erat ſanaballath
oronitꝭ quē fugaui a me. Recordare dn̄e de m n
us meus aduerſuꝫ eos q̄ polluūt ſacerdotiū/
a iuſq̄ꝫ ſacerdotale ⁊ leuiticū. Igitꝰ mūdaui eos o
ab omibus alienigenis: ⁊ cōſtitui ordines ſa p
cerdotū ⁊ leuitaꝝ/ vnūquēq̄ꝫ ĩ miniſterio ſuo:
b ⁊ in oblatiōe lignoꝝ ĩ tꝑibꝰ cōſtitutꝭ ⁊ in p̄mi q
c tijs. Memēto mei deꝰ meꝰ in bonū: Amen. r

¶ Liber Neemię q̄ eſt Eſdrę ſecūdꝰ finit.

Seq̄ntes tertium ⁊ quartū Eſdrę libros vtcūq̄ꝫ de canone nō ſūt: expoſitores ordinarij intactos reliquerūt: q̄ ꝓpterea dicūtꝰ tertiꝰ et q̄rtus: quia apud grecos ⁊ latinos: ſuꝑior liber Eſdrę: vt dicit Hieronymꝰ in ꝓlogo: diuidebatꝰ in duos libros.

¶ Tertius liber Eſdrę incipit ¶ Ca. I

d † Et fecit ioſias paſcha in s
hieroſolymis domino/ et
immolauit phaſe/ quarta
decima luna p̄mi mēſis:
ſtatuēs ſacerdotes per vi
ces dierū ſtolis amictos/
in tēplo dn̄i. Et dixit leui
tis ſacris/ ſeruis iſrael: vt ſanctificarent ſe do
mino/ in poſitiōe ſanctę arcę dn̄i/ ĩ domo quā
ędificauit ſalomō filꝰ dauid rex. Nō erit no
bis tollere ſuꝑ hūeros eā. Et nunc deſeruite
dn̄o nr̄o: ⁊ curaꝫ agite gētis illius iſrael/ ex ꝑ
te ſm̄ pagos ⁊ tribꝰ vr̄as: ſm̄ ſcripturā dauid
regꝭ iſrael: ⁊ ſm̄ magnificētiā ſalomonis filij
eius: oēs in tēplo/ ⁊ ſm̄ particulā principa
tus paternā veſtram/ eorum qui ſtant in con
ſpectu fratꝝ filioꝝ iſrael: Immolate paſcha/
⁊ ſacrificia parate fratribꝰ veſtris: ⁊ facite ſm̄
ꝑceptū dn̄i quod datuꝫ ē moyſi. Et donauit
ioſias in plebem quę inuenta eſt/ ouium/ ag
norum ⁊ hędoꝝ ⁊ capꝛarum/ triginta milia:
vitulos tria milia. Hęc de regalibus data t

¶ Poſtilla venerabilis magiſtri Nicolai de lyra ſuꝑ librum Neemie q̄ ē Eſdre ſecūdꝰ finitꝰ.

¶ Incipit poſtilla venerabilis magiſtri Nicolai de lyra ſuper tertiū librū Eſdre. ¶ Ca. I

Et fecit ioſias paſcha. Liber iſte q̄ dꝛ Eſdre tertiꝰ videtꝰ magis ab alio doctore neſcio quo cōſcriptus: ⁊ ex pluribus collectus. Nam hic deſcribuntꝰ plura que in p̄mo Eſdre valde ſufficienter ſunt deſcripta. Nō eſt autē veriſimile ꝙ ip̄e tot repetiuerit ĩ alio libro ſine neceſſitate: immo etiam cū nulla aut parua vtilitate. Nec eſt argumentū contra hoc de libro Paral. ĩ quo multa ſcribuntꝰ que habentur in libris regum. Nec ſimiliter de ſecūdo Machab. in q̄ repetuntꝰ multa que ſūt in primo ſcripta. nā alius ſcripſit librum Paralipomenō: ⁊ alius libros regū. ⁊ idē fuit de p̄mo ⁊ ſecundo Machab. ſicut ſatis patuit ibideꝫ. ⁊ ideo liber iſte dꝛ a doctoribus apocryphus: vt patet in p̄ma parte ſūme ſancti Tho. de aquino. q. x. arti. vj. circa primū argumentū. ꝓpter qđ liber iſte inter alios nō canonicos q̄ ponūtur ĩ biblia: minoris videtur auctoritatis: ⁊ ideo ad ipſuꝫ exponendū vltimo miſi manuꝫ: tñ de illis q̄ alibi ſcribūtꝰ et h̄ repetūtꝰ ĩtēdo breuitꝰ trāſire: ⁊ ad loca remittere vbi a me diffuſiꝰ exponūtꝰ. Igitꝰ liber iſte ĩ tres ꝑtes diuiditꝰ. nā auctor p̄mo q̄dā alibi ſcp̄ta repetit. ſcđo q̄ ꝓpria ſūt huiꝰ libri ſbiūgit. c. iij. tertio ad repetēdū ſcp̄ta alibi redit. c. v. ibi: Inſtāte aūt. p̄ma adhuc ĩ tres. nā p̄mo repetit q̄dā captiuitatē babylōicā p̄cedētia. ſcđo q̄dā ipam ꝯcomitātia/ ibi: Qui vſq̄ꝫ ad iracūdiā. tertio q̄dā ſubſeq̄ntia ca. ij. p̄ma adhuc ĩ tres: qꝛ p̄mo tꝑe ioſie deſcribitur paſchal' celebratio: ſcđo ioſie mors ⁊ tumulatio/ ibi: Et poſt omneꝫ actū. t̄tio filioꝝ eiꝰ ſucceſſio/ ibi: Et aſſumētes. p̄ma aduc ĩ duas: qꝛ p̄mo pōitꝰ debita p̄ꝑatio. ſecūdo paſche celebratio/ ibi: Et hec cū fierēt. Sētētia p̄me ꝑtꝭ patꝫ ex dictꝭ. ij. Paral. xxxv. exceptis q̄ ſequūtꝰ. t ¶ Hec de re. data ſūt ⁊c. iſtđ nō refertꝰ ad domū ioſie: vt lr̄a videtꝰ p̄tēdere: ſꝫ intelligitꝰ de domo ducū regꝭ: ſm̄ qđ exp̄mitꝰ. ij. Paral. xxxv. Duces q̄ꝫ eiꝰ ſpōte qđ vouerāt obtulerūt tā pp'lo q̄ꝫ ſacerdotibꝰ et leuitꝭ: ⁊ nō exp̄mitꝰ ibi q̄d vl' q̄ntum dederūt

Diuiſio

A ſũt ſm ꝓmiſſionem ppl'o: ⁊ ſacerdotib⁹ in paſcha: oues nu a
mero duo milia: ac vituli cẽtũ. Et iechõias ⁊ ſemeias ⁊ na b
thanael fratres: ⁊ aſabias ⁊ oçiel et cozaba in phaſe: oues
quiq; milia: vitulos quigẽtos. Et cum hęc fierẽt elegãter: c
ſteterũt ſacerdotes ⁊ leuitę habẽtes açyma p trib⁹. Et ſm
partes pͥcipatus paterni ĩ cõſpectu populi offerebãt do
mino: ſm ea quę ĩ libro moyſi ſcripta ſũt. Et aſſauerũt pha/
ſe igni/ prout oportebat: ⁊ hoſtias coxerũt in emolis ⁊ ĩ ol/ d
lis cum beniuolẽtia. Et attulerũt om̃ibus qui erant ex ple
be: et poſt hęc parauerunt ſibi et ſacerdotibus. Sacerdo/
Al's t vſque quo. tes eñ offerebãt adipes † vſq; dum finita eſſet hora: ⁊ leui/
tę parauerũt ſibi et fratribus ſuis filijs aaron. Et ſacri cã/
tores filij aſaph erãt per ordinem: ſm pręceptũ dauid: et
aſaph et çacharias ⁊ ieddim⁹ q̃ erat a rege: ⁊ oſtiarij p ſin/
gulas ianuas: ita vt non p̄uaricaret vnuſquiſq; ſuã. Fra/
tres eñ illoꝝ parauerũt illis. Et ꝯſummata ſũt q̃ ptinebãt
ad ſacrificiũ dñi. In illa die egerũt phaſe: ⁊ offerebãt hoſti e
as ſup dñi ſacrificiũ ſm p̄ceptum regis ioſię. Et egerũt fi/ f
lij iſrael q̃ inuẽti ſũt in tpe illo/ phaſe: ⁊ diem feſtũ açymoꝝ
per dies ſeptẽ. Et non eſt celebratũ phaſe tale in iſrael/ a
temporibus ſamuel ꝓphetę: ⁊ omnes reges iſrael nõ cele/
brauerũt tale paſcha/ q̃le egit ioſias/ ⁊ ſacerdotes/ et leuitę
⁊ iudęi ⁊ oĩs iſrael: qui inuenti ſunt in cõmoratione hiero/
ſolymis. Octauodecimo anno regnãte ioſia celebratũ eſt
phaſe. Et directa ſunt opera ioſię ĩ cõſpectu domini ſui in g h
corde pleno metuẽtia: ⁊ q̃ circa illum quidẽ cõſcripta ſunt
in priſtinis tpibus de eis qui peccauerũt: quiq; irreligioſi i
fuerunt in dñm pręom̃i gẽte: ⁊ qui nõ quęſierũt verba dñi
4 Re. 23. f 2 Pa. 35. c ſup iſrael. † Et poſt omnem actũ hũc ioſię/ aſcẽdit pharao
B rex ęgypti veniẽs ĩ charchamis ab itinere ſup euphratẽ: et k
exijt illi obuiam ioſias. Et miſit rex ęgypti ad ioſiam/ di/
cẽs: Quid mihi ⁊ tibi ẽ rex iudę: Nõ ſum miſſus a dño vt
pugnem ꝯtra te. Sup euphratẽ eñ bellũ meũ ẽ. Feſtinãs
deſcẽde. Et nõ eſt reuerſus ioſias ſuper currum: ſed expu
gnare eum conabat: nõ attẽdẽs verbũ ꝓphetę ex ore dñi: l
ſed cõſtituit ad eum bellũ in campo mageddo. Et deſcen/
derunt principes ad regẽ ioſiam. Et dixit rex pueris ſuis:
Amouete me a prelio: Infirmat⁹ ſuz eñ valde. Et ſtatim
amouerũt euz pueri ipſius d acie. Et aſcendit ſup currum
ſecundariũ ſuum: ⁊ ꝑueniẽs hieroſolymã vita functus eſt:
⁊ ſepult⁹ ẽ in paterno ſepulchro. Et ĩ tota iudęa lugebãt io
ſiã: ⁊ q̃ p̄ſidebãt cũ vxorib⁹ lamẽtabãt eũ vſq; in hunc diẽ:
⁊ datũ ẽ hoc fieri ſemp ĩ om̃e gen⁹ iſrl'. Hęc aũt p̄ſcpta ſũt
in libro hiſtoriarũ regum iudę: ⁊ ſingula geſta acta ioſię ⁊
eius gloria: ⁊ intellectus eius in lege dñi: quęq; geſta ſunt
4 Re. 23. f 2 Pa. 36. a ab eo ⁊ quę nõ ſcripta ſunt in libro regum iſrael ⁊ iudę † Et m
aſſumentes qui erãt ex gente iechoniã filiũ ioſię: cõſtitue/ n
rũt regem pro ioſia patre ſuo: cum eſſet annorum triginta/
trium: ⁊ regnauit ſup iſrael mẽſibus tribus. Et amouit euz
rex ęgypti ne regnaret in hieroſolymis. Et mulctauit gẽtẽ
argenti talenta centũ: ⁊ auri talentum vnum. Et conſtituit
rex ęgypti ioakim fratrem ipſius regem iudę ⁊ hieruſalẽ: ⁊ o
alligauit magiſtratus ioakim: ⁊ çaracelem fratrem ſuum: p
⁊ apprehẽdẽs reduxit in ęgyptuz. Annoꝝ erat ioakim vi q
gintiquinq; cũ regnare cępiſſet in terra iuda ⁊ hieruſalem:
⁊ fecit malum in conſpectu dñi. Poſt hunc aũt aſcẽdit na r
buchodonoſor rex babylonis/ ⁊ alligãs euz in areolo vin/ s

a tũ dederũt. hic aũt exprimit/ cũ dr: Hec. ſup C
b ple que ſequũtur. De regalib⁹ data ſunt: id
eſt de bonis ducum regaliuz: ſm promiſſionem
deo factam: ꝓpter qđ dicit libro Paral'. Quod
c vouerant obtulerunt: qꝛ votum eſt ꝓmiſſio facta
deo: a ¶ Oues numero duo ⁊c. qđ nõ erat
in libro Paral'. expſſuz. b ¶ Iechonias ⁊c.
iſte. ij. Paral'. xxxv. vocat choneniaſ: ⁊ ẽ idẽ no
men in hebreo ſicut in latino nicolaus et colaus
colin⁹ ⁊ coletus. Sciendũ aũt ꝙ h̃ in ſequentib⁹
d q̃ repetunt de alijs libris noĩa ꝑſonaꝝ varian/
tur: ⁊ plura vel pauciora hic ⁊ ibi ponunt et nu/
meri ꝑſonaꝝ vel aĩaliũ maiores vl' minores hic
q̃ ibi ⁊ ecõuerſo: q̃ oĩa ⁊ ſilĩa breuit ſic ſoluunt.
pͥmo de noĩb⁹: nã multi erant binomij vel trino/
mij: vt patuit in plib⁹ locis veteris ⁊ noui teſta/
menti: ⁊ ſic idem homo frequẽter ſcribit ſb vno
noĩe in vno libro: ⁊ ſub alio noĩe in altero. ¶ Si
militer d pluralitate ꝑſonaꝝ: qꝛ qñ plures cõcur
runt ad vnũ actũ: aliqui tacent in vno libro qui
in alio exprimunt ⁊ ecõuerſo. ¶ Similit de nu/
meris dicendũ ꝙ minor numer⁹ includit in ma/
e iori: ꝓpt qđ qñ minor numer⁹ ſcribit ĩ vno loco
f aliter q̃ in alio: nõ eſt aliqua falſitas niſi minor
ſcriberetur cum preciſione maioris: et relat⁹ ad
idem ſimpliciter: quod non eſt in propoſito: et ſic
patet ꝙ dicte variationes nõ arguunt aliquã in
ſcriptura falſitatem. c ¶ Et hec cuz fierent.
Hic ꝯñr deſcribit paſche celebratio: et ptz ſnĩa
ex dictis. ij. Paral'. xxxv. exceptis q̃ ſequuntur.
d ¶ In emolis. i. in ollis eneis. e ¶ Et offe
rebãt hoſtias. ſ. pacificas ad q̃s nõ tenebant
f ¶ Sup dñi ſacrificiũ. qđ erat ꝯſuetũ fieri.
g h g ¶ Et directa ſũt opa ioſie. Hoc nõ eſt in
Paral'. ſz ĩmediate ſubdit bellũ pharaõis ꝯtra
ipm. h ¶ In corde pleno metu. i. dei metũ
i indicãtia. i ¶ De eis q̃ peccauert ⁊c. Iſti po
tiſſime fuert amon pater ioſie ⁊ manaſſes auus
eius: ſicut patet. iiij. Regum. et. ij. Paral'.
k ¶ Et poſt oẽm actũ. Hic deſcribitur ioſie D
k mors ⁊ ei⁹ tumulatio: ⁊ ptz ſnĩa ex dict'. ij. Pa/
ral'. xxxv. ĩ fi. ca. h̃ excepto. l ¶ Nõ attẽdens
ꝟbũ ꝓphe. ex ore dñi. ex h̃ loco videt ꝙ pha
rao miſit ad ioſiã vnũ de ꝓphet' dñi qđ nõ dicit
in libro Paral'. vel ipſe pharao dicit hic ꝓpha:
nam malis aliqñ cõcedit actus ꝓphetandi: ſicut
l ptz de balaam Num. xxiiij. m ¶ Et aſſumen
tes. Hic ꝯñr dſcribit filioꝝ ioſie ſucceſſio: ⁊ ptz
ſentẽtia ex dictis. ij. Paral'. xxxvj. ⁊. iiij. Regũ.
xxiij. et. xxiiij. et. xxv. in quib⁹ hec materia diffuſe
tractatur except' his que ſequunt. Et aſſumẽ/
tes qui erant ex gente iechoniã ⁊c. iſte vo
catur ioachaç. iiij. Reg. xxiij. ⁊. ij. Paral'. xxxvi.
ad quod poteſt dici ꝙ erat binomius. n ¶ Cõ/
ſtituerũt regẽ ꝓ ioſia patre ſuo cũ eẽt an
norũ trigitatrium. iiij. Reg. et. ij. Paral'. dr
ꝙ erat annoꝝ. xxiij. vnde videt hic numer⁹ falſi/
ficatus per ſcriptores vnum. x. vel denariũ ad/
dentes: vel oportet dicere ꝙ ibi tacent. x. anni q̃
hic exprimuntur: ⁊ ſic vtrũq; eſſet verũ: quia mi/
nor numerus includitur in maiori ſicut predictũ
eſt. o ¶ Et alligauit magiſtrat⁹ ioakim.
m fratrem p̄dicti ioachaç non in vinculis ſed iura/
n mẽto vt fidelit redderet tributũ regi egypti qui
ꝯſtituit eũ regẽ iude ꝓ ioachaç fratre ſuo: vt ptz
iiij. Reg. ⁊. ij. Paral'. iõ ſbdit de regno ei⁹. An
noꝝ erat. xxv. ioakim cũ regnare cepiſſet ⁊c.
p ¶ Et zaracelẽ fratrẽ ei⁹. ⁊ hr̃ in aliq̃bus bi
blijs. Et çachariã fratrẽ ſuũ. i. ipm ioachaç q̃ no/
minat h̃ çacharias. q ¶ Apphẽdẽs redu. in
o egy. cathenis ligatuz: ſic ptz. ij. Paral'. xxxvj. et
p iiij. Reg. xxiij. r ¶ Poſt hũc aũt ⁊c. qꝛ fugie
bat exercitũ chaldeoꝝ q̃tũ poterat. s ¶ Et al/
q ligãs eũ ĩ areolo. vin. ⁊c. eſt aũt area ſpatiũ
in q̃ terunt blada: ⁊ inde dr areola diminutiuũ:
r et eſt paruũ ſpatiũ ĩ q̃ aliq̃s ligat⁹ cum cathenis
põt ꝓcedere ⁊ nõ vltra: ⁊ illa cathena dr aureo/
s lũ vinculũ: ſic aũt fuit d iſto diſpoſitũ vt ad h̃ ĩ ba

E ... bylonē duce
rex:ſꝫ in via mu
tato ꝯſilio remiſ
ſus fuit in hieru/
ſalē:⁊ ibi interfe
ctus: et cadauer
ei⁹ proiectū extra
portas ciuitatis:
ſic ꝑdixerat Hie
remias.xxij.
a ¶Nā de im
mūdicia illi⁹ ⁊
irreligioſitate
⁊c.i.idolatria:ſi
cut ꝑ oppoſitū la
tria dicit religio
vel religioſitas.
b ¶Et regna
uit ioachin:ſic
debꝫ iſte ſcribi ꝑ
n ĩ fine. c ¶Et
miſit deus pa
trū ipſorū per
angelū ſuū:id
eſt hieremiā qui
dicitur hic ange/
lus:id eſt dei nū
cius: et ſimiliter
alij prophete. iō
ſubdit: Subſan
nabant in ange/
lis ſuis ⁊c.
d ¶Quiuſqꝫ
ad iracundiā.
Hic conſequen/
ter auctor repetit
ꝯcomitantia ca/
ptiuitatem: ⁊ pa
G tet ſentētia ex di/
ctis.iiij. Regum
xxv.et.ij. Para.
xxxvj. exceptis q̃
ſequūt. e ¶Et
ꝑcepeit aſcen
de.reges chal
deorū ⁊c. Hoc
poteſt dupliciter
exponi. Uno mo
do referendo ad
iudeos: et ſic eſt
ſenſus ꝙ per ſua
peccata meruert
ꝙ deus ꝑciperet
chaldeos aſcēde
re ad deſtructio/
nē ciuitatis ⁊ po
puli. Precepe/
runt:id eſt preci/
pi meruert. Alio
modo vt referat
ad deum de quo
premittit: Qui
vſqꝫ ad iracundi
am:in ſingulari:
ad deſignanduꝫ
vnitatem eſſen /
tie. ⁊ ſubditur:
Preceperunt in
plurali:ad deno
tandū in deo plu
ralitatē perſona/
rū:ſicut Gen.j.c.
Faciamus homi
nem ad imaginē
⁊ ſimilitudinem
noſtram ⁊c.
f ¶Et conſū/
mauerunt om
nia:id eſt

culo perduxit in babyloniā: ⁊ ſa
cra vaſa dñi accepit nabuchodo
noſor:⁊ tulit ⁊ ꝯſecrauit in tem/
a plo ſuo in babylonia. Nā de im/
mūdicia illi⁹ ⁊ irreligioſitate ſcri
b ptū eſt ĩ libro temporꝝ reguꝫ. Et
regnauit ioachin filius eius pro
eo. Cū aūt ꝯſtitut⁹ ē rex:erat an
norꝝ decē ⁊ octo. Regnauit aūt
mēſes tres:⁊ dies decē ĩ hieruſa/
lē:⁊ fecit malū in ꝯſpectu domi/
ni. Et poſt annuꝫ mittens nabu/
chodonoſor/trāſmigrauit euꝫ in
babyloniā ſimul cū ſacris vaſis
domini:⁊ conſtituit ſedechiā re/
gem iuda ⁊ hieruſalem cum eſſet
annorꝝ vigintiunius. Regnauit
aūt annis vndecim. Et fecit ma/
lum in conſpectu domini:et non
eſt veritus a verbis quę dicta ſūt
ab hieremia propheta ex ore do/
mini:⁊ adiurat⁹ a rege nabucho
donoſor periurans diſceſſit:⁊ in
durata ceruice ſua et corde ſuo
tranſgreſſus eſt legitima domini
dei iſrael. Et duces populi do/
mini multa inique geſſerūt: ⁊ im
pie egerunt ſuper oēs immun/
dicias gentiū:⁊ polluerunt tem/
plū domini quod ſanctū erat in
c hieroſolymis. Et miſit deus pa/
trū ipſorꝝ per angelū ſuum reuo/
care eos:propter quod parceret
illis ⁊ tabernaculo ſuo. Ipſi vō
ſubſannabant in angelis ſuis:et
qua die locutus eſt domin⁹ /erāt
d illudentes prophetis eius. Qui
vſqꝫ ad iracundiaꝫ concitatus ē
ſuper gentem ſuam ꝓpter irreli/
e gioſitatem ſuam:⁊ ꝑcępit aſcen/
dere reges chaldęorꝝ. Hi occide
runt iuuenes eoruꝫ in gladio: in
circūitu ſancti templi eorꝝ:⁊ non
pepercerūt iuueni/⁊ ſeni /⁊ virgi
ni/⁊ adoleſcenti: ſed oēs tradi
ti ſunt in manus ipſorꝝ: ⁊ oīa ſa
cra vaſa domini:⁊ regales apo/
thecas reſumētes tulerūt ĩ baby
loniā:⁊ incenderūt domū domi/
ni: ⁊ demolierūt muros hieruſa/
leꝫ:⁊ turres eius incēderūt igne.
f Et ꝯſūmauerunt oīa honorifi
ca eius:et ad nihilū redegerunt:
g ⁊ reliquos a gladio duxerunt in
babyloneꝫ. Et erant ſerui illius
vſqꝫdū regnarent perſę: in reple
tione verbi dñi in ore hieremię:

quouſqꝫ† benigne ageret terra ſab/
bata ſua. Omni tēpore deſertiōis
ſuę ſabbatiçauit in applicatione
annorꝝ ſeptuagintaſeptem.
R †Egnante ¶Ca.II b
cyro rege perſarꝝ ĩ cō
ſūmatiōe verbi domi
ni in ore hieremię /ſu
ſcitauit dñs ſpiritū cyri regis per
ſaruꝫ:et prędicauit in toto regno
ſuo ſimul per ſcripturaꝫ/ dicens:
Hęc dicit cyr⁹ rex perſarū: Me
conſtituit regem orbi terrarū do/
min⁹ iſrael/dñs excelſus:⁊ ſigni/
ficauit mihi ędificare domum ſi/
bi in hieruſalem quę eſt in iudęa.
Si quis eſt ex genere veſtro:do/
minus ipſius aſcēdat cū eo in hie
ruſaleꝫ. Quotquot ergo circa lo
ca habitāt/adiuuēt eos q̇ ſūt ĩ lo/
co ipſo/in auro ⁊ argēto /in datio/
nibus cū equis ⁊ iumentis: cūqꝫ
alijs quę ſm̄ vota apponunt in
ędem dñi quę eſt in hieruſalē. Et
ſtantes ꝑncipes tribuū/pagorꝝ ⁊
iudęę ex tribu beniamin:⁊ ſacer/
dotes ⁊ leuitę quos excitauit do
minus aſcendere ⁊ ędificare do/
mū dñi quę eſt in hieruſalē:⁊ qui
erant in circūitu eorꝝ adiuuerūt ĩ
oī auro ⁊ argēto eius: ⁊ iumētꝭ
⁊ votis qꝫ plurib⁹:multi q̃rū ſen/
ſus excitat⁹ eſt. †Et cyrus rex ꝓtu
lit vaſa ſacra dñi quę trāſtulit na
buchodonoſor rex babylonis ex
hieruſalem:et ꝯſecrauit ea idolo
ſuo:⁊ ꝓferēs ea cyrus rex perſa/
rum tradidit mitridato q̇ erat ſu/
per theſauros ipſi⁹. Per hūc aūt
tradita ſūt ſalmanaſaro ꝑſidi iu/ i
dęę. Horꝝ aūt hic nūerus. Liba/
toria argētea:duo milia quadrin
gēta:athiſcę argētęę trigīta:phia k
lę aureę triginta:itē argētęę:duo
milia q̃dringētę:⁊ alia vaſa mille
Oīa autē vaſa aurea ⁊ argentea
q̇nqꝫ milia octingēta ſexaginta.
Et enumerata ſunt ſalmanaſaro l
ſimul cum his qui ex captiuitate
babylonię venerant in hieroſo/
lymam. In artaxerxis autem re m
gis perſaruꝫ temporibus ſcripſe
rūt ei de his qui ĩhabitabāt in iu/
dęa ⁊ hieruſalem:balſamus ⁊ mi
tridatus/⁊ ſabellius/⁊ rathimus
balthemus ſamelius ſcriba:et re
liqui inhabitantes in ſamaria:et

nia:id eſt exter G
minauerunt. Als tbene
g ¶Et reli/
quos a gla/
dio in baby/
lonem: id eſt
illos qui gladi 2.Pa.36.d
um euaſerant ĩ 1.Eſd.1.a
babylonem du
xerunt.
¶Ca. II.
R egnā
te cy/
ro re/
ge perſarum.
Hic conſequen
ter auctor repe/
tit facta captiui/
tatem conſequē
tia:⁊ diuidit in Diuiſio
duas partes:q2
ꝑmo ponitur ꝓ
ſperitas de ca/
ptiuitate redeū/
tiuꝫ.ſecundo ad
uerſitas ipſoruꝫ
edificantiū/ibi:
In artaxerxis.
Sententia pri/
me partis patet
ex dict.j. Eſdre
j.except. que ſe/
quuntur.
i ¶Salma/
naſaro preſi/
di iudee:id eſt
çorobabel aliť
ſic noīato: q̇ fu/
it pr̄iceps rede/ h
untium de capti
uitate.
k ¶Athiſce
argentee tri/
ginta:id eſt cy/
phi argentei.
l ¶Et enu/ † 1.Eſd.1
merata ſunt
ſalmanaſaro
ſimul cū his
⁊c.id eſt ſibi tra
dita vel expedi/
ta. m ¶In ar
taxerxis autē
regis perſarꝝ
⁊c. Hic conſe/
quent ponit ad
uerſitas edificā
tium. Redeun/
tes enim de ca/
ptiuitate cepe/
runt reedificare
templum:ſed fu
erunt impediti
ꝑ ſamaritanos.
et patet ſenten/
tia partiſ huius
ex dictis.j. Eſ/
dre.iiij.ca. exce/
ptis que ſequū/
tur: In arta/
xerxis aūt re/
gis perſaruꝫ
⁊c. Iſte fuit cā/
byſes fili⁹ cyri q̇
vocabat cāby/
ſes noīe ꝓpō. ⁊
artaxerxes noīe
regio.ſic ĩpato/
res ro.

A ceteris locis ſubiectam epiſtolam regi artaxerxi. Domi/
ne pueri tui rathimus ab accidentibus: et ſabellius ſcri/ a b
ba: ⁊ reliqui curie tue iudices in celeſyria ⁊ phenice. Et
nunc notũ ſit domino regi: quoniã iudei qui aſcẽderunt
a vobis ad nos: venientes in hieruſalem ciuitatẽ refugã
⁊ peſſimã: edificãt furnos eius/ ⁊ ſtatuunt muros: ⁊ tem/
plũ ſuſcitant: ꝙ ſi ciuitas iſta et muri iſti conſũmati fue/
rint: nõ tñ tributa non ſuſtinebunt pendere: ſed etiam re
gibus reſiſtent. Et quia id agitur circa templũ: recte ha/
beri arbitrati ſumus non deſpicere hoc ipm: ſed notuꝫ fa
cere domino regi/ vt ſi videbit regi: querat ĩ libris patrũ
tuoꝝ: ⁊ inuenies in admonitõibus ſcripta de his: ⁊ ſcies c
quoniã ciuitas iſta fuit refuga: ⁊ reges ⁊ ciuitates concu
tiens: ⁊ iudei refuge: ⁊ ꝓlia cõmittẽtes ĩ ea ab eterno: ob
quã cauſam ciuitas iſta deſerta eſt. Nunc ergo notũ faci
mus domine rex: quoniã ſi ciuitas hec edificata fuerit: ⁊
huius muri erecti fuerint: deſcenſus tibi nõ erit in celeſy/
riam ⁊ phenicem. Tũc ſcripſit rex rathimo qui ſcribebat
accidẽtia ⁊ balthemo ⁊ ſabellio ſcribe / ⁊ ceteris conſtitu
tis ⁊ inhabitãtibus ĩ ſyria ⁊ phenice ea que ſubiecta ſũt.
Legi epiſtolam quã miſiſtis mihi. Precepi ergo inquiri:
⁊ inuẽtũ eſt: quoniã ciuitas illa eſt ab euo regib⁹ reſiſtẽs:
⁊ homĩes refuge: ⁊ ꝓlia in ea efficiẽtes: ⁊ reges fortiſſimi
erant in hieruſalẽ dominãtes/ ⁊ tributa exigẽtes: a celeſy
ria ⁊ phenice ¶ Nunc ergo ꝓcepi ꝓhibere homines illos d
edificare ciuitatẽ: ⁊ ꝓhibere/ ne quid vltra hec fiãt: ſʒ nec
ꝓcedant in plurimuꝫ: ex qua ſunt malicie: ita vt regibus
B moleſtia importet. Tũc recitata his que a rege artaxerxe
ſcripta fuerant rathimus ⁊ ſabellius ſcriba: ⁊ q̃ cũ his cõ e
ſtituti erant iungẽtes/ feſtinãter venerũt in hieruſalẽ: cum
equitatu ⁊ turba ⁊ agmĩe: ceperũtq; edificãtes ꝓhibere.
Et vacabãt ab edificatiõe tẽpli in hieruſalẽ: vſq; ſecũdo f
anno regni darij regis perſaꝝ.

¶ Ca. III

Rex darius fecit cenã magnã omnibus verna g h
culis ſuis: ⁊ omnibus magiſtratibus medie ⁊ i k
perſidis: ⁊ omnibus purpuratis: ⁊ ꝓtorib⁹: et l m
cõſulib⁹: ⁊ ꝓfectis ſub illo ab india vſq; ethio n o
piã cẽtũ vigintiſeptẽ ꝓuincijs. Et cũ mãducaſſent ⁊ bibiſ p
ſent: ⁊ ſatiati reuerterẽtur: tũc darius rex aſcẽdit ĩ cubiculo
ſuo: ⁊ dormiuit/ ⁊ expgefact⁹ ẽ. Tũc illi tres iuuenes cor/ q
poris cuſtodes: q̃ cuſtodiebãt corp⁹ regis: dixerũt alter al
teri: Dicam⁹ vnuſq̃ſq; nrm ſmonẽ q̃ ꝓcellat: ⁊ cuiuſcũq; r s
apparuerit ſermo ſapiẽtior alteri⁹: dabit illi rex dari⁹ do/
na magna: purpura cooperiri/ ⁊ in auro bibere: ⁊ ſup au/ t v
rũ dormire: ⁊ currũ aureo freno: ⁊ cydarim byſſinã: ⁊ tor x y z
quẽ circa collũ: ⁊ ſecũdo loco ſedebit a dario ꝓpt ſapiẽ/ a
tiã ſuã/ ⁊ cognat⁹ darij vocabitur. Tũc ſcribẽtes ſinguli ſuũ b c
verbũ † ſignauerũt ⁊ poſuerũt ſubt⁹ ceruical darij regis/ ⁊ di/ d e
xerũt: Cũq; ſurrexerit rex: dabim⁹ illi ſcpta nra: ⁊ q̃dcũq; f
iudicauerit rex e trib⁹ ⁊ magiſtrat⁹ perſidis: quoniã verbũ
ei⁹ ſapiẽti⁹ eſt: ipi dabitur victoria ſicut ſcriptũ eſt: Un⁹ ſcri g
pſit: Forte eſt vinũ. Alius ſcripſit: Fortior ẽ rex. Terti⁹
ſcpſit: † Fortiores ſũt mulieres: ſup omnia aũt vincit veri
tas. Et cũ ſurrexiſſet rex acceperũt ſcpta ſua: ⁊ dederũt il/
li/ ⁊ legit. Et mittẽs vocauit oẽs magiſtrat⁹ perſaꝝ: ⁊ me/ h
dos ⁊ purpuratos ⁊ ꝓtores ⁊ ꝓfectos ⁊ ſederũt in ↄcilio:
⁊ lecta ſunt ſcripta coraꝫ ipis/ ⁊ dixit: Uocate adoleſcen

Alias ſignificauerunt

Alias fortius

* res romani ceſares: ⁊ cum hoc nomĩe ꝓprio: vt C
iulius/ tyberius ⁊ huiuſmodi. a ¶ Rathim⁹ ab
accidentibus. Scribebat enĩ chronicas in q̃bus
continebantur contingẽtia ſuo tempore. b ¶ Et ſa/
bellius ſcriba ⁊ reli. Iſte ſcribebat acta curie.
c ¶ Et inuenies in admonitionibus ſcpta
de his: id eſt in libris in q̃bus ſcribuntur memorialia
pro tempore futuro. d ¶ Nũc ergo ꝓcepi ꝓhi/
beri hoĩes illos edi. ci. i. cõuocare populũ ad ei⁹
edificationẽ. e ¶ Et qui cũ his cõſtituti erãt
iũ. i. curr⁹ ꝑparantes ad agẽdũ iter: vl' iungẽtes ſe ad
inuicẽ. f ¶ Et vacabãt ab edificatõe templi.
videtur hec lra corrupta p ſcriptores que deberet eſſe
talis: Uacabãt ab edificatiõe templi. Uel ſic fiet cõ/
ſtructio. Uacabant ⁊c. id eſt illi qui ꝑus erant intẽ/
ti ad edificationẽ templi vacabãt ab ope illo vſq; ad
annũ ſecundũ darij.

¶ Ca. III.

Rex darius ⁊c. Repetitis eis que ſũt ali Diuiſio
bi ſcripta: hic cõſequẽter ponuntur que ſunt
hui⁹ libri ꝓpria que ↄſiſtunt circa ſolutio/
nẽ vni⁹ queſtionis: cuius ꝑmo ponitur occaſio. ſecun/
do eius ꝓpoſitio ⁊ triplex opinio/ ibi: Tũc ſcriben/
tes. tertio opinionũ examinatio/ ibi: Et mittens. q̃r
to vnius approbatio ⁊ remuneratio/ ibi: Et oẽs po
puli. Circa ꝑmũ dicitur: Rex darius: ſm latinos et
grecos iſte fuit filius hyſtaſpis. ſm hebreos ꝟo ipſe
fuit filius aſſueri ⁊ heſter regine: ſm ꝙ dixi pleni⁹ ĩ
ꝑncipio libri Heſter. et. i. Eſdre. iiij. et Dañ. ix. vbi
ſecutus ſuꝫ in hoc dictũ hebreoꝝ tanq; verius iudi/
cio meo. h ¶ Omnibus vernaculis ſuis. id eſt
ſeruiẽtibus in domo ſua. i ¶ Et omnibus magi
ſtratibus medie ⁊ perſidis. Iſtis reddebatur ra
tio de tributis ⁊ obuẽtiõibus regni. k ¶ Et omni/
bus purpuratis. i. nobilibus genere q̃bus licitũ
erat purpura veſtiri ꝓ ſua nobilitate. l ¶ Et ꝓto
ribus. q̃ cauſas iudicabãt in palatio. m ¶ Et cõ/
ſulibus. q̃ erãt de ſtricto regis cõſilio. n ¶ Et ꝓ/
fectis. id eſt balliuis ⁊ ꝑpoſitis in regni partib⁹ di
uerſis. o ¶ Ab india ⁊c. Ex hoc videtur ꝙ iſte fuit D
filius aſſueri: vt dicũt iudei. Nã aſſuerus in princi/
pio libri Heſter dicitur regnaſſe ab ĩdia vſq; ad ethi/
opiã ſup. cxxvij. ꝓuincias. ⁊ iſto mõ dimiſit regnuꝫ
filio ſuo. Cetera patẽt vſq; ibi: p ¶ Et dormiuit
ſcꝫ modicũ. q ¶ Et expgefactus eſt. ita ꝙ vole/
bat vigilare: ⁊ ex hoc cuſtodes corpis ſui habuerũt
occaſionẽ ꝓponẽdi inter ſe queſtionẽ ad faciẽdũ re
gi ſolatiũ. ⁊ ex hoc patet prudẽtia regis q̃ magis vo
lebat tranſire tẽpus in aliquo vtili q; in ludis inho
neſtis aut nullius vtilitatis. r ¶ Dicamus vnuſ/
quiſq; noſtrũ ſermonẽ. de eadẽ queſtiõe: vt pa/
tet ex ſequẽtibus. s ¶ Qui ꝓcellat. id eſt prout
melius ſciuerit. nã dictũ cuiuſlibet triũ non poterat
eſſe excellẽs ſimpliciter: ſʒ vnius tm̃. Cetera patent
vſq; ibi: t ¶ Purpura cooperiri: id eſt veſtiri.
v ¶ Et in auro bibere: id eſt in cypho aureo.
x ¶ Et ſuper auꝝ dormire: id eſt ſuper lectum
panno aurifrigiato ornatũ. y ¶ Et currum au/
reo freno: id eſt freno deaurato. z ¶ Et cyda/
rim byſſinam: id eſt mitram vel cucufam de byſ/
ſo que eſt ſpecies lini cãdidiſſimi. a ¶ Et torquẽ
circa collum. Talibus enĩ vtebantur tm̃ excellẽtes
viri ratione generis vl' ſapientie ſeu alterius excel/
lentie. b ¶ Et ſecundo loco: id eſt in ſecũda mẽ
ſa. c ¶ Sedebit a dario. ⁊ hoc conceſſit rex per
ſcriptum: vt patet circa mediũ. iiij. cap. d ¶ Tunc
ſcribentes. Hic cõſequenter ponitur queſtionis ꝓ
poſitio. ⁊ circa eaꝫ triplex opinio fuit aut queſtio de
fortitudine: quid inter alia ſit fortius: vt patet ex ſe/
quentibus. ſic ergo dicitur: Tunc ſcribentes ſin/
guli verbũ ſuum: in ſingulis cedulis: e ¶ Si/
gnauerũt. ſigillis ꝓprijs ne fieret ibi aliqua mu/
tatio: ⁊ vt manifeſte appareret cuius eſſet quelibet
cedula. f ¶ Et poſuerũt ſubtus ⁊c. quãdo poſt
vigiliã redijt ad dormiẽdũ. Cetera patẽt vſq; ibi:
g ¶ Ipi dabitur victoria. i. victorie ꝓmia ĩ pte ꝓ
cedẽti expſſa. Cetera patẽt. h ¶ Et mittẽs. Hic ↄſe
q̃nter ponitur dictaꝝ opinionũ examinatio. ⁊ ꝑmo ex
aminatores vocantur. ⁊ patet vſq; ibi:

E ✱ a ¶ Indicate no. ⁊c̄. i. rõnes
dictoꝝ viroꝝ. nã ſcripſerãt tm̃modo
ↄcluſiões ſic̄ ſcpte ſũt. Scđo rões
cuiuſlibet opiniõis explicant̄: ⁊ pri/
mo pme cum đr: Et cepit prioꝛ. ſcđo
ſcđe in prin. ca. iiij. tertio tertie/ ibi:
Tertiꝰ ⁊c̄. Circa pmũ đr: b ¶ Vi
ri ꝙ pua. vinũ. q. d. valde multũ
Ideo ſubdit̄: c ¶ Oibꝰ hoibꝰ q
bibũt illud. qđ ꝓbat ꝑ id qđ ſub
dit̄: d ¶ Seducit mẽ. ſi ei potet̄
vltra mẽſurã aufert rõnis vſuꝫ q ẽ
ſupioꝛ vis hoĩs: ⁊ ꝑ ↄñs pualet oĩ/
bus inferioꝛibꝰ alijs: e ¶ Iteꝙ
re. ⁊ oꝛph. fa. mẽ. vanã. i. fac̄ co/
gitare maioꝛa ſat̄ ꝙ hõ poſſit. et ſic
iactare ſe inanit̄ ⁊ vane. f ¶ Itẽ
ſerui ac. ⁊c̄. ħ addit̄ vt nullus ſta/
tus hoĩm excludat̄. g ¶ Conuer
tit in ſecu. ⁊ iocũ. hoĩes ei bñ po
tati nõ timẽt aliquẽ aduerſarium: ⁊
habẽt coꝛ iocũdũ: qꝛ dant obliuioni
oẽm triſticie cauſam. ideo ſubditur:
h ¶ Et nõ memi. obliuiſci facit.
i ¶ Oẽz tri. ⁊ debitũ. q qs ẽ ob/
ligatꝰ. k ¶ Et oĩa pcoꝛ. fa. ho.
qꝛ facit de ſeipſo opinari magna.
l ¶ Et nõ memi. ⁊c̄. qꝛ tunc nõ ti/
met eoꝝ potẽtiã. m ¶ Et oĩa ꝑ
⁊c̄. ſic̄ aliqñ bñ potatꝰ dicit: Ego nõ
darẽ hoc ꝓ mille libꝛis qđ nõ valet
aliqñ vnã: vel Ego magis vellẽ ꝑ/
dere mille libꝛas ꝙ ħ vel illud: qđ
tñ nõ habet aliqñ valoꝛẽ. xx. ſolidoꝝ
n ¶ Et ñ me. cũ bi. amiciciã. p/
ſtinã. o ¶ Nec fratnitatẽ. i. con
ſanguinitatẽ vl' affinitatẽ. p ¶ Sꝫ
Vl's ⁊bellã/dum nõ multũ poſt. i. ex pua occaſiõe
q ¶ Sumũt gladios. cõtra ſein/
uicẽ. r ¶ Et cũ a vino emerſe/
F rint. i. ebꝛietate ſoluta. s ¶ Non
meminerũt q geſſert̄. ꝓpt̄ liga/
tionẽ memoꝛie: ⁊ ſi recoꝛdẽt̄: ħ tñ ẽ
ĩꝑfecte. t ¶ O viri num pcellit
vi. q. d. ĩmo pcellit. v ¶ Quis ſic
co. facere. i. ſic facit cogitare? ⁊ eſt
hypallage ſicut iſtud. Perflauit fi/
ſtula buccas. ¶ Ca. IIII
Et inchoauit. hic explicã
tur motiua ſcđe opiniõis.
cũ đr: y ¶ O viri num pcel. ho
mines. ceteris creatur̄ in terra et
mari exñtibꝰ. q. d. ſic vñ Geñ. j. c. đr
đ hoĩe: Et pſit piſcibꝰ maris ⁊ vola
tilibꝰ celi ⁊ beſtijs terre vniuerſeꝙ
creature. z ¶ Rex autẽ ſup oĩa
pcellit. qꝛ dñat̄ hoĩbꝰ ⁊ ꝑ ↄſequẽs
alijs q ſũt hoĩbꝰ ſubiecta. a ¶ Et
ſi miſerit illos ad bellatoꝛeſ. i.
ad pꝛincipes belli. b ¶ Vadũt.
cũ eis ad ꝑicula moꝛt̄. c ¶ Et de
moliunt̄ mõtes. i. caſtra in mon
tibꝰ ſita: muros ſuffodiẽdo ⁊ deijci/
endo. cetera patent vſꝙ ibi:
d ¶ Et ipe vnꝰ ſolꝰ. q dñat̄ oĩbꝰ
tam bellatoꝛibus ꝙ agricolis.
e ¶ Si dixerit. bellatoꝛibus.
f ¶ Occidite. deuictos. Cetera pa
tẽt vſꝙ ibi: g ¶ Dixerit edifica
te. fabꝛis lapidum et lignoꝛum.
h ¶ Dixerit plantate. agricoliſ.
i ¶ Et oĩs plebs. ꝙtũ ad mĩoꝛes
homĩes. k ¶ Et vtu. ꝙ ad maio/
res. l ¶ Et obaudiũt. eiꝰ exequẽ
do mãdata. m ¶ Et ſup ħ ipe re
cũbit ⁊ bibit. ĩplẽdide. n ¶ Et
doꝛmit. pacifice ⁊ qete. ſic̄. iij. Re.
xx. đr ꝙ benadap rex ſyrie bibebat ĩ
vmbꝛaculo

tes: ⁊ ipi indicabũt verba ſua. Et voca
a ti ſunt ⁊ introierunt. Et dixit illis: Indi
cate nobiſ de his q ſcripta ſũt. Et cepit
prioꝛ: qui dixerat de foꝛtitudie vini: ⁊ di
b c xit: Viri ꝙ pualet vinum oĩbus hoĩbꝰ
d e qui bibũt illud. Seducit mẽtes. Iteꝙ
f regis/ ⁊ oꝛphani facit mentẽ vanã. Itẽ
ſerui ac liberi/ pauperis ac diuitis: ⁊ om
g nem mentẽ cõuertit in ſecuritatẽ ⁊ iocũ
h ditatem et non meminit omnẽ triſticiaꝫ
i k et debitum: ⁊ omnia pꝛecoꝛdia facit ho
l neſta: et non meminit regem: nec magi/
m ſtratum: ⁊ omnia per talẽta loqui facit:
n Et non meminerũt cum biberũt amici/
o p tiam/ nec fraternitatem: ſed nõ multum
q r poſt ſumunt gladios ⁊ cũ a vino merſe
s rint et ſurrexerint: non meminerunt quę
t geſſerunt. O viri num pꝛęcellit vinuꝫ?
v Quis ſic cogitat facere? Et tacuit hoc
dicto. ¶ Capitulũ IIII
x Et inchoauit ſequẽs dicere:
y q dixit de foꝛtitudie regis.
O viri num pꝛęcellunt ho/
mines: qui terram ⁊ mare obtinẽt: ⁊ oĩa
z quę in eis ſunt? Rex autem ſup omnia
pcellit ⁊ dñatoꝛ eoꝝ: ⁊ om̃e qđcũꝙ di/
a xerit illis/ faciunt. Et ſi miſerit illos ad
b c ⁊bellatoꝛes: vadũt ⁊ demoliũt mõtes ⁊
muros ⁊ turres. Iugulãt̄ ⁊ iugulãt/ ⁊ re
gis vbũ nõ ptereũt. Nã ſi vicerint/ affe/
rũt regi oĩa qcũꝙ pdati fuerint: Sil'it
⁊ alij oẽs: qtq̃t nõ militãt nec pugnãt: ħ
colũt terrã: rurſũ cũ fuerint metẽtes/ af/
d e ferunt tributa regi. Et ipe vnꝰ ſolꝰ ſi di/
f g xerit: occidite/ occidũt: dixerit: remitti/
te/ remittunt: dixerit pcutite/ pcutiunt:
dixerit exterminate/ exterminant: dixe/
rit ędificate/ ędificãt: dixerit excidite: ex
h cidunt: dixerit plãtate/ plãtãt: et omnis
i k l plebs ⁊ vtutes eũ obaudiũt: ⁊ ſup ħ ipe
m n recũbit ⁊ bibit ⁊ doꝛmit. Hi autẽ cuſto/ o
diũt ĩ circũitu eũ: ⁊ nõ poſſunt ire ſingu p
li ⁊ facere opa ſua: ſꝫ in dicto obaudien q
tes ſũt ei. Viri quõ nõ pcellit rex qui ſic r
diffamat̄? Et tacuit. Tertiꝰ q dixerat de s
mulieribꝰ ⁊ veritate/ ħ eſt ȥoꝛobabel: cę t
pit loqui. Viri/ nõ magnus rex: et mul/ v
ti hoĩes/ nec vinuꝫ pcellit. Quis eſt g q x y
dñatur eoꝛũ? Nõne mulieres genuerũt z
regẽ: ⁊ omnẽ populũ q dominat̄ mari et
terrę: ⁊ ex illis nati ſunt: ⁊ ipe educaue/ a
runt eos q plantauerũt vineas ex quibꝰ b
vinum fit? Et ipe faciũt ſtolas omnium c
hoĩm: ⁊ ipe faciũt gloꝛiã hoĩbus: ⁊ non d
poſſunt homines ſeparari a mulieribꝰ.
Si cõgregauerint aurũ et argentum et e
oẽm rem ſpecioſam: et viderint mulierẽ f

vmbꝛaculo ſuo: exercitu ſuo ad pre G
liũ miſſo. o ¶ Hi aũt ĩ cir. euꝫ.
ne aliqs accedere poſſit ad ſibi no/
cenduꝫ. p ¶ Et nõ pñt ire ſin/
guli. ad loca ſua ſine reg̃ licẽtia.
q ¶ Sꝫ ĩ dicto obaudiẽteſ ſũt
ei. i. obediẽtes qđ dixit exeqndo.
r ¶ Viri quõ nõ ⁊c̄. i. cuiꝰ fama
in ptãte dignitate ⁊ ↄſilibus ſic diſ
fundit̄: ſic̄ de xp̃o đr Matth. ix. d.
Diffamauerũt eũ ꝑ totã illã terrã.
s ¶ Tertiꝰ. Hic ponunt̄ motiua
tertie opinionis: q habet duas ꝑ/
tes. ⁊ pmo ↄfirmat̄ pma. ſcđo ſcđa Diuiſio
ibi: Et inchoauit. Prima vͦo pars
dupliciter confirmat̄. pmo rõnibꝰ.
ſcđo exẽplis/ ibi: Et nũc credite mi/
hi. Circa primũ pmo ponit̄ nomen
illiꝰ qui tenuit tertiã opinionẽ/ cuꝫ
dicit̄: Tertiꝰ q dixerat đ mulie
ribꝰ ⁊ vitate. hic ẽ ȥoꝛobabel. licꝫ
enĩ iudeꝰ eſſet natiõe: tñ erat vnuſ
de cuſtodiẽtibꝰ coꝛpꝰ regis q erat
gẽtilis: ⁊ ſicut dicũt hebꝛei: ħ fecit
heſter huiꝰ regis mat̄ q erat iudea
natiõe. vt ptꝫ Heſter. ij. Ideo pro/
mouit iudeos ꝙtũ potuit: vt ptꝫ de
mardocheo. ⁊ idẽ dicũt de ȥoꝛoba/
bel ⁊ neemia q fuit reg̃ pincerna.
Latini vͦo dicũt ꝙ fuit familiaris
iſti dario anteꝙ ꝓmoueret̄ ad re/
gnũ: qui nec erat de ſemine regio.
et iõ ꝓmotus in regẽ fecit eũ coꝛpo
ris ſui cuſtodẽ. t ¶ Cepit loq. ꝓ
ſue opiniõis ↄfirmatiõe. ⁊ pmo re
mouet alioꝝ ſñiam. d. v ¶ Viri.
nõ magnꝰ rex et mlti hoĩes. i.
nõ pcellit rex rõne ſui nec rõne po/
puli ſibi ſubiecti: ſicut dixerat ſecu/ H
dus. x ¶ Nec vinũ pcellit. ſic̄
dixerat primꝰ. y ¶ Quis eſt g.
Hic ↄñr ꝓſequit̄ ſuũ ꝓpoſitũ di.
Quis ẽ g q dñat̄ eoꝝ. ſcꝫ reg̃
ppl̃i: et vini. ⁊ rñdet: z ¶ Nõne
mu. ge. re. ⁊ oẽꝫ po. ⁊c̄. q. d. ma
nifeſte ptꝫ ꝙ ſic ⁊ ſic pcellunt: quia
cauſa potioꝛ eſt ſuo effectu: licet aũt
mulier in generatiõe pꝛolis habe/
at rõnem paſſiui miniſtrãdo mate/
teriã: tñ in alio ſe habet in ratione
actiui. ſcꝫ materiam pparãdo ⁊ cõ/
ceptũ fetum fouendo et nutriendo
ante partum ⁊ poſt: ⁊ ſic repellitur
dictum ſecundi. a ¶ Et ipe edu
cauerunt. modo pꝛedicto.
b ¶ Eos q plantauerũt vi. et
qbꝰ vinũ fit. ⁊ ſic repellit̄ dictuꝫ
pmi: qꝛ qđ pcellit maioꝛi: pcellit et
minoꝛi. ſic eſt in ꝓpoſito. nã educã
do vinearũ plantatoꝛes: mulieres
ſunt maioꝛes: ⁊ eadem rõne plãta/
toꝛes vinearum ipõ vino. c ¶ Et
ipſe faciunt ſtolas oĩm hoĩm
⁊c̄. i. veſtes ⁊ oꝛnamenta in qbus
hoĩes gloꝛiant̄. mulieres enim in
terra illa faciunt talia artificia.
d ¶ Et nõ pñt hoĩes ſepari a
mulieribus. ſcilicet coꝛde licet a/
liquando ſeparentur coꝛpoꝛe. indi
natio nanꝙ naturalis eſt ĩ viro ad
amoꝛem mulieris: que non poteſt
totaliter oboleri. quod đclarat per
effectum dicens: e ¶ Si cõgre/
gauerint aurum ⁊ argentum
⁊c̄. que nata ſunt animũ homĩs al/
licere. f ¶ Et viderint mulie/
rem vnam bono habitu ⁊c̄. id
eſt honeſtam et pulchꝛam.
✱ Omĩa hec

A vnaʒ bono habitu ⁊ bona ſpecie:
om̄ia hęc relinquētes in eaʒ inten a
dūt: ⁊ apto ore cōſpiciūt: ⁊ eā ma b c
gis alliciūt q̄ȝ aur ⁊ argētū: ⁊ oēȝ d e
rē p̄cioſaʒ. Hō patrē ſuū relinq̄t f g
qui enutriuit illuʒ / ⁊ ſuā regionē:
⁊ ad mulierem ſe coniūgit. Et cū h i
muliere remittit animā: ⁊ neq̄ȝ pa
trē meminit: neq̄ȝ matrē neq̄ȝ regi
onem. Et hinc oportet vos ſcire: k
quoniā mulieres dominant̄ veſtri.
Nōne doletis: Et accipit hō gla/ l m
diū ſuū: ⁊ vadit in viā facere fur/ n
ta: et homicidia: ⁊ mare nauigare o
⁊ flumia ⁊ leonē videt / ⁊ i tenebriſ p q
ingredit̄: ⁊ cū furtū fecerit et frau/
des ⁊ rapinas: amabili ſuę affert. r
Et iter diligit hō vxorē ſuā magl̄ s
q̄ȝ patrē aut matrē. Et m̄lti demē/ t
tes facti ſūt ꝓpter vxores ſuas: et v
ſerui facti ſūt ꝓpter illas: et multi x
perierūt ⁊ iugulati ſūt: ⁊ peccaue/ y
rūt ꝓpter mulieres. Et nūc credi/ z
te mihi: q: magn᷒ ē rex in poteſta/
te ſua: q̄m oēs †regiōes verent̄ tā/
gere eū. Videbā tamē apemē fili/
am beçacis mirifici cōcubinaʒ re/
gis ſedentē iuxta regē ad dexterā/ a
B et auferentem diadema de capite b
eius / ⁊ imponenteʒ ſibi: et palmis c
cędebat regem de ſiniſtra manu.
Et ſuper hęc aperto ore intueba/ d
tur eam: ⁊ ſi arriſerit ei / ridet: nam e
ſi indignata fuerit ei / blāditur / do
nec recōcilietur in gratiam. O vi f
ri: cur nō ſunt fortiores mulieres:
Magna eſt terra: ⁊ excelſū eſt cę g
lū / q̄ iſta agūt. Et tunc rex ⁊ pur/ h
purati intuebant̄ in alterutrū. Et i
inchoauit loqui de veritate. O vi k
ri: nōne fortes ſūt mulieres: Ma l
gna eſt terra et excelſum eſt cęluʒ:
⁊ velox curſus ſolis ꝯuertit in gy m n
ro cęlum in locum ſuū in vna die:
Nōne magnificus eſt qui hęc fa/ o p
cit: Et veritas magna: ⁊ fortior ꝑ q
om̄ibus. Omnis terra veritatem
inuocat: cęlum etiam ip̄am bene/ r
dicit: ⁊ om̄ia opera mouent̄ et tre s t
munt eam: ⁊ nō eſt cum ea quicq̄ȝ v
iniquū. Vinū iniquū / iniqu᷒ rex / x
inique mulieres / iniqui om̄es filij
hoim: ⁊ iniqua illorū omnia opa: y
⁊ nō eſt in ipſis veritas. Et in ſua z
iniq̄tate peribūt: † ⁊ veritas manet a
⁊ inualeſcit i ęternū: ⁊ viuit ⁊ obti b
net i ſęcula ſęculo. Nec ē apud c

* a ¶ Om̄ia hec. i. eā attēte reſpiciūt. b ¶ Et apto ore. i. capti ei᷒ pulchritu/dine. c ¶ Cōſpiciūt. tāq̄ȝ attoniti ⁊ mirātes ei᷒ pulchritudinē. d ¶ Et eā magis al. Hoc dupliciť pōt exponi. Uno mō q̄ ſit ibi hypallage. i. eos allicit ip̄a mulier. ⁊ ſic q̄d ſequit̄: e ¶ Magis q̄ȝ aur. eſt noīatiui caſus. Alio mō ſine tali figura. Et eā alliciūt. i. nitunt̄ ad ſe trahere: ⁊ ſic q̄d ſequit̄: Mag̃ q̄ȝ aur ⁊c̃. eſt accuſatiui caſus: ⁊ hoc ꝓbat̄ ꝑ hoc quod ſequitur: f ¶ Et omnē rem p̄cioſam. g ¶ Homo patrē. Hic conſequēter declarat ꝓpoſitū per parentes qui ſūt maxime diligendi: ⁊ per terrā natiuā ad quā quilibet naturaliter afficit̄: ⁊ tamen iſtis vxorū dilectio p̄ponit̄. ⁊ patet vſq̄ȝ ibi: h ¶ Et ad mulierem ſe coniūgit. ſcʒ ſeip̄m per matrimoniū. i ¶ Et cū muliere remittit animā ſuaʒ. aliūde ip̄aʒ retrahēdo: ⁊ in vxorē totaliter ponendo ꝑ dilectionē: ex quo ꝯcludit: k ¶ Et hinc oportet vos ſcire quoniā mulieres dominant̄ veſtri. ⁊ ꝑ cōſequēs multo magis hominū alio. loquebat̄ em̄ regi ⁊ magnatibus ſuis. l ¶ Nonne doletis. Qd̄ poteſt exponi dupliciť. Uno mō negatiue. q. d. nō. q: volūtarie eis ſeruitis. Alio mō affirmatiue. q. d. eis eſtis ſubiecti malis gratib᷒ veſtr̄. m ¶ Et accipit. Hic cōſequēter declarat intentū ex magnis periculis quibus homo ſe exponit ꝓ amore vxoris / cum dicit̄: Et accipit homo gladiuʒ ſuum: id eſt armata ſua. n ¶ Et vadit in viam facere furta. ad dep̄dandū tranſeuntes: cui imminet periculū mortis a viatoribus ſe defendētib᷒: ⁊ a publica iuſticia. o ¶ Et mare nauigare. vbi eſt mortis periculū a fluctib᷒ maris: ⁊ ab aduerſarijs. p ¶ Et leonē videt. per quē intelligunt̄ etiā alie beſtie terribiles. q ¶ Et in tenebr̄ ingredit̄. vbi lubricū ⁊ caſuʒ periculoſū patit̄. Et cum furtū fecerit ⁊c̃. amabilī ſue: id eſt vxori ſue om̄ibus rebus p̄dilecte. r ¶ Affert. q. d. om̄ia pericula p̄dicta ſubijt: vt ſatiſfaciat vxori ei᷒ ⁊ gratiā habeat. s ¶ Et iter diligit ⁊c̃. repetitio eſt eius q̄d ſupra dictū eſt ad maiorē exp̄ſſionē. t ¶ Et multi dementes facti ſunt ꝓpter vxores ſuas. ex amore nimis exceſſiuo. Unī ⁊ ſalomon ſapientiſſimus ſic fuit infatuatus. per hoc aūt repellit̄ illud q̄d dixit primus de vino q̄ ſeducit mentē: q: ebrietas aufert vſū rōnis tm̄ ad horā: amētia vō ꝑ longū tp̄s: ⁊ aliquādo vſq̄ȝ ad mortē. iij. Reg̃. xj. v ¶ Et ſerui facti ſunt ꝓpter illas. q: pugnātes ꝓ defenſiōe vxo capti ſūt in bello: ⁊ ſic ſubditi ſeruituti. x ¶ Et multi perierūt ⁊ iugulati ſunt. vñ abraā timuit interfici ꝓ ſara Geñ. xij. ⁊ ſiliter iſaac Geñ. xxvj. y ¶ Et peccauerunt ꝓpť mu. ſicut patet de adam / dauid et ſalomone: q̄ fuerūt maximi. z ¶ Et nunc. Hic cōſequēter declarat ꝓpoſitū ꝑ exēplū. ⁊ patet lr̄a vſq̄ȝ ibi: a ¶ Sedentē iuxta regē ad dexterā: id eſt in nobiliori loco: q: dextera ps eſt melior ⁊ fortior. b ¶ Et auferenteʒ diadema ⁊c̃. ⁊ imponentē ſibi: ꝑ hoc inſinuantē ſe rege digniore. c ¶ Et palmis cedebat regē. tanq̄ȝ ſibi ſubditū ⁊ ſeruū. d ¶ Et ſup hec apto ore intuebat̄ eā. ſicut hō ſtupidus: ⁊ ſic ei᷒ amore captus: vt nō auderet ſibi in aliquo ꝯtradicere: ꝓpter q̄d adhuc ſubdit̄: e ¶ Et ſi arriſerit ei / ridet ⁊c̃. ita q̄ ad mutationē vult᷒ mulieris mutabit̄ vult᷒ ⁊ anim᷒ reg̃: ſicut ſeru᷒ letat̄ qñ dñs ſu᷒ ſibi oñdit vultuʒ bonū: ⁊ triſtat̄ qñ ſibi p̄tēdit dur. ꝓpter q̄d ꝯcludit̄: f ¶ O viri cur nō ſūt fortiores mulieres. q. d. patet q̄ ſic: q: ſi verū eſt hoc de rege: multo forti᷒ de alijs hoībus ſibi ſubiectis cōiter loquēdo. g ¶ Magna eſt terra ⁊ excelſū eſt celum. que iſta agūt. ſ. q̄ ſunt in his inferiorib᷒. nā ꝑ motū celi educunt̄ ad actū forme q̄ ſunt in potētia materie: q̄ materia ꝓ maiori pte eſt terra. nā corpa mixta ſunt a dño de terra: hoc autē interſerit hic çorobabel quaſi quoddā p̄ncipiū ad ꝓbādū ſecundā partē ſue opinionis. ſ. de veritate. Nā ad hoc incipit ⁊ videbit̄. h ¶ Et tunc rex ⁊ purpurati intuebant̄ in alterutrū. mirātes eius ſapientiā ⁊ eloquentiā ⁊ etiā cōſtantiā: oſtendēdo ſubiectionē regis ⁊ magnato reſpectu ſuarū vxorū corā eis: ꝓbabile tamē eſt q̄ ille rex de quo loquit̄ hic çorobabel / nō erat ille darius: ſed alius q̄ p̄ceſſerat eū. nā inter cyrū ⁊ dariū fuerūt alij reges. i ¶ Et inchoauit. Hic ꝯſequēter çorobabel declarat ſecundā ptē ſue ſentētie: ⁊ p̄mo continuat ſe ad p̄cedentia. k ¶ O viri nōne fortes ſūt mulieres. q. d. patet ex dictis q̄ ſic: ſed adhuc v̄itas eſt fortior. ad cuius oſtenſionē dicit̄: l ¶ Magna eſt terra ⁊ excelſum eſt celū. ſicut patet ad ſenſū. m ¶ Et velox curſus ſolis. cui᷒ ꝓbatio ſubdit̄ cū dicit̄: n ¶ Cōuertit in gyro ⁊c̃. in vna die. ſ. naturali: in q̄ ꝑ motū p̄mi mobilis reuoluit̄ ſol a pūcto oriētis ad eundē punctū: ⁊ ſic ē ħ hypallage: quia ſol nō reuoluit celum: ſed ecōuerſo: ſicut: Perflauit fiſtula buccas. o ¶ Nōne magnificus eſt: id eſt magne potētie. p ¶ Qui hec facit. q. d. manifeſte patet q̄ ſic: hoc tamē facit intelligētia mouēs orbē: cui᷒ virtutē in infinitum excedit virtus p̄me veritatis que eſt ip̄e deus. ideo ſubdit̄: q ¶ Et veritas ⁊c̃. om̄is terra veritatē inuocat. i. om̄es hoīes habitātes in terra dubia ⁊ obſcura querūt manifeſtari ꝑ infallibilē veritatē quā oēs hoīes ex quodā iſtinctu naturali ponūt in deo: licet diuerſi diuerſis attribuerint deitatē. r ¶ Celū etiam ip̄am benedicit. id eſt angeli q̄ ſunt ciues celeſtes ip̄am laudāt. s ¶ Et om̄ia opera. i. oīa creata. t ¶ Mouent̄ ⁊ tremūt eā. i. ſibi obediunt. v ¶ Et non eſt in ea q̄cq̄ȝ iniquū. nā eſt p̄ma regula eq̄tatis. x ¶ Iniquus rex ⁊c̃. multi em̄ reges / mulieres ⁊ hoīes fecerūt iniq̄tates: accipiēdo iniq̄tatē ꝓ crimīe enormi: ⁊ ſic eſt hic hyꝑbole: ſicut cū dicit̄: Oēs de ciuitate vadūt ad tale ſpectaculū. i. multi. ſi aūt accipiat̄ iniq̄tas ꝓ peccato quocūq̄ȝ: ſic generaliter oēs dicunt̄ iniqui: excepto hoīe chriſto ⁊ beata v̄gine: de q̄b᷒ nō loq̄bat̄ çorobabel. y ¶ ¶ Et iniqua illo om̄ia opera: inq̄ȝtū ſunt ab ip̄is tm̄. nā quicq̄d eſt bonitatis in operibus humanis deo eſt attribuendū. quicq̄d autē eſt ibi defectus ꝓcedit ex defectibilitate liberi arbitrij. Oſee. xiij. c. Perditio tua ex te iſrael: ex me tm̄mō auxilium tuū. iō ſubdit̄: z ¶ In ſua iniq̄tate pi. ſ. illi q̄ p̄ibūt. a ¶ Et v̄itas ma. ⁊ inualeſcit. nō eſt intelligēdū q̄ v̄itas p̄ma in ſe inualeſcat ꝓficiendo. nam in ſe minui nō poteſt nec augeri: ſed tm̄ in effectibus ſuis. b ¶ Et viuit. nā eſt vita per eſſentiā. c ¶ Nec eſt apud eā ac. ꝑſonas. nā iniuſticia non habet locū in ea.

* Sed que

Margin: C

Margin: Als thoīes

Margin: B

Margin: †8. diſ. c. cō/ſuetudo

E eā accipe pſonas: neq̄ differentias: ſ; q̄
iuſta ſunt facit omībus: iniuſtis ac mali
gnis: ⁊ oēs benignāt in opib⁹ ei⁹. Et nō
eſt in iudicio ei⁹ iniquum: ſed fortitudo
et regnū et poteſtas ⁊ maieſtas omniu;
euoꝝ. Benedictus deus veritatꝭ. Et
deſijt loquēdo: Et oēs populi clamaue
runt ⁊ dixerūt: Magna eſt veritas: ⁊ p̄
ualet. Tunc rex ait illi: Pete ſi quid vis
amplus q̄ꝫ que ſcripta ſunt: ⁊ dabo tibi/
ſm q inuentus es ſapientior ꝓximis: ⁊
ꝓximus mihi ſedebis: et cognatus me⁹
vocaberis. Tunc ait regi: Memor eſto
voti tui qđ vouiſti/ edificare hieruſalē i
die qua regnu; accepiſti: ⁊ omnia vaſa
que accepta ſunt ex hieruſalem remitte
re: q̄ ſepauit cyrus qn̄ mactauit babylo
niam: ⁊ voluit remittere ea ibi. Et tu vo
luiſti edificare templū qđ incēderūt idu
mei qn̄ extermiata eſt iudea a chaldeis.
Et nūc h̄ ē qđ poſtulo dn̄e: ⁊ qđ peto: h̄
ē maieſtas quā a te: poſtulo vt facias tē
plū qđ vouiſti regi celi ex ore tuo. Tunc
ſurgens darius rex/ oſculatus eſt illum:
⁊ ſcripſit epiſtolas ad oēs diſpēſatores
et p̄fectos ⁊ purpuratos: vt deducerent
eū: ⁊ eos q̄ cū illo erant: oēs aſcēdentes
edificare hieruſalē. Et oib⁹ p̄fectis qui
F erāt i ſyria ⁊ phenice ⁊ libano ſcpſit epi
ſtolas: vt traherēt ligna cedrina a liba/
no in hieruſalē: vt edificarēt cū eis ciui
tatē. Et ſcripſit oib⁹ iudeis q̄ aſcēdebāt
a regno i iudeā ꝓ libertate: oēm potētē
⁊ magiſtratū ⁊ p̄fectu; nō ſupuenire ad
ianuas ipoꝝ: ⁊ omnē regionē quā obti/
nuerant eſſe imunē eis: et idumei relin/
quent caſtella q̄ obtinēt iudeorum: et in
ſtructurā tēpli dare p ſingulos ānos ta/
lēta viginti/ vſq̄ dū edificaret: et ſup ſa
crariū holocauſtomata hoſtilare q̄tidie
ſicut habēt p̄ceptū: alia talēta decem of
ferre p ſinglos ānos: et oib⁹ q̄ ꝓcedūt a
babylonia cōdere ciuitatē/ vt eſſet liber
tas tam ipſis q̄ꝫ filijs eorum: et omnib⁹
ſacerdotibus qui precedunt. Scripſit
autem ⁊ quantitatem: et ſacram ſtolam
iuſſit dari in qua deſeruirent: et leuitis
ſcripſit dare precepta vſq̄ i diē qua cō/
ſūmabit dom⁹/ et hierl'm extruet: et oib⁹
cuſtodiētib⁹ ciuitatē ſcpſit dare eis ſor/
tes ⁊ ſtipēdia: Et dimiſit oia vaſa q̄cūq̄
ſepauerat cyr⁹ a babylonia: et oia que/
cunq̄ dixit cyr⁹ ⁊ ipē p̄cepit fieri: ⁊ mitti
hierl'm. Et cu; ꝓceſſiſſ et ille adoleſcēs/
eleuans faciem in hierl'm: benedixit re/
gem celi/ et dixit: Abs te eſt victoria: et
abs te ē ſapientia et claritas. Et ego ſer/

a ¶ S; q̄ iuſta ⁊c. i. ipos iuſte puniēdo: ⁊ mlto forti⁹ iuſtꝭ eos p̄miā/ B
do. b ¶ Et oēs benig. i. benigne tractāt. c ¶ In opib⁹. ſ. q: iuſti p̄/
miāt vltra meritū: ⁊ iniuſti puniūt citra ꝯdignū. d ¶ S; forti. ſtabili/
tatꝭ. e ¶ Et regnū. dn̄atiōis. f ¶ Et ptās. cui n̄ pōt reſiſti i effectib⁹
ſuis. g ¶ Et ma. o. euo. i. q̄rūlibet durationū: ⁊ ſic p maieſtatē itelligi
videt eternitas q̄ i vno ſimplici nūero ꝯtinet ꝟtualit oēs duratione. ⁊ con
cludit: h ¶ Bn̄dict⁹ de⁹ ve. i. de⁹ q̄ ē ipā ꝟitas. ſic dr̄ de⁹ maieſtatꝭ vl
bōitatꝭ: q: ipē ē ipā maieſtas ⁊ bōitas. i ¶ Et oēs po. hic ꝯn̄r pōit ꝟtie
opiniōis approbatio/ cū dr̄: Et oēs ppli cla. ⁊ dixerūt ⁊c. p h̄ n̄ repro/
bauerūt ei⁹ dictū ꝺ fortitudīe mlieꝝ: ſ; magꝭ approbauerūt: q: dixerat ꝟita/
tē mlieꝝ fortitudini p̄ualere. k ¶ Tūc rex. h̄ ꝯn̄r pōit ipi⁹ çorobabel re Diuiſio
muneratio. Circa qđ p̄mo deſcribit regꝭ liberalitas/ cū dr̄: l ¶ Pete ſi
q̇d ⁊c. ſ. p̄ter p̄mia ſupi⁹ expſſa. iij. ca. ⁊ ex h̄ loco ptꝫ q n̄ ſolū fuerūt ꝓmiſ/
ſa ꝟbo ſ; etiā ſcpto. cetera patēt ex dictꝭ. m ¶ Tūc ait. hic ſcđo pōit çoro/
babel fidelitas: q̄ n̄ ſolū petijt id qđ ptinebat ad diuini cult⁹ augmētum:
Circa qđ ſic ꝓcedit: q: p̄mo pōit çorobabel petitio. ſcđo petitiōis ꝯceſſio
ibi: Tūc ſurgēs. tertio ꝯceſſiōis executio/ ibi: Et cū ꝓceſſiſſet. Circa p̄mū
dr̄: Tūc ait regi. ipē çorobabel. n ¶ Memor eſto vo. ⁊c. ex h̄ videt q
nō ſolū vouerat reedificare tēplū: ſ; etiā cū h̄ agere ad reedificationē ciui
tatꝭ circa tēplū. o ¶ In die q̄ reg. ac. poſt patrē ſm opinionē hebreoꝝ.
Nā qn̄ aliq̄s ſic de nouo coronat: ꝯſuetū ē q grās faciat marie ad hono
rē dei: ⁊ hui⁹ voti ꝯſci⁹ erat çorobabel q̄ erat de domo regia p reginā he
ſter: vt. ſ. dictū ē. ſm alios ꝟo iſte dari⁹ erat vn⁹ de ſeptē magꝭ q̄ hēbant
ꝓuidere ꝺ rege: ⁊ volētes ꝓuidere ꝺ ſeipis magꝭ q̄ꝫ de alijs: ꝯdixerūt ad/
inuicē q ille cui⁹ equ⁹ p̄mo hinniret cū i craſtino ꝯuenirēt ad electiōis lo
cū regnaret: qđ ꝯtigit ꝺ eq̄ darij. ⁊ ſic regnuit. p ¶ Et oia vaſa. ad dei
cultū ptinētia. q ¶ Que acce. ſūt ex hie. a nabuchodonoſor rege ba/
bylōis. r ¶ Remittere. ad locū ſuū. s ¶ Que ſepauit cyr⁹ ab alia
p̄da. t ¶ Qn̄ mac. ba. i. iterfecit balthaſar regē: ⁊ hitatores babylōis
ꝓ mag pte. v ¶ Et vo. remit. ⁊c. p̄mo āno regni ſui. ⁊ aliq̄ tūc remiſit
vt hr̄. j. Eſdre. j. ca. et reſidua p iſtū dariū fuerūt remiſſa. ſic ⁊ plib⁹ vicibus
fuerūt ꝺ hierl'm exportata. ⁊ p ptes. p̄mo tpe ioackim filij ioſie. vt hr̄ Dan̄.
. j. ſcđo tpe ioachin filij ei⁹. iiij. Reg. xxiiij. tertio tpe ſedechie. iiij. Re. xxv.
x ¶ Et tu vo. edi. tē. qđ incē. idu. iiij. Regū dr̄ q nabuçardan ⁊ chal
dei h̄ fecerūt. dicēdū q idumei erāt i illo exercitu: ⁊ qm̄ odiebāt iudeos ſic
eſau pr̄ eoꝝ odiuerat iacob patrē iudeoꝝ: iō incitauerūt naburçandan ad
h̄ faciendū. ꝓpt qđ dicunt hic h̄ feciſſe. y ¶ Et qđ peto ⁊c. i. ſignū tue
maieſtatꝭ. Vl' alit ⁊ iūgat lr̄a ſic: Et qđ peto a te h̄ eſt maieſtas. i. honor
diuin⁹. iō ſbdit: Poſtulo vt facias votū ⁊c. ꝫ ¶ Tūc ſurgēs. Hic ꝯn̄r
ponit petitiōis ꝯceſſio/ cū dr̄: Tūc ſurgēs dari⁹ rex: oſculat⁹ ē illū.
in ſignū amicitie ⁊ ꝯceſſiōis petitoꝝ. iō ſbdit: a ¶ Et ſcri. epi. ⁊c. rega H
liū negocioꝝ. b ¶ Vt dedu. eū ⁊c. ſ. ſecure p oia loca intmedia vſq̄ i
hieruſalē. c ¶ Et oib⁹ p̄fectꝭ ⁊c. nā p loca iſta deducēda erāt ligna ce
drina i hierl'm ptim p mare ⁊ pti p t'rā. d ¶ Et ſcri. oi. iu. ⁊c. ꝓ liberta
te. a ſeruitute. ita q a dn̄is nō ipedirēt i iudeā ire. iō ſbdit: e ¶ Omnē
potētē ⁊c. nō ſuꝑuenire ad ianuas ipſoꝝ ponēdo aliqđ impedimentū.
f ¶ Et oē; re. quā. ob. iudei venictes i iudeā a tpe cyri. g ¶ Eſſe im
munē. a tributo. h ¶ Et idumei reli. ⁊c. nā iudeis i babylonē ductꝭ.
idumei occupauerūt caſtra iudee q̄ erāt ꝓpinq̄ idumee. cetera. patēt vſq̄ ibi:
i ¶ Et ſup ſacrariū. alr̄s ſanctuariū. i. altare holoſtauſtoꝝ. k ¶ Holo/
cauſtomata hoſtiliare. i. offerre dr̄: ⁊ ab hoſtia ⁊ immolo las. vbi alij
hn̄t vſtilare: l ¶ Quotidie ſic ha. p̄ce. ſ. i lege moyſi: i q̄ p̄cipit Exo.
xxix. q̄tidie vnū agnū mane ⁊ alteꝝ veſpe i holocauſtū offerri. m ¶ Ta/
lēta decē. ſ. ad h̄ faciēdū. cetera patēt vſq̄ ibi: n ¶ Et oib⁹ ſa. q̄ pce. i.
p̄cedere debēt alios i honore. o ¶ Scpſit āt q̄nti. dicte pecunie vt ad
lr̄am regis expedite ſolueretur. p ¶ Et ſacrā ſtolam iuſ. dari. ſacer/
dotib⁹. q ¶ In q̄ deſer. ad diuinū cultu;. ſ. dicta pecunia ⁊ ſtola: ſic dr̄
ꝺ cypho q i mēſa deſeruit vino. r ¶ Et leuitꝭ ſcri. dare p̄ce. ſ. inſtādi
opib⁹ tēpli ⁊ ciuitatꝭ vſq̄ ad ꝯſūmationē. s ¶ Et oib⁹ cuſto. ciui. hie
ruſalē ab hoſtib⁹ irruētib⁹. t ¶ Scpſit dare eis ſor. i. loca determiata
ad habitādū. v ¶ Et ſtipēdia. ad victū ⁊ veſtitū. cetera patēt ex dictis.
x ¶ Et cū ꝓceſſiſ. Hic ꝯn̄r deſcribit ꝯceſſiōis executio. ⁊ p̄mo q̄ꝫtū ad Diuiſio
çorobabel. ſcđo q̄ꝫtū ad ei⁹ comitiuā ca. v. Circa p̄mū dr̄: Et cū ꝓceſſiſ/
ſet. çorobabel recedēs a rege ꝺ t'ra pſidis. y ¶ Ille adoleſcē. tn̄ ſm
ꝟitatē çorobabel fili⁹ ſalathiel ꝺ q̄ videt h̄ ſcptura loq: ſm miorē cōputa/
tionē habebat tūc q̄draginta annos ⁊ ampli⁹. nam a p̄mo anno cyri fuit
dux eoꝝ qui de babylone redierūt in iudeā. vt ptꝫ. j. Eſdre. ij. ca. ſm vero
minorē computationē: cyr⁹ poſt monarchiā acceptam regnauit quattuor
annis ⁊ poſt eum fili⁹ ei⁹ cambiſes octo. ⁊ poſt illū aſſuerus q̄ttuordecim
cui ſucceſſit iſte dari⁹. ⁊ çorobabel āno p̄mo cyri videt fuiſſe ānoꝝ. xx. vel
circiter. qn̄ cyr⁹ dedit licētiā redeūdi: q̄ ſilꝭ iuncti: ſunt anni q̄draginta ſex:
ꝓpter qđ ⁊ plura alia iſte liber ſicut dixi a p̄ncipio videt eſſe multu; apo
cryph⁹. ꝫ ¶ Eleuās faciē i hierl'm. i. ꝟſus hierl'm. ſic em̄ orabāt iudei
extra hierl'm poſiti. ſicut ptꝫ ꝺ Dan̄. vj. ca. a ¶ Bn̄dixit regē celi. agē
do gratias ſibi. b ¶ Abs te. i. a te. c ¶ Eſt victoria. qua habui ꝺ a/
lijs duob⁹ ſocijs meis. d ¶ Et abs te ē ſapia. quā dixi de mulieribus
⁊ veritate. e ¶ Et claritas: id eſt honor quo darius honorauit me.
f ¶ Et ego ſeruus tuus ſum. paratus ad tuum obſequium.

Et accepit

A uus tuus ſum. Benedict⁹ es q̄ dediſti mihi ſapientiā: ⁊
tibi ꝯfitebor dn̄e deus patrū noſtroꝝ. Et accepit epiſto a
las: ⁊ ꝓfectus eſt in babyloniā. Et venit ⁊ nūciauit fra/ b c
tribus ſuis oībus q̄ fuerūt in babylonia: ⁊ benedixerūt d e
deū patꝝ ſuoꝝ: qm̄ dedit illis remiſſionē ⁊ refrigeriū/ vt f g
aſcenderent ⁊ edificarēt hieruſalē: ⁊ templū vbi nomia/ h
tum eſt nomen eius in ipo: ⁊ exultauerunt cuz muſicis ⁊
leticia diebus ſeptem. Ca. V

Poſt hec autē lecti ſunt vt aſcenderent prin k
cipes pagoꝝ ꝑ domos ⁊ tribus ſuas: ⁊ vxo/
res illorum ⁊ filij ⁊ filie eorū: ⁊ ſerui et ancil
le ipſorum: ⁊ pecora illorum. Et darius rex l
miſit vnacū eis equites mille/ donec deducerent eos in
hieruſalem cum pace ⁊ cum muſicis ⁊ cū tympanis ⁊ ty m
bijs: ⁊ oīnes fratres erant ludentes: ⁊ fecit eos aſcende/
re ſimul cuz eis. Et hec ſunt nomina viroꝝ qui aſcende n
runt per pagos ſuos in tribus et in partem principatus
ipſorum. Sacerdotes/ filij phinees/ filij aaron: ieſus/ fili
us ioſedech: ioachim/ filius ȝorobabel: filij ſalathiel de
domo dauid/ ex progenie phares: de tribu iuda qui lo
cutus eſt ſub dario rege perſarum ſermones mirificos:
in ſecundo anno regni ipſius menſe niſan primo. Sunt o p
autem hi qui aſcenderunt ex iudea de captiuitate tranſ/
migrationis/ quos tranſmigrauit nabuchodonoſor rex q
babylonie in babylonem: et reuerſi ſunt in hieruſalem. r
Et reliquit partem iudee vnuſquiſq; in ciuitatem ſuaz: s t
qui venerunt cuz ȝorobabel ⁊ ieſu/ neemias areores/ eli
meo/ emmanio/ mardocheo/ beelſuro/ mechpſarochor/
olioro ebonia: vnus de principibus eorum/ ⁊ numerus v x
a gentibus/ et ex prepoſitis eorum. Filij phares duo y
milia centuz ſeptuagintaduo. Filij ares/ tria milia cētū
B qnq̄gintaſeptē. Filij phemo/ centū quadragitaduo. In
filijs ieſu ⁊ ioabes/ mille trecētiduo. Filij beniu/ duo mi
lia quadringēti ſeptuagita. Filij choraba/ ducēti qnq;.
Filij banica/ cētū ſexagintaocto. Filij bebech/ quadrin
gentitres. Filij archad/ quadringenti vigintiſeptem. Fi
lij chan/ trigintaſeptem. Filij ȝoroar/ duo milia ſexagin
taſeptem. Filij adinu/ quadringenti ſexagintaunus. Fi
lij adarectis/ centumocto. Filij ciaſo ⁊ ȝelas/ centumſe/
ptem. Filij aȝorech/ quadringenti trigintanouez. Filij
iedarbone/ centum trigintaduo. Filij ananie/ centū tri/
ginta. Filij aſoni/ nonaginta. Filij marſar/ quadringēti
vigintiduo. Filij ȝabar⁹/ nonagintaqnq;. Filij ſephole
mō/ centū vigintitres. Filij nepopas/ q̄nquagintaquin
q;. Filij bechanatus/ centū q̄nquagintaocto. Filij cebe
thamus cētū trigintaduo. Filij crearpatros q̄ enocadi/
es ⁊ modie/ q̄dringenti vigititres. Qui ex gramas ⁊ ga/
bea/ cētū vigintiunus: q̄ ex beſſelon ⁊ ceagge/ ſexaginta
q̄nq;. Qui ex baſtaro/ cētū vigitiduo. Qui ex becheno/
bes/ q̄nquagintaq̄nq;. Filij liptis/ cētūq̄nquagitaq̄nq;.
Filij labōni/ trecēti q̄nquagintaſeptē. Filij ſichē/ trecen
ti ſeptuaginta. Filij ſuadon ⁊ eliomus/ trecēti ſeptuagi/
taocto. Filij ericus/ duo milia cētū q̄dragintaq̄nq;. Fi/
lij anaas/ trecenti ſeptuaginta. Sacerdotes: Filij ied/
dus/ filij euther/ filij eliaſib: trecēti ſeptuagitaduo. Filij
emerus/ ducenti quinquagintaduo. Filij ſaſurij/ trecen
ti quinquaginta ſeptem. Filij caree/ ducenti vingintiſe/

a Et accepit epi. reg. p̄dictas: q̄ erāt de q̄ttu
or. p̄mo de ſecuro trāſitu ꝑ terras vſq; in hieruſalē. ſe C
cūdo de lignis habēdis de libano ꝓ tēpli ⁊ ciuitatis
edificio: videt̄ tn̄ ꝙ iſta gr̄a q̄tū ad edificiū ciuitat. fu
it poſita in effectu ꝑ neemiā Neemie. j. tertio de liber
tate cōceſſa iudeis a ſeruitute ⁊ tributo. q̄rto de pecu/
nijs a rege ꝯceſſis ꝓ edificatōe tēpli ⁊ ſacrificijs: vt pa
tet ex p̄dict. b Et ꝓfect⁹ eſt. de ꝑſide. c In
babyloniā. i. ī babylonie regionē ī q̄ remāſerāt mł/
ti iudei qn̄ ȝorobabel ⁊ ei⁹ ſocij p̄mo venerūt in iudeā
tpe cyri: vt dictū fuit. j. Eſdre. j. ca. d Et venit et
⁊ nū. fra. ſuis. i. iudeis cōmorātib⁹ ī regiōe babylo/
nis. e Et bn̄dixe. deū. pa. ſu. ꝓ gratijs ȝoroba
bel ꝯceſſis. f Qm̄ dedit il. a ſeruitute. g Et
refrige. a tributo. h Ut aſcēderēt ⁊ edi. hie. ⁊
tēplū. de q̄ habebāt magnū deſideriū. gr̄a em̄ primo
facta a cyro/ ꝑ cambiſem ei⁹ filiū fuerat reuocata: ſicut
patet ſat. ꝑ p̄mū Eſdre ca. iiij. ꝓpter qd̄ iudei q̄ remā/
ſerāt in regno babylonie ⁊ ꝑſidis: in iudeā venire nō
poterāt ſine nouo p̄uilegio. Ca. V

Poſt hec aūt. Hic deſcribit̄ receſſus ȝoro/
babel q̄tū ad ei⁹ comitiuā. ⁊ p̄mo in genera Diuiſio
li/ cū dr̄: Poſt hec aūt lecti ſūt. i. collecti
ſiue ꝯgregati. Legere em̄ in vna ſignificatiōe idē eſt
qd̄ colligere. vn̄ v̄ſus. Fur aur: v̄go flores: mare nau
taq; libros Clericus equiuoce ſingula quiſq; legit.
k Ut aſcēderent p̄ncipes pagoꝝ. i. ꝓuincia
rū ſiue villaꝝ. l Et darius rex miſit vnacū eiſ
equites mille. vt poſſent ꝓcedere ſecure. m Et
cū muſicis ⁊c. ex gaudio libertat. ⁊ ꝓ alleuiatiōe la
boris in itinere. n Et hec ſunt noīa. Hic conſe Diuiſio
quēter deſcribit̄ comitiua ȝorobabel in ſpeciali. ⁊ pri/
mo q̄tū ad ꝑſonas hoīm. ſecūdo q̄tū ad numerū aīa/
liū/ ibi: Cameli. Prima adhuc in duas: qꝛ p̄mo ponit̄
hominū numeratio. ſecundo aliquoꝛuz diſtinctio/ ibi:
Hi ſunt filij. Prima adhuc in tres: quia p̄mo ponun/
tur comitiue duces. ſecūdo vulgares ibi: Sūt aūt hi.
tertio ſacerdotes/ ibi: Filij ſacerdotū. Circa p̄mū ſciē/
dū ꝙ ſicut dicit Joſephus. xj. lib. antiq̄tatū. ȝorobabel
exiſtēs in iudea audita coronatiōe darij iuit ad euz vt Joſephus
impetraret ꝑ fici tēplū: cui⁹ cōſtructio fuerat impedita
ꝑ cambyſē cyri filiū: vt habet̄. j. Eſdre. iiij. Et infra re
petit̄ eo. ca. ⁊ fact⁹ fuit corꝑis ſui cuſtos ꝑ modū ſupra
dictū. ⁊ ſecūdo anno darij impetrauit intētū ꝑ moduz
p̄dictū. duxit aūt ſecū filiū ſuū: de q̄ hic fit mētio: ⁊ ieſū
filiū ioſedech ſacerdotē magnū q̄ habebat negocium D
cordi ſicut ⁊ ȝorobabel. ⁊ iſti tres adduxerūt tūc popu
lū in h̄ capitulo numeratū: p̄ter hos q̊s an̄ adduxerāt
tpe cyri. ⁊ ſic patet ſentētia p̄me partis: hoc excepto.
o Menſe niſan p̄mo. i. q̄ p̄mus eſt in mēſibus
anni Exo. xij. ſz h̄ ē ītelligēdū q̄tū ad ſolēnitates q̄ fi/
unt apud hebreos ꝑ circulū anni: ſz q̄tū ad alia nego/
cia p̄mus menſis anni dicit̄ tyſari apud eos q̄ corrn̄/
det ſeptēbri nr̄o: ſicut dixi pleni⁹ Gen̄. vij. et Exo. xij.
p Sūt aūt. Hic ꝯſeq̄nter ponit̄ numeratio vul/
gariū. ⁊ patet ſentētia: qꝛ ſolū ponunt̄ hic noīa hoīm:
⁊ nūer⁹ eoꝝ: except. paucis q̄ exponet̄. q Quos
trāſmi. na. i. filios eoꝝ q̊s tranſmigrauit. nā vltimo
ducti in babylonē fuerūt captiuati cū ſedechia rege. a
q̄ tpe vſq; ad ſecūdū annū darij q̄ dedit hāc licentiā re
deūdi in iudeā fluxerūt. lxx. anni ſ̄m minorē cōputa/
tionē: ⁊ adhuc plures ſ̄z illā quā ſecut⁹ ſū iudicio meo
tā̄q; veriorē Heſter. j. et Dan̄. ix. ⁊ ſic pauci aut nulli
de trāſmigratis remāſerunt viui. vn̄ ⁊ ȝorobabel dux
iſtoꝝ fuit nat⁹ in babylonia: ⁊ ꝓpter hoc ſic noīat⁹ ȝo
robabel. i. ſemen babylonis. r Et reuerſus ē in
⁊c. iūgat̄ ſic littera. Et reuerſus eſt in hieruſalē.
ad faciēdū deo oblationē. s Unuſq̄ſq; in ciui/
tatē ſuaz. ſ. de hieruſalē oblatiōe ſua facta. t Et
reliquit ꝑtez iudee. ſ. illā in qua nō erat hereditaſ
patrum ſuoꝝ. Alij ſic habent: Et requiſiuit partem iu
dee. ⁊ tunc exponet̄ affirmatiue: videlicet illaz in qua
erat hereditas patrū ſuorū. ⁊ cōtinuet̄ littera: Unuſ/
quiſq; ciuitatem ſuam vt ſupra. Qui venerūt. Sequi
tur: v Et numerus. eoꝝ ſeparatus. x A gen
tilibus. babyloniā habitantibus. y Ex prepoſi
tis eoꝝ: id eſt factus eſt ꝑ p̄poſitos iudeoꝝ

Dīs cōpu.

* a ¶ Omis cõ.
⁊c. h addit: qꝛ i h
numero aliqui in/
cludunt quoꝝ noia
et numerꝰ ꝑtialis
nõ exꝑmunt cũ ꝑ/
dictis. b ¶ Filij
ſacerdo. hic ꝯñr
ponit numeratio
quantum ad ſacerdo
tes ⁊ leuitas ĩ di/
uerſis officijs mi/
niſtrãtes. ⁊ patet
littera vſq; ibi:
c ¶ Oẽs ſa. i. in
ſacro miniſterio.
d ¶ Hi ſunt fi.
hic põit q̃rũdã ab
alijs diſtinctio: et
Diuiſio ꝑmo vulgarium q̃
neſcierũt oſtende
re radicẽ generis
ſui ꝓpt qð igno/
tũ fuit vtrũ eſſent
de genere iſrł vel
nõ: iũcti ſunt cum
ppło iſrł: ſic et gẽ/
tiles q̃ ꝯuertebãt
ad iudaiſmum. ſe/
cundo ſacerdotuꝫ
q̃ nõ potuerũt in/
uenire genealogiaꝫ
ſuaꝫ: nec per ꝯñs
oſtẽdere ꝙ eſſent
de ſacerdotali ge/
nere ⁊ ſic ꝓhibi/
ti ſunt comedere
panes ꝓpoſitiõis
quibꝰ licitum erat
F vti tm̃ ſacerdoti/
bus. et ptꝫ ſnĩa ex
dictꝭ: exceptis que
ſequunt. e ¶ Et
hoꝝ q̃ſita ẽ ge.
ſcꝑta ĩpedatu/
ra. i. inueſtigatio
genealogie: et dꝛ
a peda pede qð ſi
gnificat idẽ qð ve
ſtigium. f ¶ Do
nec ex. ⁊c. q ſciat
ſuꝑ h ꝟitatẽ dice/
re ꝑ ſcripturã vel
ſpiritũ ꝓphetie.
g ¶ Ois ãt iſrł
erat. xij. milia ⁊c.
li. xij. milia. nõ eſt
de textu: ſꝫ ẽ inſer
tũ ꝑ imperitiã ſcr
ptoꝛũ: qꝛ ꝯdicit i
quod ſubditur:
h ¶ Quadragi
taduo mi. ⁊c. h
ponitur numeru
aĩaliũ. ⁊ ptꝫ hiſ ex
ceptꝭ. i ¶ Sub
iugalia. ꝑ q̃ ĩtel
gũt aſini ⁊ boueſ
h nõ exꝑſſi: ⁊ ſunt
iugo et oneribus
deputandi.
k ¶ Dũ vẽi. ⁊c.
. i. in locũ vbi fue/
rat templũ: qꝛ nõ
dum erat reedifi/
catũ: ſꝫ poſtea an/
no ſexto darij fuit
conſummatuꝫ. vt
hꝫ. j. Eſd

ptẽ. Leuitę: Filij ieſu in cadubel/
⁊ banꝰ/ ⁊ ſerebias/ ⁊ edias ſeptua/
gintaquattuoꝛ. Omnis numerus
a duodecimo anno: triginta milia
quadringenti ſexagintaduo. Filij
a et filię et vxoꝛes: omnis computa/
tio: quadraginta milia ducẽti qua
b dragintaduo. Filij ſacerdotum q̃
pſallebãt i tẽplo. Filij aſaph/ cen/
tum vigintiocto. Oſtiarij vo filij
eſmẽni/ filij açer/ filij amon/ filij ac/
cuba/ topa/ filij tobi/ omnes centũ
trigintanouẽ. Sacerdotes ſeruiẽ/
tes i tẽplo. Filij ſel/ filij gaſpha/ fi
lij tobloch/ filij carie/ filij ſub/ filij
heliu/ filij labana/ filij armacha/ fi
lij accub/ filij vtha/ filij cetha/ filij
aggab/ filij obai/ filij anani/ filij cã
na/ filij geddu/ filij an/ filij radin/
filij deſanon/ filij nechoba/ filij ca
ſeba/ filij goçe/ filij oçui/ filij ſinone
filij attre/ filij haſtẽ/ filij aſiana/ filij
manei/ filij naſiſim/ filij accuſa/ fi/
lij agiſta/ filij açui/ filij fauon/ filij
faſalon/ filij meedda/ filij ſuſa/ filij
careth/ filij barcꝰ/ filij ſaree/ filij co
eſi/ filij naſith/ filij agiſti/ filij pedõ/
ſalomõ filij eius/ filij aſophot/ filij
phaçida/ filij teli/ filij dedon/ filij
gaddahel/ filij ſephegi/ filij aggia/
filij ſachareth/ filij ſabathẽ/ filij ſa
roneth/ filij malſith/ filij anie/ filij
ſaſus/ filij addus/ filij ſuba/ filij eu
ra/ filij rahotis/ filij phaſphat/ filij
c malmõ. Oẽs ſacro ſeruiẽtes et pu
eri ſalomõis/ q̈dringenti octogita
d duo. Hi ſũt filij q̃ aſcẽderũt a thel
mellaththelarſa: ꝑncipes eoꝝ: car
mellã ⁊ careth/ ⁊ ñ poterãt edicere
ciuitates ſuas ⁊ ꝓgenies ſuas quẽ
admodũ ſint ex iſrł: Filij dalari/ fi
lij thubã/ filij nechodaici ⁊ ex ſacer
dotibus q̃ fungebant ſacerdotio ⁊
nõ ſunt inuenti: filij obia/ filij achi
ſos/ filij addin/ qui accepit vxoꝛẽ
ex filiabꝰ phargeleu/ et vocati ſunt
e nomine eius. Et hoꝛum quęſita ẽ
generꝭ ſcripta impedatura/ et nõ ẽ
inuenta: et pꝛohibiti ſunt ſacerdo/
tio fungi. Et dixit illis neemias: et
f aſtharas ne participẽt ſancta: do/
nec exurgat pontifex doctus ĩ oſtẽ
g ſionem ⁊ veritatẽ. Omnis aũt iſrł
h erat exceptꝭ ſeruis ⁊ ancillis: qua/
dragintaduo milia: trecẽti quadra
gita. Serui hoꝝ ⁊ ancillę: ſeptẽ mi
lia trecenti trigintaſeptem: canto/

res ⁊ cantatrices/ ducẽti ſexa
gintaq̃nq;. Cameli: quadrin
genti trigintaquinq;. Equi/
ſeptẽ milia trigitaſex. Mu/
li: ducenta milia quadragin
taquinq;. Subiugalia q̃nq; i
milia vigintiq̃nq;. Et de prę
poſitis ipis ꝑ pagos: dũ ve/ k
nirẽt in templũ dei quod e/
rat in hieruſalem: vouerunt
ſuſcitare tẽplũ i loco ſuo ſm
ſuã virtutẽ: ⁊ dari i tẽplũ the
ſauroꝝ operuꝫ ſacrum: auri
mnas duodeci milia ⁊ mnaſ
argẽti q̃nq; milia: ⁊ ſtolas ſa
cerdotales centũ. Et habita
uerũt ſacerdoteſ ⁊ leuitę: ⁊ q̃
exierant ð plebe in hierłm et
i regione: et ſacri cantoꝛes et
oſtiarij: et ois iſrł i regionibꝰ
ſuis. Inſtante autẽ ſeptimo l
mẽſe. cũq; eſſent filij iſrł vnꝰ
q̃ſq; in ſuis rebus: cõueneſt
oẽs vnanimes in atrium/ qð m
erat ante ianuam oꝛientalẽ:
Et ſtantes ieſus filius ioſe/
dech: ⁊ fratres eius ſacerdo
tes: et çoꝛobabel filius ſala/
thiel ⁊ huiꝰ fratres: paraue/
runt altare: vt offerent ſuper
illud holocauſtomata: ſm ꝙ
in libꝛo moyſi hominis dei
ſcripta ſunt. Et conuenerũt n
ibi ex alijs nationibꝰ terrę: ⁊
erexerunt ſacrarium in loco o
ſuo omnes gentes terrę: et p
offerebãt hoſtias et holocau
ſtomata domino matutina.
Et egerunt ſcenophegiam ⁊ q
diem ſolennem ſicui ꝑceptũ
eſt in lege: ⁊ ſacrificia quoti/
die ſicut opoꝛtebat: et poſt h
oblationes inſtitutas: et ho/
ſtias ſabbatoꝛum: et neome
niarum: et dierum ſolẽnium
omniuꝫ ſanctificatoꝛum. Et
quotquot vouebant domi/
no a neomenia ſeptimi men/
ſis: ceperunt hoſtias offerre
deo: ⁊ tẽplũ dñi nõdum erat r
ędificatum. Et dederunt pe
cuniam lapidarijs ⁊ fabꝛis:
et potum et pabula cuꝫ gau
dio Et dederũt carra ſidonijſ s
⁊ thyrijs: vt trãſueherẽt illis
ð libano trabes cedrias ⁊ fa t
cerent rates in ioppe poꝛtũ:

hꝫ. j. Eſdre. vj. ca. G
l ¶ Inſtãte ãt
⁊c. Poſtq; poſita
ſunt huius libꝛi ꝓ
pꝛia. hic reuertit
actoꝛ ad repeten/
duꝫ que ſunt alibi
ſcripta. ⁊ pꝛimo q̃
cõtigerũt ſb çoꝛo/
babel duce. ſcðo
ſub eſdra ſacerdo
e. ca. viij. ꝑma in
tres. qꝛ pꝛimo re/
petit fundationis
templi inchoatio.
ſcðo impedimen/
ti pꝛocuratio/ ibi:
Et audierunt. ter
tio operis reſum/
ptio. ca. vj. Circa
pꝛimum pꝛimo po
nitur altaris ho/
locauſti erectio. et
ptꝫ ſnĩa ex dictis
. j. Eſdre. iij. exce/
ptis q̃ ſequuntur.
Inſtãte aũt ſe
ptio mẽſe ⁊c. h
nõ refert ad iſtud
qð dictũ ẽ ĩ ꝑte ꝑ/
cedẽti qð fuit tꝑe
darij ſꝫ refert ad
tꝑs cyri: qñ iudei
ꝑmo redeũtes de
babylone venerũt
in hieruſalem vt
patebit ĩ littera ſe
quenti. m ¶ In
atriũ qð ⁊c. id ẽ H
q̃ pꝛius fuerat: qꝛ
nõdũ erat reedifi
cata. n ¶ Et cõ.
ibi ⁊c. qꝛ plures
de iudeis q̃ euaſe
rãt chaldeos ĩ de
ſtructione hierłm
et fugerãt in egy/
ptũ et in alijs locꝭ
circa iudeam: au/
dito reditu illoꝛũ
q̃ venerant de ba
bylone. venerunt
ad eos. o ¶ Et
ere. ſa. id eſt alta/
re holocauſti.
p ¶ Oẽs gen. i.
iudei q̃ redierũt de
multis gentibus.
q ¶ Et ege. ſce.
. i. feſtũ tabernacu
loꝛuꝫ qð celebꝛat
ſeptimo menſe.
r ¶ Et templũ.
Hic repetit tẽpli
fundatio. ⁊ patet
littera ex dictis. j.
Eſdre. iij. his ex/
ceptis. s ¶ Et
dederunt car/
ra: id eſt currꝰ ad
trahendum ligna
vſq; ad mare.
t ¶ Et facerent
rates ĩ ioppe.
ligna ſunt ꝯiũcta
ad inuiceꝫ foꝛtiter
que ducunt ꝑ ma
re ſicut naues.
* Scðm

Alij nõ hñt ⁊ minas argenti quinq; milia

A ſm decretum / quod ſcriptū erat eis a
a cyro rege perſarū. Et in ſecundo
anno venientes in templū dei in hie
ruſalē: mēſe ſecundo inchoauit ȝo
robabel filius ſalathiel: et ieſus fili
us ioſedech / ⁊ fratres ipſorū ⁊ ſacer
dotes ⁊ leuite: ⁊ oēs qui venerant
de captiuitate in hieruſalē / ⁊ funda b
uerunt templum dei: nouilunio ſecū
di menſis / ſecundi anni / cū veniſſent
in iudeam ⁊ hieruſalē. Et ſtatuerūt
leuitas a viginti annis ſup opera do
mini: et ſtetit ieſus ⁊ filius eius et fra c
tres: oēs leuite cōſpirātes ⁊ execu
tores leg.: facientes opera in domo
domini. Et ſteterunt ſacerdotes ha
bentes ſtolas cū tubis / ⁊ leuite filij
aſaph habētes cymbala / collaudan
tes dominū / ⁊ benedicētes ſm dauid d
regem iſrael. Et cantabāt canticum
dño: quoniā dulcedo eius ⁊ honor
in ſecula ſuper omnē iſrael. Et oēs
populus tuba cecinerūt: ⁊ pclama
uerūt voce magna / collaudātes do
minū in ſuſcitatione domus dñi. Et
venerūt ex ſacerdotibus ⁊ leuitis et
pſidētibus ſm pagos ſenioꝛib9 qui
viderant priſtinā domū: ⁊ ad huius
B edificationē cum clamore ⁊ planctu
magno: ⁊ multi cum tubis ⁊ gaudio
magno: in tantū vt populus non au
diret tubas ppter planctū populi:
turba em̄ erat tubis canens magnifi
ce: ita vt longe audiret. Et audierūt e
inimici tribus iude ⁊ beniamin: ⁊ ve
nerunt ſcire que eſſet vox tubaꝝ. Et
cognouerūt quoniā qui erant ex ca
ptiuitate edificat templū dño deo iſ
rael. Et accedētes ad ȝorobabel ⁊ ie
ſum / ⁊ pꝑpoſitos pagorū / dixerūt eis:
Edificabimus vna vobiſcum. Sicut
em̄ audiuimus dñm veſtrū: ⁊ ipſi pa
riter icedimus a diebus aſbaſareth f
regis aſſyrioꝝ qui trāſmigrauit nos
huc. Et dixerūt ill. ȝorobabel ⁊ ieſus /
⁊ pncipes pagorū iſrael: Nō eſt no
bis ⁊ vobis edificare domū dei no
ſtri. Nos em̄ ſoli edificabimus dño
iſrl: ſm ea q̄ pcepit nobis cyr9 rex p
ſarū. Gētes aūt terre incubātes his g
q̄ ſūt in iudea: ⁊ leuātes op9 edifica
tiōis: ⁊ inſidias ⁊ pplos adducētes /
phibebāt eos edificare: ⁊ aggreſſu h
ras exercētes impedierūt / ne ꝯſūma
ret edificiū oīm tpe vite cyri reg.: et i
ptraxerūt ſtructurā p bienniū vſq;
ad darij regnū. Ca. VI

✻ a Scd̄m decretū qđ ſcptū erat ⁊c. Ex h pa
tet qđ dictū eſt ſcz ꝙ hec re
feruntur ad tempus cyri.
b Et fundauerūt tē
plū dei nouilunio. id eſt
in pncipio ſecūdi mēſis. nā
hebrei faciunt menſes ſm
lunatiōes. c Et fratres
oēs leuite ꝯſpirātes:
id eſt vno ſpiritu ⁊ volunta
te ad opus dei aſpirantes.
d Et benedicētes ſm
dauid regē. id ē ſm pſal
mos ab eo compoſitos.
e Et audierūt inimi
ci tribus iude ⁊ benia
min. Hic ꝯſequēter ponit
operis impedimētū: ⁊ patz
ſentētia ex dict. .i. Eſdre. iiij
except. que ſequūt. f A
diebus aſbaſareth. .i. Eſ
dre vocatur aſſoꝛaddan.
g Gentes aūt terre i
cubātes. .i. vigilant inſidi
antes ad opus impediēdū.
h Et aggreſſuras ex
ercentes. id eſt inſultus p
parantes. ⁊ dicit ab aggre
dior. i Et ptraxerūt
ſtructurā p bienniū vſ
q; ad regnū darij. iſtud
nō poteſt ſic intelligi ꝙ a tē
pore huius impedimenti fu
erit tm̄ bienniū vſq; ad da
rij regnū. Nam ſm minorē
computationem fuerunt ibi
vigintiduo anni: ⁊ ideo iſtđ
bienniū intelligitur de im
pedimēto operis per inſul
tus ſamaritanorū: ita ꝙ iu
dei parum poterant opera
ri: ⁊ interim procurabant ſa
maritani ad mandatum re
gis opus totaliter impedi
ri: quod eſt factum in fine il
lius bienij: ⁊ durauit vſq;
ad ſecundū annū darij.

Ca. VI

In ſecundo autē āno regni darij. Hic conſequēter de
ſcribitur operis re
ſumptio. ⁊ ſecundo reſum
ptionis cōfirmatio / ibi: In
ipſo tempore. Prima pars
patet ex dict. .i. Eſdre. v. ca.
hoc excepto. l Zacha
rias filius addin pphe
te apud iudeam et hie
ruſalem. .i. Eſdre. v. capi.
dicitur: Filius ado. Et eſt
idem nomen variatum in fi
ne: ſicut frequenter fit ī no
minibus proprijs in galli
co ⁊ latino. m In illo
tempore venit ad illos
ſyſennes. Hic conſequen
ter ponitur reſumptiōis cō
firmatio. Circa quam pmo
ponitur edificantium inter
rogatio ⁊ reſponſio. ſecun
do reſponſionis ad regē re
latio / ibi: Exemplum epiſto
le. tertio regis reſpōſio / ibi:
Tunc darius rex. Senten
tia pme ⁊ ſecūde partis pa
tet ex dictis. .i. Eſdre. v. cap.
✻ Tūc darius

k In ſcdo āt āno regni darij p C
l phāuit agge9 ⁊ ȝacharias fi
li9 addin pphe apđ iudeā et
i hierlz i noīe dī iſrl ſup eos.
Tūc ſtās ȝorobabel fili9 ſalathiel / et
ieſus fili9 ioſedech: icboauerūt edifi
care domū dñi / q̄ ē i hierlm: cū adeſ
ſent eis pphe dñi ⁊ adiuuarent eos.
m In illo tpe vēit ad illos ſyſennes ſb
regul9 ſyrie ⁊ phenic. ⁊ ſatrabuȝāes
et ſodales ei9 / ⁊ dixerūt eis: Quo pci
piēte vob domū hāc edificatis / ⁊ te
ctū iſtud / ⁊ alia oīa perficitis: Et
qui ſunt ſtructores qui hec edificāt:
Et habuerūt gratiā viſitatiōe facta
ſup eos qui erāt ex captiuitate a do
mino ſeniores iudeorū: ⁊ nō ſūt im
pediti edificare / donec ſignificaret
dario de oībus iſtis: ⁊ reſponſum
acciperet. Exemplū epiſtole quam
miſerunt dario. Syſennes ſubregu
lus ſyrie / ⁊ phenic. ⁊ ſatrabuȝanes
⁊ ſodales eius: in ſyria ⁊ phenice p
ſides regi dario ſalutem. Dia nota
ſint dño regi: qꝛ cū aduenīſſem9 in re
gionē iudee: ⁊ introiſſemus in hieru
ſalē: inuenimus edificātes domū dī
magnā: ⁊ tēplū ex lapidibus polit. D
⁊ magnis ⁊ pcioſis materijs in parie
tibus: ⁊ opa illa inſtāter fieri / ⁊ ſuffra
gare ⁊ pſperare in manib9 eorū: ⁊ in
oīm glīa cꝫ diligētiſſime pfici. Tūc i
terrogauim9 ſeniores / dicētes: Quo
pmittēte vobis edificat. domū iſtā:
⁊ opa hec fūdat.: Jō aūt iterrogaui
mus eos / vt notū facerem9 tibi: hoīes
⁊ pꝑpoſitos / ⁊ nominū ſcripturā pꝑpo
ſitoꝝ poſtulauim9 illos. At illi rñde
rūt nob / dicētes: Nos ſum9 ſui dñi
q̄ fecit celū ⁊ trā: ⁊ edificabat hec do
mus an̄ ānos iſtos mltos a rege iſrl
magno ⁊ fortiſſimo: ⁊ ꝯſūmata ē. Et
qm̄ pres nr̄i exacerbātes erāt: ⁊ pec
cauerūt i deū iſrl: tradidit eos i man9
nabuchodonoſoꝛ reg. babylōie: re
gis chaldeoꝝ: ⁊ domū iſtā demolliē
tes icēderūt: ⁊ pplz captiuū duxerūt i
babyloniā. In pmo āno regnāte cy
ro rege babylonie / ſcpſit cyr9 rex do
mū hanc edificare: ⁊ illa ſacra vaſa
aurea ⁊ argentea q̄ abſtulerat nabu
chodonoſoꝛ đ domo q̄ ē i hierlm / et
ꝯſecrauerat ea i ſuo tēplo: rurſus p
tulit ea cyr9 rex de tēplo qđ erat ī ba
bylonia: ⁊ tradita ſunt ȝorobabel et
ſalmanaſaro ſubregulo. Et pceptū
eſt eis vt offerrēt hec vaſa: et repone

E rēt in templo quod erat in hieruſalē: ⁊ ipm̄ templū dei ędificare
in loco ſuo. Tūc ſalmanaſaruſ ſubiecit fundamenta domus do
mini/ quę eſt in hieruſalem: et exinde vſq; nūc ędificat: ⁊ nō accę
pit ꝯſūmationem. Nūc ergo ſi iudicat a te o rex ꝑquiratur in re/
galib⁹ bybliothecis cyri regis quę ſunt in babylonia: ⁊ ſi inuen/
tum fuerit conſilio cyri regis ceptam eſſe ſtructuraȝ domus dñi
quę eſt in hieruſalē: et iudicabit a dño rege nr̄o: ſcribat ď his no
bis. Tūc darius rex ꝓcępit inq̄ri in bybliothecis: et inuentus eſt a
in egbathanis oppido qđ eſt in media regione locus vn⁹ ī quo
ſcripta erāt iſta: Anno primo regnāte cyro: rex cyruſ ꝓcępit do
mum domini ꝗ eſt in hieruſalē ędificare: vbi incendebāt igni aſ
ſiduo: cui⁹ altitudo ſit cubitorū decem: ⁊ latitudo cubitorū ſexa
ginta: q̄dratum lapidibus politis tribus: ⁊ męniano ligneo eiuſ
dem regionis: ⁊ męniano vno nouo: ⁊ impēdia dari de domo cy d
ri regis: et ſacra vaſa domus dñi taȝ aurea q̄ȝ argentea ꝗ extulit e
nabuchodonoſor in domū domini ꝗ eſt in hieruſalem vbi erant
poſita: vt ponātur illic. Et ꝓcępit curam agere ſyſennē ſubregu f g
lum ſyrię ⁊ phęnicis ⁊ ſatrabuçanē ⁊ ſodales eiuſ ⁊ qui ordinati •
erant in ſyria ⁊ phęnice ꝓſides/ vt abſtinerēt ſe ab eodem loco.
Et ego quoq; ꝓcępi in totū ędificare: et ꝓſpexi vt adiuuēt eos
qui ſunt ex captiuitate iudęorū: donec cōſūmaret templuȝ edis
domini: ⁊ a vexatione tributorum cęleſyrię ⁊ phęnicis: diligēter
quātitatē dari his hominib⁹ ad ſacrificiū dñi çorobabel ꝓfecto
ad tauros et arietes et agnos: Similiter autem ⁊ frumentum et
ſal et vinum et oleum inſtanter per ſingulos annos: prout ſacer
dotes qui ſunt in hieruſalem dictauerint conſumi quotidie ſine
vlla dilatione: vt offerantur libationes ſummo deo pro rege et
pueris eius: et orent pro ipſorū vita. Et denuncietur: vt q̊cunq;
trāſgreſſi fuerint aliquid ex his ꝗ ſcripta ſunt aut ſpreuerint: ac
5 cipiat lignum de ſuis ꝓprijs ⁊ ſuſpendant: ⁊ bona ipſoruȝ regi
aſcribant. Propterea ⁊ dñs cuius nomen inuocatuȝ eſt ibi: ex/
terminet oēm regē ⁊ gentē qui manū ſuā extēderit ꝓhibere: aut
male tractare domū dñi illā ꝗ eſt in hieruſalem. Ego darius rex
decreui q̄ȝ diligentiſſime ſcḋm hęc fieri. ¶ Ca. VII.

T Unc ſyſennes ſubregulus cęleſyrię ⁊ phęnicis ⁊ ſa b
trabuçanes ⁊ ſodales obſecuti his ꝗ a dario rege e/
rāt ď creta: iſiſtebāt ſacroſctis opib⁹ diligēntiſſime co i
opātes cū ſeniorib⁹ iudęoꝝ pncipib⁹ ſyrię: ⁊ ꝓſperata ſūt ſacro
ſctā opa ꝓphetātib⁹ aggeo ⁊ çacharia ꝓphetis. Et ꝯſūmauerūt
oīa ꝑ ꝓcęptū dñi dei iſrl̄: ⁊ ex ꝯſilio cyri/ ⁊ darij ⁊ artaxerxis regl̄ k
perſarū. Et ꝯſūmata eſt domus nr̄a vſq; ad tertiam et viceſimā
dieȝ mēſis adar ſexto anno darij regl̄. Et fecerūt filij iſrl̄ ⁊ ſacer/
dotes et leuitę et cęteri q̊ erant ex captiuitate q̊ appoſiti ſunt: ſcḋm
ea ꝗ ſcripta ſunt in libro moyſi. Et obtulerūt in dedicationē tē/
pli dñi: tauros centū: arietes ducētos: agnos q̄dringētos: ⁊ he/
dos ꝓ peccatl̄ vniuerſi iſrl̄ duodecim: ſcḋm numeꝝ tribuū iſrael.
Et ſteterunt ſacerdotes ⁊ leuitę amicti ſtolis ꝑ trib⁹ ſup opa dñi
dei iſrl̄: ſcḋm libruȝ moyſi: ⁊ oſtiarij ꝑ ſingulas ianuas. Et egerūt l
filij iſrl̄ cū his q̊ erāt ex captiuitate: illud phaſe q̄rtadecima luna
mēſis pmi: qn̄ ſctificati ſūt ſacerdotes ⁊ leuitę. Oēs filij captiui
tatis nō ſūt ſimul ſctificati: q2 leuitę oēs ſimul ſanctificati ſunt.
Et immolauerunt phaſe vniuerſi filij captiuitatl̄: ⁊ fratrib⁹ ſuis
ſacerdotib⁹ ⁊ ſibimetipſis. Et manducauerūt filij iſrl̄ q̊ erant ex
Al's receſ/ ſerant — captiuitate oēs q̊ remanſerāt ab oībus execrationibus gentium m n
terrę q̄rētes dñm: ⁊ celebrauerunt diem feſtum açymorū/ ſepteȝ
dieb⁹ epulātes in ꝯſpectu dñi: qm̄ cōuertit cōſiliū regis aſſyrio
rū in eos: ꝯfortare man⁹ eoꝝ ad opa dñi dei iſrael. ¶ Ca. VIII

a ¶ Tūc dari⁹ rex. Hic pōit regis rn̄ſio ꝯfirmās opis reſūptionē ⁊ inducēs ad ꝯſūmationē. Circa quā pmo pōit regl̄ reſpōſio. ſcḋo diligēs executio. ca. vij. Sn̄tentia pme partl̄ ptȝ ex dictis. j. Eſdre. vi. exceptis que ſequunt. B — Diuiſio
b ¶ Lapidibus politis trib⁹. i. trib⁹ ordinib⁹ lapidum. c ¶ Et meniano ligneo. i. ordine vno ligneo. ſic enim fuit in tēplo ſalomonis ꝙ parietes erāt exterius de lapidib⁹. et inte/rius de tabulis cedrinis. dicit aūt menia/num a menia pluralis numeri que proprie ſignant clauſuram ciuitatis: ſed tractuȝ eſt hoc nomen ad ſignandum quamcūq; clau ſuram. et eodē modo menianum. d ¶ Et meniano vno nouo. expoſitio eſt litte/re precedētis ſic: Et pro. i. Meniano vno nouo: id eſt facto de lignis que nō fuerunt alias in ope. Qđ aūt dicit hic: de lapidib⁹ politis videtur contradicere ei quod dicit .j. Eſdre. vj. a. Ordines de lapidibus im/polit⁹ tres. ad quod poteſt dici ꝙ lapides iſti dicuntur impoliti eo ꝙ erant dolati. ibi vero dicunt impoliti: eo ꝙ nō erant oper/ti laminis aureis in q̊bus erant figure cherubin ⁊ palmarum. ſicut erant tabule que operiebant interiorem partem parietū tē/pli. e ¶ Que extulit nabuchodono. .i. extra hieruſalem tulit in babylonem. f ¶ Et precepit. ipſe cyr⁹: vt ptȝ ex lr̄a ꝓcedenti ⁊ ſequēti. g ¶ Curā agere ſy/ſennē ſubregulū ſyrie ⁊c̄. vtꝝ autē iſti ſint ijdē hoīes numero qui tpe cyri ⁊ darij fuerūt in iſto officio: dubiū ē. ꝙ aūt fuerint ijdem videt ꝑ h ꝙ hic tēpore cyri. ⁊. ſ. eo. ca. et. j. in pn̄. ſequentis ca. ꝓ tpe darij po nuntur eadē ipſoꝝ noīa: nec videt impoſſi bilitas ex lōgitudine tpis. nam a tempore cyri vſq; ad ſcḋm annū darij ſcḋm vnā cōputa tionem fluxerūt tm̄. xxiiij. anni: ꝑ tātū vero temp⁹ bene ꝯtingit aliqn̄ eoſdem hoīes ꝑ/manere in eodē officio. Qꝛ aūt fuerint di/uerſi hoīes videt ex mutatione regum. ad quorū mutationem ſolent officiales muta/ri. Darius aūt fuit quart⁹ rex perſaꝝ a cy/ro ſcḋm hebreos. ſcḋm alios vero multo plu/res reges fuerunt inter cyrum ⁊ darium. nec eſt impoſſibile ꝙ diuerſi homines eiuſ dem nominis fuit in eiſdem officijs regalibus diuerſis temporib⁹ ⁊ ſub diuerſis re/gibus. h

¶ Capitulum. VII

T Unc ſyſennes ſubregulus ⁊c̄. Hic ꝯſequēter ponitur regie cōceſſiōis executio ⁊ ptȝ ſnīa ex dictl̄. j. Eſ/dre. vj. poſt mediū ca. exceptis q̄ ſequunt. — Diuiſio
i ¶ Coopantes cū ſe. iude. pn. ſyrie. .i. iudee q̊ eſt in ſyria. ⁊ iſti pncipes erant çorobabel dux ppl̄i iudeoꝝ: ⁊ ieſus fili⁹ io/ſedech princeps ſacerdotū. Qꝛ autē iudea ſit quedaȝ regio ſyrie ptȝ ꝑ h ꝙ deſcriptio ppl̄i facta tpe natiuitatis xp̄i in iudea facta fuit a ꝓſide ſyrie cyrino. vt habet Luc. ij. k ¶ Et ex cōci. cy. ⁊ da. ⁊ artax. ſcḋm he/breos dari⁹ ⁊ artaxerxes fuerūt idē hō no minat⁹ darius nomīe ꝓprio: ⁊ artaxerxes noīe cōi regio: ſicut ď: Tyberius ceſar et auguſtus ceſar. q2 reges romani noīe cōi ceſares appellāt. ſcḋm ꝟo latinos ⁊ grecos et etiā ſcriptorē hui⁹ ſcḋi libri quē non reci piūt hebrei fuerunt reges diuerſi. l ¶ Et egerūt filij iſrl̄ ⁊c̄. dicūt aūt h filij iſrl̄ il/li q̊ redierūt de trāſmigratiōe añ deſtructio nem ciuitatis cū rege iechonia. dicunt aūt ex captiuitate illi q̊ redierūt de captiuitatis cum ſedechia rege deſtructa ciuitate. m ¶ Qui remāſerāt ab oīb⁹ execra/tiōib⁹. i. idolatrijs. n ¶ Gētiū terre. s. quib⁹ erant ſeparati ꝑ reditū in iudeam.

A 1.Eſd.7.a
Et poſt hec regnāte artax/ a b
erxe pſarū rege: acceſſit eſ/
dras filius açarie/ filij hel/
chię filij ſolome filij ſadoch
filij achitob/filij ameri/fi/
lij açahel/filij bocci/filij abiſue/filij phi/
nees/filij eleaçari/ filij aaron pmi ſacer/
dotis: Hic eſdras aſcēdit de babylonia
cū eſſet ſcriba/ ⁊ ingenioſus in lege moy
ſi q̄ data eſt a dn̄o deo iſrl'/docere ⁊ face/
re. Et dedit ei rex gl'iaʒ ꝙ inueniſſet gra c
tiā in omni dignitate ⁊ deſiderio in con
ſpectu ei᷒. Et aſcēderūt ſimul cū ip̄o ex fi
lijs iſrl'/ ⁊ ſacerdotib᷒/ ⁊ leuit/ ⁊ ſacris cā
torib᷒ tēpli/ ⁊ oſtiarijs/et ſeruis tēpli in
hierl'm. Anno ſeptimo regnāte artaxer/
xe in quito mēſe: hic ann᷒ ſeptim᷒ eſt re/
gni: exeuntes de babylonia nouilunio
quiti mēſis/ venerūt hieroſolymā iuxta
pceptū illi᷒/ habētes pſperitatē itiner
a dn̄o ip̄orū datā eis. In his eni eſdras
magnā diſciplinā obtinebat/ne preter/
mitteret q̄cq̄ eoꝝ q̄ eſſent ex lege dn̄i/et
pcept: et docēdo vniuerſū iſrl' omnē iu/
ſticiā/ ⁊ iudiciū. Accedētes aūt q̄ ſcribe/
bāt ſcripta artaxerxis regis/ tradiderūt
ſcriptū qđ obuenerat ab artaxerxe rege
ad eſdram ſacerdotē / ⁊ lectorē leg dn̄i:
cui᷒ exēplū ſubiectū eſt. Rex artaxerxes d
eſdrę ſacerdoti/et lectori legis dn̄i/ſalu/
tē. Humanior ego iudicās in beneficijs
pcepi eis qui deſiderāt ex gēte iudeorū
ſua ſponte/ ⁊ ex ſacerdotib᷒ et leuit qui
ſūt i regno meo comitari tecū in hierl'm.
B Si qui ḡ cupiūt ire tecū/cōueniāt ⁊ pfi/
ciſcant ſicut placuit mihi: et ſeptē amic
meis ꝯſiliarijſ: vt viſitēt ea q̄ agunt ſm
iudeā ⁊ hierl'm: obſeruātes ſicut habes
in lege dn̄i: ⁊ ferāt munera dn̄o iſrael: q̄
voui ego ⁊ amici hierl'm/ ⁊ omne aurū ⁊
argentū qđ inuentū fuerit in regiōe ba/
bylonię: dn̄o in hierl'm cū illo qđ eſt do/
natū p ipſa gente in tēplū dn̄i eorū qđ
eſt in hierl'm: vt colligat h aurū et argē/
tū ad tauros ⁊ arietes ⁊ agnos ⁊ hedos
et quę his ſūt cōgruentia/ vt offerāt ho
ſtias dn̄o ſup altare dn̄i ip̄orū qđ eſt in
hieruſalē. Et oia q̄cūq̄ voluer cū fratri
bus tuis facere auro ⁊ argento: pfice p
volūtate tua/ ſm pceptuʒ dn̄i dei tui: ⁊
ſacroſancta vaſa q̄ data ſūt tibi ad opa
domus dn̄i dei tui q̄ eſt in hierl'ʒ: ⁊ cęte/
ra q̄cūq̄ tibi ſubuenerit ad opa templi
dei tui/ dabis de regali gaçophylacio:
cū volueris cū fratrib᷒ tuis facere auro
⁊ argēto/ pfice ſm volūtatē dn̄i. Et ego
quidē rex artaxerxes pcępi cuſtodibus
theſauroꝝ ſyrię ⁊ phęnicis: vt quęcūq̄
ſcripſerit eſdras ſacerdos/ et lector leg
dn̄i: diligēter detur ei vſq̄ ad argēti ta/
lēta cētū: ſimilit ⁊ auri: ⁊ vſq̄ ad frumē/
ti modios centū/ ⁊ vini amphoraſ cētū/
et alia quęcūq̄ abūdant ſine taxatiōe.
Omnia ſm legē dei fiāt deo altiſſimo:

Et post hec ⁊c. Ca. VIII
Hic ꝯn̄r repe/
tunt facta ſub eſdra ſa/
cerdote alibi ſcripta. et
prio deſcribit ei᷒ de ba e
bylonia receſſus. ſcđo
in hierl'm aduent᷒/ ibi:
Et factus fuiſſet. Circa
pmū prio deſcribit ſta/
tus eſdre. ſcđo grā ſibi
fctā a rege/ ibi: Rex ar/
taxerxes. Snīe prie pt
patet ex dictis. j. Eſdre.
vij. his except: Et p᷒ f
hūc. ſ. dariū. b Regnāte artaxerxe. Ex
hoc ptʒ qđ dictū eſt. ſ. ꝙ
ſm auctorē huius libri
dari᷒ ⁊ artaxerxes fue/
runt reges diuerſi. ſm
opinionē ꝟo hebreorū
qui dicūt eſſe eūdē. pōt
dici ꝙ li poſt hūc nō no
tat pſonarū diuerſitatē
ſʒ eiuſdē mutatiōis no/
tabilē renouationē. ſi/
cut de ſaule dr. j. Re. x.
b. Mutaberis in virū
aliū. Dari᷒ aūt in gra/
tia facta pplo iudeoꝝ tē
pore Eſdre ſacerdotis:
fuit notabilit renouat᷒
ad bonum iudeoꝝ: ⁊ ſic
ſcribitur hic q̄ſi aliuſ. ⁊
iſto mō loquē dıvtit fre
quent liber Apocalyp.
ſicut ibidē dixi in pluri
bus locis. c Et dedit ei rex gl'iam. i. ho
norē corā mult. Eſt eni
gloria honor exhibitus
alicui in pn̄tia multoꝝ.
d Rex artaxerxes
Hic ponit gratia reg
Eſdre facta. et diuidit
in duas partes: q: prio
ponitur hui᷒ gratie de/
ſcriptio. ſcđo ipſius Eſ/
dre gratiarūactio/ ibi:
Et dixit eſdras. Sentē
tia prime partis ptʒ ex
dictis. j. Eſdre. vij. hoc
excepto. e Nulluʒ
tributum neq̄ vlla
alia inditio: Id eſt ex
actio vel graue pceptū.
f Et dixit eſdras.
Hic conſequent ponit
ipſi᷒ eſdre grārūactio:
et ꝯſequenter ppl'i cum
eſdra redeuntis in hie/
ruſalē enumeratio/ ibi:
Et hi ſūt prepoſiti ⁊c. ⁊
patet ſnīa ex dictis. j. eſ
dre. viij. exceptis que ſe
quuntur. g Et cō/
gregaui eos ad flu/
uium qui dicit thia
j. Eſdre. viij. dicitur ha/
na. erat eni binomius.
h Et metati illic
fuimus: id eſt tētoria
poſuim᷒. i Ex filijſ
filioꝝ chananei. pro/
priū nomē eſt cuiuſdaʒ
iudei: ita ꝙ nō ē adiecti
uum ⁊ cōmune quo de/
nomina

ne forte exurgat ira in regno regis: ⁊ fi C
lij et filioꝝ ei᷒. Vobis aūt dicit: vt oi/
bus ſacerdotib᷒/ ⁊ leuit/ ⁊ ſacris cāto/
rib᷒/ ⁊ ſeruis tēpli/ et ſcribis tēpli hui᷒
e nullū tributū/neq̄ vlla alia inditio ir/
rogetur: nec habeat q̄ſq̄ poteſtatē obij/
cere eis quicq̄. Tu aūt eſdra ſm ſapi/
entiā dei/ ꝯſtitue iudices/ ⁊ arbitros in
tota ſyria ⁊ phęnice: ⁊ oēs qui legē dei
tui nō nouerūt/ doce: vt quotq̄t tranſ/
greſſi fuerint legē: diligenter plectant
ſiue morte/ſiue cruciatu/ſiue etiā pecu
f nię mulctatiōe vel abductione. Et di/
xit eſdras ſcriba: Benedict᷒ dn̄s patꝝ
noſtroꝝ q̄ dedit hāc volūtatē in cor re
gis/clarificare domū ſuā q̄ eſt in hieru
ſalē: ⁊ me honorificauit in cōſpectu re/
gis: ⁊ †ꝯſiliarioꝝ ⁊ amicoꝝ ei᷒/ ⁊ purpu al's †cōſilia/
ratoꝝ ei᷒: Et ego cōſtās animo factus torū
ſum ſm opitulationē dn̄i dei mei: ⁊ cō
gregaui ex iſrl' viros: vt ſimul aſcende/
rēt mecū. Et hi ppoſiti ſm patrias ſu/
as et principat᷒ portionales/eorū qui
mecū aſcenderunt de babylonia in re/
gno artaxerxis. Ex filijs phares/gerſō
niſ. Ex filijs ſiemarith/ †amen᷒. Filioꝝ al's tamel᷒
dauid/accus fili᷒ ſecelie. Ex filijs pha/
res/çacharias: ⁊ cū eo reuerſi ſunt viri
centuʒ quinq̄ginta. Ex filijs ductoris
moabilionis/ †çaraei: et cū ipſo viri du al's †çatat
centi quinq̄ginta. Ex filijs çachues/ie
chonias: †çechoeli/ ⁊ cū ip̄o viri ducēti al's †icheli
quinq̄gita. Ex filijs †ſala/maaſias/go al's †ſola
tholie: ⁊ cū ip̄o viri ſeptuaginta. Ex fi/
lijs ſaphatie/çarias micheli/ ⁊ cum ip̄o D
viri octogita. Ex filijs iob/abdias/ †ie/
heli/ ⁊ cū ipſo viri ducēti duodeciʒ. Ex al's †ieçeli
filijs †banie/ ſalimoth/fili᷒ ioſaphie/et al. †bannie
cū ipſo viri cētū ſexaginta. Ex filijs be
er/çacharias bebei: ⁊ cū ip̄o viri ducē/
ti octo. Ex filijs aſathiochannes/ †açe al. †tacharie
chan/ ⁊ cū ipſo viri centū decē. Ex filijs
adonichā/ip̄is poſtremis/ ⁊ hec ſūt no
mina eoꝝ: eliphalā/fili᷒ gebel/ ⁊ ſemei/
g as/ ⁊ cū ip̄is viri ſeptuagita. Et cōgre/
h gaui eos ad fluuiū q̄ dicit thia/ ⁊ meta
ti illic fuim᷒ triduo/ et recognoui eos.
Ex filijs ſacerdotū ⁊ leuitarū nō iueni
illic. Et miſi ad eleaçaꝝ/ ⁊ ecceló/ ⁊ maſ
mā/ ⁊ malobā/ ⁊ cnaathā/ ⁊ ſamea/ ⁊ io
ribū/nathā/ennagan/çachariā/et mo/
ſollamū/ipſos ductores ⁊ peritos: Et
dixi eis: vt venirēt ad loddeum q̄ erat
apud locum gaçophilacij. Et mādaui
eiſ vt dicerēt loddeo/ ⁊ fratrib᷒ dei᷒/ ⁊ il
lis qui erāt in gaçophilacio vt mitte/
ret nobis eos qui ſacerdotio fungerēt
in domo dni dei noſtri. Et adduxerūt
nobis ſm manū validā dn̄i dei noſtri
viros peritos: ex filijs mooli/filij leui/
filij iſrael/ſebebiā ⁊ filios/ ⁊ fratres qui
i erāt decē ⁊ octo: aſbiam/ et †amin ex fi/ al's †anniā
lijs filioꝝ chananęi: et filij eoꝝ viri vi/
ginti. Et ex his q̄ in templo ſeruiebāt
P

E quos dedit dauid et principes ad opa
tionem leuitis tẽplo ſeruiẽtiũ: ducẽti
viginti. Om̃ nõia ſignificata ſũt in ſcri
ptur. Et voui illic ieiuniũ iuuenib⁹ in
cõſpectu dei: vt q̃rerẽ ab eo bonuꝫ iter
nobis / ⁊ q̇ nobiſcũ erãt / ex filijs ⁊ peco
rib⁹ ꝓpter inſidias. Erubui eni petere
a rege pedites / ⁊ equites i comitatu tu
tele gr̃a cõtra aduerſarios nr̃os. Dixi
m⁹ eni regi: qm̃ vt⁹ dñi erit cũ eis: q̇ inq̇
rũt eũ in omni affectu. Et iteꝝ depcati
ſum⁹ dñm deũ nr̃m ſm hec: quẽ ⁊ ꝓpi
tiũ habuim⁹ / et cõpotes facti ſum⁹ deo
noſtro. Et ſeparaui ex plebis prepoſi
tis et ſacerdotibus templi viros duo
deci / ⁊ ſedebiam / ⁊ aſamiam / ⁊ cum eis
ex fratribus eorum viros decẽ. Et ap
pendi eis argentuꝫ ⁊ aurum ⁊ vaſa ſa
cerdotalia domus dñi dei noſtri / q̃ do
nauerat rex et conſiliarij eius ⁊ princi
pes et omnis iſrl̃. Et cũ appendiſſem /
tradidi argenti talenta centuꝫ q̇nqua
ginta: ⁊ vaſa argentea talentoruꝫ cen
tum / ⁊ auri talenta centum / ⁊ vaſoruꝫ
aureorum ſepties viginti / et vaſa erea
de bono eramento ſplendentia: duo
decim auri ſpeciem reddentia. Et dixi
a eis: Et vos ſcti eſtꝭ dño / ⁊ vaſa ſũt ſan
cta / ⁊ aurũ ⁊ argentũ votũ eſt dño deo
patꝝ noſtroꝝ: Vigilate ⁊ cuſtodite do
F nec tradatis ex plebis ꝑpoſitis / ⁊ ſacer
dotib⁹ ⁊ leuitis ⁊ p̃ncipib⁹ ciuitatũ iſrl̃
b et hieruſalẽ: in paſtoforio dom⁹ dei no
ſtri. Et hi q̇ ſuſceperũt ſacerdotes et le
uite / aurũ ⁊ argentũ ⁊ vaſa: intulerunt
in hieruſalẽ in tẽplũ dñi. Et ꝓmouim⁹
a fluuio thia die duodecima mẽſis pri
c mi: vſq₃ quo introiuim⁹ in hieruſalẽ. Et
cũ fact⁹ fuiſſet terti⁹ dies: q̃rta autẽ die
ponderatũ auꝝ ⁊ argentũ / traditũ ẽ in
domo dñi dei noſtri: marimoth filio io
d ri ſacerdoti: ⁊ cũ ipſo erat eleaçar filius
phinees: ⁊ erãt cũ ip̄is ioſabdus / filius
ieſu / ⁊ mediaſ / ⁊ banni fili⁹ leuite: ad nu
merũ ⁊ ad põdus vniuerſa. Et ſcriptũ
eſt pondus ipſoꝝ eadẽ hora. Qui autẽ
venerũt ex captiuitate: obtulerũt ſacri
ficiũ dño deo iſrael: tauros duodecim
ꝓ omni iſrl̃ / arietes octogitaſex / agnos
ſeptuagitaduos / hircos ꝓ pctõ duode
cim / ⁊ ꝓ ſalute vaccas duodeciꝫ: oia in
ſacrificiũ dñi. Et relegerũt ꝑcepta regꝭ
regalib⁹ diſpenſatorib⁹: et ſubregulis
e celeſyrie et phenicis ⁊ honorificauerũt
f gentẽ / ⁊ tẽplũ dñi. Et cõſũmatꝭ his / ac
ceſſerũt ad me ꝑpoſiti / dicentes: Nõ ſe
gregauerũt gen⁹ iſrl̃: ⁊ principes ⁊ ſacer
dotes ⁊ leuite ⁊ alienigene gẽtes ⁊ na
g tiones terre imundicias ſuas a chana
neis / ⁊ etheis / ⁊ phereçeis / ⁊ iebuſeis / ⁊
moabitꝭ / ⁊ egyptijs / ⁊ idumeis. Cõiun
cti eni ſũt filiab⁹ eoꝝ ⁊ ipſi ⁊ filij eoꝝ: et
commixtũ eſt ſemẽ ſanctũ alienigenis
gentib⁹ terre: ⁊ participes erãt ꝑpoſiti

* noĩant illi q̇ erant
de tribu cham filij noe.
a Et vos ſcti eſtꝭ. i.
deputati ad ſeruiendũ
dño: ⁊ ħ etiã mõ res in
aĩate q̃ applicãt diui
no cultui dicuntur ſctẽ.
b In paſtofo. ⁊c.
Eſt ãt paſtoforiũ thala
m⁹ deputat⁹ ad comedẽ
dũ ex atriũ ſacerdotũ: ⁊
dꝛ q̃ſi forꝭ poſitũ. i. tali
b⁹ eĩ thalamis comede
bãt corã dño illi q̇ offe
rebãt hoſtias pacificas
quaruꝫ vna pars cede
bat ĩ vſũ eoꝝ. c Et
cũ fact⁹ fuiſ. Hic ꝯñr
deſcribit q̇d factũ eſt ĩ
hierl̃m ĩ aduẽtu eſdre.
et diuidit ĩ duas ꝑtes:
qꝛ p̃ĩo deſcribit oblati
onũ regis et p̃cipũ et
alioꝝ traditio. ſcd̃o alie
nigenaruꝫ ſeꝑatio / ibi:
Et cõſũmatꝭ. Sentẽtia
prime ꝑtis patꝫ ex dictꝭ
j. Eſd̃. viij. hoc excepto.
d Et cũ ip̃o erat
eleazar fili⁹ phine
es. Iſte nõ ẽ phinees
filius heli q̇ mortu⁹ fuit
longe ante. j. Reg. iiij.
e Et cõſũmatis. ħ
ꝯñr deſcribit ppl̃i iſrl̃
ab alienigẽis ſeꝑatio.
Circa quã ſic ꝓcedit qꝛ
p̃ĩo ponit cõmixtiõis
denũciatio. ſcd̃o Eſdre
lamentatio / ibi: Et mox
vt audiui. t̃tio dicta ſe
q̃ſtratio / ibi: Et cũ ado
rãdo. Snĩa p̃me ꝑtꝭ ptꝫ
ex dictꝭ. j. Eſd̃. ix. his ex
ceptꝭ. f Acceſſert
ad me ꝑpoſi. ſ. filioꝝ
iſrl̃. g Immũditi
as. ⁊c. qꝛ mľieres alie
nigene docebant filios
ſuos idolatrare: ⁊ ad ħ
etiã ĩducebãt maritos
ſuos. h Ab initio
ip̄i⁹ regni. ħ ẽ dictũ ꝙ
mrd̃ maiũ ĩcepit a potẽ
tiorib⁹ ppl̃i ſm qd̃ dꝛ. j.
Eſd̃. ix. a. Man⁹ p̃nci
pũ ⁊ magiſtratuũ fuit ĩ
trãſgreſſiõe hac p̃ma. il
la eni q̃ ſũt in ħ libro q̇
apocryph⁹ ẽ dubia de
rãda ſũt ꝑ illa q̃ ſũt ĩ p̃
mo Eſdre: q̇ liber ẽ de
canone. i Et mox.
ħ ꝯñr ponit ip̄i⁹ eſdre
lamẽtatio ꝓ ppl̃i pctõ:
⁊ ptꝫ ſnĩa ex dictꝭ. j. Eſ
dre. ix. exceptꝭ q̃ ſequũt
k Et ſacrã tunicã
. ſ. ſacerdotalẽ q̃ dꝛ ſa
cra: qꝛ fuit dĩno cultui
deputata. l Inge
niculãs. i. genua mea
flectẽs. m Et nũc
⁊c. j. Eſdre. ix. b. dꝛ: Et
nũc ad parũ ⁊c. et expo
nat ħ ſic illd̃. n Vſ
q₃ ĩ euũ. i. ĩ ſcľm: vt ħr
. j. Eſd̃. ix. o Et ru
* ſum re

h et magiſtrat⁹ ciuitatis hui⁹: ab initio
i ipſius regni. Et mox vt audiui iſta: cõ H
k ſcidi veſtimẽta ⁊ ſacram tunicam / ⁊ la
cerans capillos capitis et barbam: ſe
di dolens et meſtus. Et cõuenerũt ad
me quotquot tunc mouebãtur in ver
bo dñi dei iſrael / me lugentem ſuꝑ ini
quitatem iſtam: et ſedebam triſtis vſ
q₃ ad ſacrificium veſpertinuꝫ. Et con
ſurgens a ieiunio / conſciſſa habens ve
l ſtimẽta: et ſacram tunicam / ingenicu
lans: ⁊ extendens manus ad dominũ
dicebam: Domine / confuſus ſum et re
ueritus ſum ante faciem tuã. Peccata
eni noſtra multiplicata ſũt ſuper capi
ta noſtra: et iniquitates noſtre exalta
te ſunt vſq₃ ad celum / quoniam a tem
poribus patrum noſtrorum ſumus in
magno peccato vſq₃ in hunc diem. Et
propter peccata noſtra / et patrum no
ſtrorum ſumus traditi cum fratribus
nr̃is / et cũ ſacerdotib⁹ nr̃is / ⁊ regibus
terre in gladium ⁊ captiuitatem ⁊ de
predationem cum confuſione / vſq₃ in
m hodiernuꝫ diem. Et nũc quãtũ eſt hoc
ꝙ contigit nobis / vnam abs te domi
ne deus / derelinquere nobis radicem /
et nomẽ in locuꝫ ſanctificationis tue /
detegere luminare noſtrum in domo
domini dei noſtri: dare nobis cibũ in G
omni tẽꝑe ſeruitutis noſtre? Et cũ ſer
uiremus nõ fuim⁹ derelicti a dño deo
noſtro: ſꝫ ꝯſtituit nos in gratia / ponẽs
nobis reges ꝑſonaꝝ dare cibũ: ⁊ clari
ficare tẽplũ dñi dei noſtri / et edificare
deſerta ſion: dare nobis ſtabilitatẽ in
iudea et hieruſalem. Et nunc quid di
cimus habentes hec domine? Tranſ
greſſi eni ſumus precepta tua: que de
diſti in man⁹ puerorũ tuoꝝ ꝓphetaꝝ /
dicẽs: Quoniam terra in qua † introi alꝭ † ĩcidũ
ſtis poſſidere hereditatem eius: terra
polluta eſt coinq̇nationibus alienige
narũ terre: ⁊ immũdicie illoꝝ repleue
rũt eã totã immũdicia ſua. Et nũc fili
as veſtras non cõiungetꝭ filijs eoꝝ / et
filias eorum non accipietis filijs ve
ſtris: et non inquiretis pacem habere
cũ illis oĩ tẽpore: vt inualeſcentes mã
ducetis optima terre et hereditatẽ di
n ſtribuatis filijs veſtris vſq₃ in euum.
Et que contingunt nobis omĩa fiunt
ꝓpter opa nr̃a maligna: ⁊ magna pec
cata noſtra. Et dediſti nobis talẽ radi
o cẽ: ⁊ rurſuꝫ reuerſi ſum⁹ trãſgredi legi
tima tua: vti cõmiſceremur imundicie
alienigenarum gentium terre huius.
Nonne iraſceris nobis perdere nos:
quoadvſq₃ non relinquatur radix et
nomen noſtrum? Domine deus iſrael
verax es: derelicta eſt eni radix vſq₃ in
hodiernuꝫ diem. Ecce nunc ſumus in
conſpectu tuo in iniq̇tatibus noſtris.
Nõ eſt eni adhuc ſtare ante te in his.

A Et cū adorādo ꝯfiteret̄ eſdras flēs/ a
humi ꝓſtratꝰ ante tēplū: cōgregati
ſūt ante eū ex hierlm turba magna
valde: viri ⁊ mulieres/ ⁊ iuuenes et
iuuēcule: Fletꝰ ei erat magnꝰ in ipa b
mltitudie. Et cū clamaſſet iechōiaſ
iebeli ex filijs iſrl: dixit eſdre: Nos i c
dn̄m peccauimꝰ ꝙ collocauimꝰ nob
in mrimoniū mulieres alienigenas
ex gentibꝰ terrę: Et nūc eſt ſup oēm d
iſrael: In his ergo ſit iuſiurandū a
dn̄o/ expellere oēſ vxores nr̄as: q̄ ex
alienigenis ſūt cū filijs eoꝝ. Sicut
tibi decretū eſt a maioribꝰ ſm legē
dn̄i/ exurgens explica: ad te eni ſpe/
ctat negociū: ⁊ nos tecū ſumꝰ. Uiri
lit fac. Et exurgēs eſdras adiurauit e
ꝑncipes ſacerdotū: ⁊ leuitas: ⁊ oēm
iſrl facere ſm hec: ⁊ iurauert. Ca. IX

Et exurgēſ eſdraſ ab an f
atriū tēpli/ abijt in pa/
ſtoforium ionathę filij
naſabi: ⁊ hoſpitatꝰ illic:
nō guſtauit panē: nec
aquā bibit: ſup iniq̄tateſ mltitudiſ.
Et facta ē ꝑdicatio i oi iudea ⁊ i hie g
ruſalē oibꝰ q̄ erāt ex captiuitate i hie
ruſalē ꝯgregati: vt q̄cūq; n̄ occurrēit
biduo ac triduo diei ſm iudiciū aſſi
B dētiū ſenioꝝ: tollerēt facultateſ ſuę
⁊ ipe alienꝰ iudicaret a mltitudie ca
ptiuitatꝫ. Et ꝯgregati ſt oēs q̄ erāt
ex tribu iuda ⁊ beniamin i tribꝰ die
bus in hierlm. Hic mēſis ē nonꝰ/ di/
es menſis viceſimꝰ. Et ſedit omnis
multitudo i area tēpli/ tremētes ꝓ/
pter hyemē ꝑſentez. Et exurgēs eſ/
dras/ dixit illis: Uos iniq̄ feciſtꝫ col
locātes vobis in mrimoniū vxores
alienigenas: vt adderetꝫ ad pctā iſ/
rael: ⁊ nūc date ꝯfeſſionē ⁊ magnifi/
cētiā dn̄o deo patrū nr̄oꝝ/ et ꝑficite
volūtatē ipiꝰ: ⁊ diſcedite a gētibus
terrę/ ⁊ ab vxoribꝰ alienigēis. Et cla
mauit oīs mltitudo/ ⁊ dixerūt voce
magna: Sicut dixiſti/ faciemꝰ. Sed
qm̄ multitudo magna eſt: ⁊ tp̄s hy/
bernū/ ⁊ nō poſſumꝰ in ſubſidiati ſta
re: et hoc opus nō ē nobis vniꝰ diei:
neq; bidui: multū eni in his pecca/
uimꝰ: ſtent ꝑpoſiti mltitudis/ ⁊ oēs
q̄ nobiſcū inhabitant: ⁊ q̄tq̄t habēt
vxores apud ſe alienigenas: et aſſi/
ſtant accepto tp̄e ex oi loco p̄ſbyte/
ri ⁊ iudices: vſq; q̄ ſoluant iram dn̄i h
negocij huiꝰ. Jonathas aūt filiꝰ ezę
li: ⁊ oſias techan ſuſcepert ſm hec/
al's tioſoramus et †boſoramꝰ/ ⁊ leuis/ et ſabbathęꝰ:
ſimul coopati ſūt cū ill. Et ſteterūt
ſm hec oia vniuerſi q̄ erāt ex capti/
uitate. Et elegit ſibi viros eſdras ſa
cerdos pricipes magnos d patribꝰ
eoꝝ ſm noia: ⁊ ꝯſedert nouilūio mē i
ſis decimi examiare negociū iſtud.

a ※ ſum reuerſi ſu. h nō hr
j. Eſdre. ix. vbi ſic habet: Et
dediſti nob ſalutē ſicut ē ho/
die vt non reuerteremur ⁊c.
ſcz ad p̄ſtina vitia: ſz q2 ppls
b reuertens fecit ꝯtrariū: ideo
h exp̄mit h cū dr: Et rurſū
c reuerſi ſumꝰ tranſgredi
⁊c. ⁊ patet lr̄a ex dictis. j. Eſ
dre. ix. a ¶ Et cū adorā/
do. Hic ꝯn̄r ponit iſrael ab
d alienigenis ſeq̄ſtratio. Cir/
ca qd prīo deſcribit ppli con
ſenſus. ſcd̄o ſepationis actꝰ.
ix. ca/ ibi: Et cōſederūt. Pria
in duas: q2 prīo ponit ꝯſen/
ſus principū: ſcd̄o vulgariū:
in pricipio. ix. ca. Snīa prīe
ptꝫ ptz ex dictꝫ. j. Eſd. x. exce/
e ptis que ſequūt b ¶ Et cū
clamaſſet iechonias. ad
faciēdū ſilētiū vt meliꝰ audi
ret. c ¶ Dixit eſdre. hec ē
f vera lr̄a: vt ptz ex. j. Eſd. ix.
ꝓpter qd aliq̄ libri male ha/
bent h eſdras. d ¶ Et nūc
eſt ſup oēm iſrael. ſ. pctm̄
hoc ⁊ pnīa d h pctō: vt hr. j.
Eſdre. x. e ¶ Adiurauit
principes ſacer. ⁊ leui. ⁊
g oēm iſrl. Iſtud ⁊ oēm iſrl:
ponit p anticipationē. nam/
hoc factum fuit poſtea: vt pa/
tebit capi. ſe. ¶ Ca. IX

Et exurgens. Hic
ꝯn̄r ponit cōſenſus
populariū. ⁊ pz ſnīa
ex dictis. i. Eſdre. x. exceptis
que ſequuntur. g ¶ Et fa/
cta eſt ꝑdicatio. i. publica
ꝯnūciatio. h ¶ Uſq; q̄ ſol
uāt irā. i. pacificēt p debitā
ſatiſfactionē. i ¶ Et cōſe/
derunt. Hic ꝯn̄r deſcribit
ſequeſtratiōis actꝰ: ⁊ diuidi/
tur ī duas ptes: q2 primo de
ſcribit hec ſequeſtratio. ſcd̄o
ppli ſegregati et purificati le
galis inſtructio/ ibi: Et inha
bitauerūt. Snīe prime ptis
patet ex dictis. j. Eſd. x. poſt
mediū capli vſq; in finē: exce
ptꝫ q̄ ſequunt: k ¶ Et inie
cerūt ma. ⁊c. i. iūxerūt eas
ad īuicē ad ꝯfirmationē ꝓpo
ſiti. l ¶ Et ad litadū. i. ſa
crificādū m ¶ In exoratō
nē. Tpe nāq; ſacrificij cāta/
bant leuite ꝓ ignorātia ſua.
diu nāq; fuerūt ī captiuitate
int gētiles: vbi n̄ erāt exerci
tati ī lege: ⁊ ſic mlti ſimpliceſ
ignorabāt illicitū eē ſibi cum
mulieribus alienigenis ma/
trimoniū ꝯtrahere. n ¶ Et
inhabitauerūt. Hic ꝯn̄r
ponit populi iſrael ab alie/
nigenis mulieribꝰ ſeparati
inſtructio: ⁊ patet ſnīa ex di
ctis Neemie. viij. exceptis
que ſequunt. o ¶ Ab ori/
ente porte facte. Neemie
viij. vocatur porta aquaruz:
et porta fontis. iij. ca. hic au/
tem dicit porta ſacra: q2 per
eam patebat ingreſſus ad a/
trium ſacerdotū ⁊ templum:
que dicebant loca ſacra.
※ Et cū abſol.

Et determiatū eſt de viris q̄ habebāt C
vxores alienigenaſ/ vſq; ad neomeni
as p̄mi mēſis: et iuēti ſūt ex ſacerdoti
bꝰ ꝑmixti q̄ habebāt vxores alienige/
nas. Ex filijſ ieſu filij ioſedech: ⁊ fratri
bꝰ eiꝰ: maſeas/ ⁊ elieçerꝰ/ ⁊ ioribꝰ ⁊ ioa/
k deꝰ: ⁊ iniecert manꝰ vt expellerēt vxo
l m res ſuas: ⁊ ad litādū i exoratione arie
tē ꝓ igrātia ſua. Et ex filijs ſemmeri/
maſeas/ ⁊ eſſes/ et iecelech/ açarias. Et
ex filijs foſere: †liſomaſiaſ/ †hiſmaeniſ al's †liomaaſias
⁊ nathanae iuſſio/ ieddus/ ⁊ talſaſ. Et al. †iſmaerꝰ
ex leuitꝫ ioçabdus/ ⁊ ſemeis/ ⁊ colnis/
⁊ calitas/ ⁊ facteaſ/ ⁊ coluaſ/ ⁊ elionaſ.
Et ex ſacris cantoribꝰ eliaçib/ çaccarꝰ.
Et ex oſtiarijs ſallumꝰ/ ⁊ tolbaneſ. Et
ex iſrl: ex filijs foro/ oſi/ ⁊ remiaſ/ ⁊ ged
diaſ/ ⁊ melchias/ ⁊ michelꝰ/ ⁊ eleaçarꝰ/
et gēmebias ⁊ bānas. Et ex filijs iola
mā/ chamaſ ⁊ çachariaſ/ ⁊ ieçrelꝰ/ ⁊ iod
diꝰ/ ⁊ erimoth ⁊ helias. Et ex filijs ça
thoi/ eliadas ⁊ liaſumꝰ/ çochias/ ⁊ lari
moth ⁊ çabdis ⁊ thebediaſ. Et ex filijſ
çebes: iohāneſ ⁊ amanias ⁊ çabdias ⁊
†emēs. Et ex filijſ bāni: olamꝰ ⁊ mallu al's †emetis
chꝰ/ ⁊ ieddeꝰ/ ⁊ iaſub ⁊ aſabꝰ ⁊ ierimoth
Et ex filijs addin: naathꝰ/ ⁊ mooſias/
⁊ †caleꝰ ⁊ raanas/ maaſeas matathiaſ al's †caleniꝰ
⁊ beſeel ⁊ bōnꝰ ⁊ manaſſes. Et ex filijs
nuae: noneas ⁊ afeas ⁊ melchias ⁊ ſa
meas ⁊ ſimon/ bēiami ⁊ malchꝰ ⁊ mar
ras. Et ex filijs aſom: carianeꝰ matha P
thias ⁊ bānꝰ ⁊ eliphalach ⁊ manaſſes
⁊ ſemei. Et ex filijs †bāni: heremias/ ⁊ al. †benthir
moodias/ ⁊ abramꝰ ⁊ iohel ⁊ baneas/
et pelias/ ⁊ ionas/ ⁊ marimoth/ ⁊ elia/
ſib ⁊ mathaneꝰ/ ⁊ eliaſis ⁊ oriſaſ ⁊ die
lus ⁊ ſemediꝰ ⁊ ſābris ⁊ ioſephꝰ. Et ex
filijs nobei: idelus/ ⁊ matathias/ ⁊ ſa/
badꝰ ⁊ çecheda/ ſedmi/ ⁊ ieſſei/ baneaſ.
Oēs iſti ꝯiūxerūt ſibi vxoreſ alienige
n nas: ⁊ †dimiſerūt eas cū filijs. Et iha al. †diuiſert
bitauerūt ſacerdotes ⁊ leuitę: ⁊ q̄ erāt
ex iſrli hierlm: ⁊ i tota vna regiōe: no/
uilunio mēſis ſeptimi. Et erāt filij iſrl
in cōmoratiōibꝰ ſuis. Et ꝯgregata eſt
o oīs mltitudo ſil in areā q̄ eſt ab oriēte
portę ſacrę. Et dixert eſdrę pōtifici et
lectori: vt afferret legē moyſi/ q̄ tradi/
ta ē a dn̄o d iſrl. Et attulit eſdras pō
tifex legē oi mltitudi eoꝝ/ a viro vſq;
ad mulierē/ et oibꝰ ſacerdotibꝰ audire
legē nouilunio mēſis ſeptimi. Et lege
bat i area q̄ ē ante ſacrā portā tēpli: a
p̄ma luce vſq; ad veſperā: corā viris ⁊
mulieribꝰ. Et dederūt oēs ſenſū ad le
gē. Et ſtetit eſdras ſacerdoſ/ ⁊ lector le
gꝫ ſup ligneū tribunal qd fabricatū ē.
Et ſteterūt ad euz matathias ⁊ ſamꝰ/
auanias/ açariaſ/ vriaſ/ eçechias ⁊ bal
ſamus ad dexterā ⁊ ad ſiniſtrā/ faldeꝰ:
miſael/ malachias/ abuſthas/ ſabꝰ/ na
badias ⁊ çachariaſ. Et aſſūpſit eſdraſ
librū corā oi multitudie: p̄ſidebat eni

E ✱ a Et cū abſoluiſſz
gē. i. appuiſſet librū legis:
els ✝ erecti vt patet Neemie. viij.
b Et i multitudie le/
gebāt legē dñi. i. interp̄/
tabant vulgariçādo ſimpli
cib⁹: vt patet Neemie. viij.
c Dies hic ſanctus ē
dño. i. deputat⁹ ad diuīas
laudes ⁊ obſequia. Cui eſt
honor ⁊ gloria in ſecula ſe/
culoꝝ/ Amen.
Poſtilla venerabil' ma/
giſtri Nicolai de lyra ſup
teritū librū Eſdre/ finit.

in gloria in cōſpectu om
a niū. Et cū abſoluiſſet le/
gez/ oēs✝ erecti ſteterūt:
⁊ benedixit eſdras dñm
deū altiſſimuz: deū ſab/
baoth oīpotentē. Et rñ/
dit oīs pplus/ amen. Et
eleuatis ſurſum manib⁹
ꝓcidētes ī terrā/ adora/
uerūt dñm: ieſus/ et ba/
naeus/ ⁊ ſarebias/ ⁊ iad/
dimus ⁊ accubus ⁊ ſab/
bathe⁹ ⁊ calithes ⁊ aça/
rias ⁊ ioradus ⁊ ananias ⁊ philias leuite: q̄ doce
b bant legē dñi: ⁊ in multitudine legebāt legē dñi:
et p̄ferebāt ſinguli eos qui intelligebāt lectionē.
Et dixit atharathes eſdre pontifici ⁊ lectori ⁊ le/
c uitis q̄ docebāt multitudinē/ dicēs: Dies hic ſan
ctus eſt dño. Et oēs flebant cū audiſſent legem.
✝ neeml. 8. c Et dixit eſdras: ✝ Digreſſi ergo mādu cate pīguiſ
ſima queq̄/ et bibite dulciſſima queq̄/ et mittite
munera his q̄ nō habēt. Sāctus eſt eni hic dies
dñi/ ⁊ nolite meſti eſſe. Dñs eni clarificabit vos.
Et leuite denūciabāt in publico oībus/ dicētes:
Dies hic ſanct⁹ eſt. Nolite meſti eſſe. Et abierūt
oēs mādu care ⁊ bibere ⁊ epulari/ ⁊ dare munera
his qui nō habebāt: vt epulent̄. Magnifice eni
ſunt exaltati verbis quibus edocti ſunt. Et con/
gregati ſunt vniuerſi in hieruſalē celebrare leti/
ciam: ſm̄ teſtamentū domini dei iſrael.

Finit tertius liber Eſdre apocryphus.

Incipit liber Eſdre quartus ſil'r apocryphus.

Caplm̄ I

Liber eſdre ꝓphete ſecundus: filij
ſarei/ filij açarei/ filij helchie/ filij ſa
dan:e/ filij ſadoch/ filij achitob/ fi/
lij achie/ filij phineeſ/ filij heli/ filij
amerie/ filij açiei/ filij marimoth/ fi
lij arna/ filij oçie/ filij borith/ filij
abiſei/ filij phinees/ filij eleaçar/ filij aaron ex tribu
leui: q̄ fuit captiuus in regione medoꝝ in regno ar/
taxerxis regis pſarū. Et factū eſt verbū dñi ad me/
dicens: Vade ⁊ nūcia pplo meo facinora ipſoꝝ: ⁊ fi/
lijs eoꝝ iniq̄tates quas in me admiſerūt: vt nūciēt
filijs filioꝝ: q2 pctā parentū ipſoꝝ in illis creuerūt.
Obliti ei mei ſacrificauerūt dijs alienis. Nōne ego
eduxi eos de terra egypti: de domo ſeruitutis? Ipſi
autē irritauerūt me: ⁊ cōſilia mea ſpreuerūt. Tu au/
tem excute comam capitis tui: et ꝓijce omnia mala
ſuper illos: qm̄ nō obedierūt legi mee. Popul⁹ autē
eſt indiſciplinat⁹. Uſq̄quo eos ſuſtinebo q̄bus tan
ta bn̄ficia cōtuli? Reges multos ꝓpter eos ſubuer
ti: pharaonē cum pueris ſuis/ ⁊ oēm exercitū eius p̄/
cuſſi. Omnes gentes a facie eoꝝ p̄didi: ⁊ in oriente
ꝓuinciarū duarū pplos tyri ⁊ ſydonis diſſipaui: et
oēs aduerſarios eoꝝ interfeci. Tu vero loquere ad
eos dicēs: Hec dicit dñs: Nēpe ergo vos per mare
tranſmeaui: ⁊ plateas vob̄ initio munitas exhibui.
Ducem vobis dedi moyſen: ⁊ aaron ſacerdotē: lucē
vobis p̄ colūnā ignis p̄ſtiti: ⁊ magna mirabilia feci
in vobis. Vos aūt mei obliti eſt̄/ dicit dñs. Hec di/
cit dñs oīpotens: Coturnix vobis in ſigno fuit: ca/
ſtra vobis ad tutelā dedi: et illic murmuraſtis: ⁊ nō
triūphaſtis in noīe meo de perditiōe inimicoꝝ ve/ B
ſtroꝝ: ſed adhuc nunc vſq̄ murmuraſtis. Ubi ſunt
beneficia que p̄ſtiti vobis: Nōne in deſerto cū eſu/
riretis ꝓclamaſtis ad me dicentes: vt q̄d nos in de
ſertū iſtud adduxiſti interficere nos? Melius nobis
fuerat ſeruire egyptijs/ q̄ mori in deſerto hoc. Ego
dolui gemitus veſtros: ⁊ dedi vobis māna in eſcā.
Panem angeloꝝ mādu caſtis. Nōne cum ſitiretis/
petrā excidi: ⁊ fluxerūt aque in ſaturitate? Propter
eſtus/ folijs arboꝝ vos texi. Diuiſi vobis terras pi/
gues: chananeos/ ⁊ phereſeos/ ⁊ philiſtinos a facie
veſtra ꝓieci. Quid faciam vobis adhuc dicit dñs?
Hec dicit dñs omnipotēs: In deſerto cum eſſet̄ in
flumine amorreo ſitientes ⁊ blaſphemātes nomen
meū: nō ignē vobis ꝓ blaſphemijs dedi: ſed mittēs
lignū in aquā: dulce feci flumen. Quid tibi faciā ia/
cob? Noluiſti obedire iuda. Transferā me ad alias
gentes: ⁊ dabo eis nomen meū/ vt cuſtodiāt legiti/
ma mea: Quoniā me dereliq̄ſtis: ⁊ ego vos derelin
quā. Petētibus vobis a me miſericordiā nō miſere
bor: quādo inuocabitis me: ego nō exaudiam vos.
Maculaſtis eni manus veſtras ſanguine: ⁊ pedes
veſtri impigri ſunt ad cōmittenda homicidia. Non
quaſi me dereliq̄ſtis: ſed vosipos/ dicit dñs. Hec di/
cit dñs omnipotēs: Nōne ego vos rogaui: vt pater
filios/ ⁊ mater filias/ et vt nutrix paruulos ſuos: vt
eſſetis mihi in pplm̄/ ⁊ ego vobis in deū: et vos mi/
hi in filios/ ⁊ ego vobis in patrē? Ita vos collegi/ vt
gallina pullos ſuos ſub alas ſuas. Modo autē/ q̄d
faciā vobis? Proijciaz vos a facie mea. Oblationē
cum mihi attuleritis/ auertā faciē meā a vobis. Di/
es eni feſtos veſtros ⁊ neomenia ⁊ circūciſiones re/
pudiā: ego miſi pueros meos ꝓphetas ad vos: q̊s b
acceptos interfeciſtis ⁊ laniaſtis corpora eoꝝ: quo
rū ſanguinē exquirā/ dicit dñs. Hec dicit dñs omni
potens: Domus veſtra deſerta eſt: proijciā vos ſi/
cut ventus ſtipulā: ⁊ filij ꝓcreationē nō facient: qm̄
mandatū meū neglexerūt: et q̄d malū eſt coram me
fecerūt. Tradā domos veſtras pplo venienti q̄ me
nō audiētes credunt: quibus ſigna nō oſtendi faci/
ent que p̄cepi: Prophetas nō viderūt: ⁊ memora/
bunt̄ iniquitatū eoꝝ. Teſtor populi venientis gra/
tiam: cuius paruuli exultant cum leticia: me non vi
dentes oculis carnalib⁹: ſed ſpū credentes que dixi.
Et tunc frater aſpice que gloria: et vide populū ve/
nientē ab oriente: quib⁹ dabo ducatū abraā/ iſaac ⁊
iacob ⁊ oſee ⁊ amos ⁊ michee ⁊ iohel ⁊ abdie ⁊ ione
et naum ⁊ abachuc/ ſophonie/ aggei/ çacharie/ ⁊ ma
lachim: q̄ ⁊ angelus dñi vocatus eſt.

Ca. II

Hec dicit dñs: Ego eduxi populū iſtum
de ſeruitute: quibus mādata dedi per
pueros meos ꝓphetaſ quos audire no
luerunt: ſed irrita fecerunt mea cōſilia.
Mater q̄ eos generauit/ dicit illis: Ite
filij: q2 ego vidua ſuz ⁊ derelicta. Educaui vos cum
leticia: ⁊ amiſi vos cum luctu ⁊ triſticia. Qm̄ pecca/
ſtis coram dño deo veſtro: ⁊ q̄d malum eſt coraz eo
feciſtis. Modo autē quid faciā vobis? Ego vidua
ſuz: ⁊ derelicta. Ite filij/ ⁊ petite a dño miſericordiā
Ego autem te pater teſtem inuoco ſuper matrem fi/
lioꝝ qui noluerunt teſtamentū meū ſeruare: vt des
eis cōfuſionē ⁊ matrem eoꝝ in direptionē: ne gene/
ratio eoꝝ fiat. Diſpergant̄ in gentes noīa eorū: de/
leant̄ a terra: quoniā ſpreuerūt ſacramentū meum.

A Ve tibi aſſur: qui abſcōdis iniquos penes te. Gens
mala memorare qd fecerim ſodome ⁊ gomorre: q̄rũ
terra iacet in piceis glebis ⁊ aggerib⁹ cinerũ: Sic da
bo eos q̄ me nō audierũt: dicit dñs oīpotēs. Hec di/
cit dñs ad eſdram: Nũcia pp̄lo meo: qm̄ dabo eis re
gnũ hierl'm qd̄ datur⁹ eram iſrl'. Et ſumã mihi gloriã
illoꝝ: et dabo eis tabernacula eterna que ꝑparaue/
rã illis. Lignũ vite erit illis in odore vnguẽti: ⁊ non
laborabũt neq̄ fatigabunt. Ite: ⁊ accipietis. Roga
te vobis dies paucos vt imorent. Jam paratuz eſt
vobiſ regnũ. Vigilate: Teſtare celũ ⁊ terrã. Cōtriui
eni malũ ⁊ creaui bonũ: q2 viuo ego dicit dñs. Ma/
ter amplectere filios tuos: educa illos cũ leticia. Si/
cut colũna ꝯfirma pedes eoꝝ: qm̄ te elegi dicit dñs.
Et reſuſcitabo mortuos de locis ſuis: ⁊ de monumē
tis educã illos: qm̄ cognoui nomen meũ in iſrl'. No/
li timere mater filioꝝ: qm̄ te elegi dicit dñs. Mittaz
tibi adiutoriũ pueros meos eſaiam et hieremiã: ad
quoꝝ cōſiliũ ſanctificaui: ⁊ paraui tibi arbores duo
decim: grauatas varijs fructib⁹: ⁊ totidē fontes flu/
entes lac ⁊ mel: ⁊ montes imenſos ſeptem: habētes
roſam ⁊ liliuz: in q̄bus gaudio implebo filios tuos.
Viduã iuſtifica / pupillo iudica / egenti da / orphanũ
tuere / nudum veſti / cōfractũ ⁊ debilē cura / claudũ ir
ridere noli / tutare mancũ / ⁊ cecũ ad viſionē claritat'
mee admitte. Senem ⁊ iuuenē intra muros tuos ſer
ua: mortuos vbi inueneris ſignans cōmenda ſepul
chro: ⁊ dabo tibi primã ſeſſionē in reſurrectiōe mea.
Pauſa ⁊ q̄ſce ppl's meus: q2 veniet req̄es tua. Nu/
trix bona nutri filios tuos: cōfirma pedes eoꝝ. Ser
B uos quos tibi dedi: nemo ex eis iteriet. Ego eni eos
requirã de nũero tuo: noli fatigari. Cũ ei venerit di/
es preſſure ⁊ anguſtie: alij plorabũt ⁊ triſtes erũt: tu
autē hilaris et copioſa eris. Celabũt gentes: ⁊ nil ad/
uerſus te poterũt dicit dñs. Manus mee tegent te:
ne filij tui gehēnã videãt. Jocũdare mater cuz filijs
tuis: q2 ego te eripiã / dicit dñs. Filios tuos dormiē/
tes memorare: qm̄ ego eos educã de laterib⁹ terre: ⁊
miſericordiã cum illis faciã: qm̄ miſericors ſuz: dicit
dñs oīpotēſ. Amplectere natos tuos vſq̄ dũ venio /
et preſtem illis miſc̄diam: qm̄ exuberãt fontes mei:
et gr̄a mea nō deficiet. Ego eſdras ꝑceptuz accepi a
dño in monte oreb / vt irem ad iſrl'. Ad q̄s cũ venirē:
reprobauerũt me: ⁊ reſpuerũt mãdatũ dñi. Ideoq̄
vob̄ dico gentes: q̄ auditis ⁊ intelligitis. Expectate
paſtorē veſtruz: requiē eternitatis dabit vobis: qm̄
in ꝓximo ē ille q̄ in fine ſeculi aduenit. Parati eſto
te ad ꝑmia regni: q2 lux ꝑpetua lucebit vobis ꝑ eter
nitatē tp̄is. Fugite vmbrã ſeculi hui⁹. Accipite iocũ
ditatē glorie veſtre. Ego teſtor palã ſaluatorē meũ:
cōmendatũ donũ accipite ⁊ iocũdamini gr̄as agen/
tes ei q̄ vos ad celeſtia regna vocauit. Surgite ⁊ ſta
te: ⁊ videte numerũ ſignatoꝝ in cōuiuio dñi. Qui ſe
de vmbra ſeculi tranſtulerũt: ſplendidas tunicas a
dño acceperũt. Recipe ſion numerũ tuuz: ⁊ cōclude
cãdidatos tuos q̄ legē dñi cōpleuerũt. Filioꝝ tuoꝝ
q̄s optabas plen⁹ eſt numer⁹. Roga imperiũ dñi: vt
ſanctificet ppl's tuus q̄ vocatus eſt ab initio. Ego eſ
dras vidi in monte ſion turbã magnã quã numera/
re non potui: ⁊ oēs canticis collaudabãt dñm. Et in
medio eoꝝ erat iuuenis ſtatura celſuſ: eminētior oī/
bus illis: ⁊ ſingulis eoꝝ capitib⁹ iponebat coronas:
et mag' exaltabat. Ego aũt miraculo tenebar. Tũc
interrogaui angelũ ⁊ dixi: Qui ſunt hi dñe? Qui re
ſpōdens / dixit mihi: Hi ſũt q̄ mortalē tunicã deſpo/ C
ſuerũt ⁊ imortalē ſũpſerũt: ⁊ cōfeſſi ſunt nomen dei.
Modo coronãt ⁊ accipiũt palmas. Et dixi angelo:
Jlle iuuenis q̄s eſt q̄ eis coronas imponit ⁊ palmaſ
in manus tradit? Et reſpōdens dixit mihi: Ipſe eſt
filius dei: quē in ſeculo cōfeſſi ſunt. Ego aũt magni/
ficare eos cepi: q̄ fortiter ꝓ noīe dñi ſteterũt: Tũc di
xit mihi angelus: Vade annũcia pp̄lo meo qualia ⁊
quanta mirabilia dñi dei vidiſti. Ca. III

ANno triceſimo ruine ciuitatis erã in ba
bylone: ⁊ cōturbatus ſum ſuꝑ cubiculo
meo recũbens. Et cogitatiōes mee aſcē
debãt ſuꝑ cor meũ: qm̄ vidi deſertionē
ſion: ⁊ abundantiã eoꝝ q̄ habitabãt in
babylone. Et vētilat⁹ eſt ſpũs meus valde. Et cepi
loqui ad altiſſimũ verba timorata / ⁊ dixi: O dñator
dñe tu dixiſti ab initio qñ plãtaſti terrã: ⁊ hoc ſolus
et imperaſti pp̄lo: ⁊ dediſti adam corp⁹ mortuũ: ſed
et ip̄m figmentũ manuũ tuarũ erat: et inſufflaſti in
eum ſpiritũ vite: ⁊ factus eſt viuēs corã te: ⁊ induxi
ſti eum in paradiſo quē plantauerat dextera tua an
teq̄ terra aduētaret. Et huic mãdaſti diligere viam
tuã ⁊ ꝑteriuit eam: ⁊ ſtatim inſtituiſti in eo mortem
et in natiōib⁹ eius: et nate ſunt gentes ⁊ trib⁹ ⁊ pp̄li
et cognatiōes quarũ nō eſt numer⁹. Et ambulauit
vnaqueq̄ gens in volũtate ſua: ⁊ mira agebãt corã
te ⁊ ſpernebãt ꝑcepta tua. Iterũ autē in tp̄e induxi
ſti diluuiũ ſuꝑ inhabitãtes ſeculũ: ⁊ ꝑdidiſti eoſ. Et
factũ eſt in vnoquoq̄ eoꝝ ſicut ade mori: ſic his di/
luuiũ. Dereliq̄ſti aũt vnũ ex his noe cuz domo ſua:
et ex eo iuſti oēs. Et factũ eſt cum cepiſſent m'tipli/
cari q̄ habitabãt ſuꝑ terrã: multiplicauerũt filios et
pp̄los ⁊ gentes multas / ⁊ ceperũt iterato impietatē D
facere plus q̄ priores. Et factũ eſt cũ iniq̄tatē facerēt
corã te: elegiſti tibi virũ ex his cui nomen erat abra/
am. Et dilexiſti eum: ⁊ demōſtraſti ei ſoli volũtatem
tuã. Et diſpoſuiſti ei teſtamētũ eternũ: ⁊ dixiſti ei vt
nō vnq̄ derelinq̄res ſemen eius. Et dediſti ei iſaac:
et iſaac dediſti iacob ⁊ eſau. Et ſegregaſti tibi iacob
eſau autē ſeparaſti. Et fact⁹ eſt iacob in multitudīe
magna. Et factũ eſt cũ educeres ſemē ei⁹ ex egypto:
adduxiſti ſuper montē ſyna. Et inclinaſti celos ⁊ ſta
tuiſti terrã / ⁊ cōmouiſti orbem / ⁊ tremere feciſti abyſ
ſos ⁊ ꝯturbaſti ſeculũ: ⁊ trãſijt gloria tua portas q̄t/
tuor ignis: ⁊ terremot⁹ ⁊ ſpũs ⁊ gelu: vt dares ſemi/
ni iacob legē: ⁊ generatiōi iſrl' diligētiã. Et nō abſtu
liſti ab eis cor malignũ / vt faceret lex tua in eis fru/
ctũ. Cor eni malignũ baiulãs ꝑmus adam trãſgreſ/
ſus et victus eſt: ſed ⁊ oēs q̄ de eo nati ſũt. Et facta
eſt ꝑmanēs infirmitas: ⁊ lex cũ corde pp̄li cum mali/
gnitate radicis: ⁊ diſceſſit qd̄ bonũ eſt: ⁊ mãſit mali/
gnũ. Et tranſierũt tp̄a: ⁊ finiti ſunt anni: ⁊ ſuſcitaſti
tibi ſeruũ nomīe dauid / ⁊ dixiſti ei edificare ciuitatē
noīs tui: ⁊ offerre ibi in eadem thus ⁊ oblatiōes. Et
factũ eſt hoc ãnis multis / ⁊ deliquerũt q̄ habitabãt
ciuitatē in oībus faciētes / ſicut fecit adam ⁊ oēs ge/
neratiōes eius. Vtebant eni et ipſi corde maligno.
Et tradidiſti ciuitatē tuã in manib⁹ inimicoꝝ tuoꝝ.
Nunq̄d meliora faciunt q̄ habitant babylonez? Et
ꝓpter hoc dñabit ſion. Factũ eſt cũ veniſſem huc ⁊
vidiſſem impietates quarũ nō eſt numerus: ⁊ delin
quētes multos: vidit aīa mea hoc triceſimo anno ⁊
exceſſit cor meũ: qm̄ vidi quō ſuſtines eos peccãteſ /
et pepciſti impie agētibus / ⁊ ꝑdiſti ppl'm tuũ / ⁊ con/

E ſeruaſti inimicos tuos ⁊ nō ſignificaſti. Nihil memi
ni quō debeat derelinqui via hec. Nunqd meliora
facit babylon q̃ſ ſion: aut alia gens cognouit te pre/
ter iſrael? Aut que trib⁹ crediderūt teſtamētis tuis
ſicut iacob? Quarum merces nō cōparauit: neq̃ȝ la/
bor fructificauit. Pertrāſiens eni ptrāſiui in gētib⁹
⁊ vidi abūdantes eas: ⁊ nō memorātes mandatoꝝ
tuoꝝ. Nunc ergo pōdera i ſtathera nr̃as iniqtates:
et eoꝝ q̄ habitant in ſeculo: ⁊ non inuenieꝛ nomen
tuū niſi in iſrl'. Aut qñ nō peccauerūt i cōſpectu tuo
qui habitāt terrā: aut que gens ſic obſeruauit man
data tua? Hos quidē per noīa inuenies ſeruaſſe mā
data tua: gentes autē nō inuenies. Ca. IIII

ET reſpōdit ad me angelus qui miſſus
eſt ad me cui nomen vriel/ et dixit mihi
Excedēs exceſſit cor tuū in ſeculo hoc:
⁊ cōprehendere cogitas viam altiſſimi.
Et dixi: Ita dñe meus. Et reſpōdit mi/
hi/ ⁊ dixit: Tres vias miſſus ſuȝ oſtēdere tibi: ⁊ tres
ſilr̄itudines ꝓponere corā te: de q̄b⁹ mihi ſi renūcia/
ueris vnā ex his: ⁊ ego tibi demonſtrabo viam quā
deſideras videre ⁊ docebo te vnde ſit cor malignū.
Et dixi: loquere dñe me⁹. Et dixit ad me: Vade pon
dera mihi ignis pondus/ aut mēſura mihi flatū ven
ti: aut reuoca mihi diem que p̄terijt. Et reſpōdi ⁊ di
xi: Quis natorū poterit facere vt me interroges de
his? Et dixit ad me: Si eſſem interrogās te dicens:
Quante habitatiōes ſunt in corde maris: aut quā/
te vene ſunt in p̄ncipio abyſſi: aut quāte vene ſunt
ſup firmamentū: aut q̄ ſunt exitus paradiſi: diceres
mihi fortaſſis: in abyſſum nō deſcendi: neq̃ȝ in infer
nū adhuc: neq̃ȝ in celū vnq̃ȝ aſcēdi. Nunc aūt nō in/
terrogaui te niſi de igne ⁊ vento ⁊ die p quē trāſiſti:
⁊ a q̄b⁹ ſeparari nō potes: ⁊ nō reſpōdiſti mihi d̄ eis.
F Et dixit mihi: Tu que tua ſunt tecū coadoleſcentia
nō potes cognoſcere. Et quō poterit vas tuū cape/
re altiſſimi viam: ⁊ iam exteri⁹ corrupto ſeculo intel/
ligere corruptionē euidentē in facie mea? Et dixi il/
li: Melius erat nos nō eſſe q̃ȝ adhuc viuētes viuere
in impietatib⁹: ⁊ pati ⁊ nō intelligere de qua re. Et
reſpōdit ad me/ ⁊ dixit: Proficiſcēs ꝓfectus ſum ad
ſiluā lignoꝝ cāpi: ⁊ cogitauerūt cogitationē ⁊ dixe/
rūt: Venite ⁊ eamus ⁊ faciam⁹ ad mare bellū: vt re/
cedat corā nobis: ⁊ faciam⁹ nobis alias ſiluas. Et ſi
militer fluct⁹ maris: ⁊ ipſi cogitauerūt cogitationē/
⁊ dixerūt: Venite aſcendētes debellam⁹ ſiluas cam
pi: vt ⁊ ibi cōſumamus nobiſmetipſis aliā regionē.
Et factus eſt cogitat⁹ ſilue i vanū. Venit eni ignis
⁊ cōſumpſit eaȝ. Silr̄ ⁊ cogitat⁹ fluctuū maris. Ste
tit eni arena ⁊ ꝓhibuit eos. Si eni eſſes iudex hoꝝ:
quē inciperes iuſtificare: aut quē cōdemnare? Et re/
ſpōdi/ ⁊ dixi: Utiq̃ȝ vanā cogitationē cogitauerūt.
Terra eni data eſt ſilue ⁊ mari locus: portare fluct⁹
ſuos. Et rn̄dit ad me/ et dixit: Bene tu iudicaſti. Et
quare nō iudicaſti tibimetipſi? Queādmodū ei ter/
ra ſilue data eſt / ⁊ mare fluctib⁹ ſuis: ſic q̄ ſup terrā
inhabitāt que ſunt ſup terraȝ intelligere ſolūmodo
poſſunt: ⁊ q̄ ſup celos: que ſup altitudinē celoꝝ. Et
rn̄di/ ⁊ dixi: Deprecor te dñe: vt mihi deꝛ ſenſus itel
ligēdi. Non eni volui interrogare de ſupiorib⁹ tuis:
ſed de his que ptranſeūt p nos quotidie: ꝓpter q̄d
iſrael datus in opprobriū gentib⁹: quē dilexiſti po
pulū datus eſt tribub⁹ ipijs: ⁊ lex patrū nr̃oꝝ in in/
teritū deducta eſt: ⁊ diſpoſitiōes ſcripte nuſq̃ȝ ſunt:
et ptranſiuimus de ſeculo vt locuſte: ⁊ vita nr̃a ſtu/ G
por ⁊ pauor. Et nec digni ſum⁹ miſericordiā cōſeq̄.
Sed qd faciet nomi ſuo qđ inocatū eſt ſup nos? Et
de his interrogaui: ⁊ rn̄dit ad me/ ⁊ dixit: Si fueris
plurimū ſcrutat⁹: frequēter miraberꝭ. Qm̄ feſtinās
feſtinat ſeculū ptrāſire: ⁊ nō capit portare que in fu
turis tpibus: iuſtis repromiſſa ſunt: qm̄ plenū iniu/
ſticia eſt ſeculū hoc: ⁊ infirmitatib⁹. De q̄bus aūt in
terrogas/ dicā: Seminatū eſt eni malū: et necdū ve/
nit deſtructio ipſi⁹. Si ergo nō iuerſum fuerit qđ ſe/
minatū eſt: ⁊ diſceſſerit locus vbi ſemiatū eſt malū:
nō veniet vbi ſeminatum eſt bonū. Qm̄ gramen ſe
minis mali ſeminatū eſt in corde adam ab initio: et
quātū ipietatis generauit vſq̃ȝ nūc: ⁊ generat vſq̃ȝ
cum veniat area. Eſtima aūt apud te †gramen mali al's †granū
ſeminis quantū fructū impietatis generauit: qñ ſe/
cate fuerint ſpice quarū nō eſt nūer⁹: q̃ȝ magnā are/
am incipient facere. Et rn̄di/ ⁊ dixi: Quō/ ⁊ qñ hec?
Quare modici ⁊ mali anni nr̃i? Et rn̄dit ad me/ ⁊ di
xit mihi: Non feſtines tu ſup altiſſimū. Tu eni feſti/
nas inaniter eſſe ſup ipm. Nam exceſſus tuus mul/
tus. Nōne de his interrogauerūt aīe iuſtoꝝ in ꝓm
ptuarijs ſuis/ dicētes: Uſq̃ȝquo ſpero ſic ⁊ qñ veni/
et fruct⁹ aree mercedis nr̄e? Et rn̄dit ad ea hieremiel
archangel⁹/ ⁊ dixit: Qñ ipletus fuerit numer⁹ ſemi/
nū in vobis: qm̄ i ſtathera pōderauit ſeculū: ⁊ mēſu
ra mēſurauit tēpora: ⁊ nūero nūerauit tēpora: ⁊ nō
cōmouit nec excitauit vſq̃ȝdū impleaꝛ p̄dicta mēſu/
ra. Et rn̄di ⁊ dixi: O dn̄ator dñe: ſed ⁊ nos oēs pleni
ſumus impietate. Et ne forte ꝓpter nos nō ipleanꝛ
iuſtoꝝ aree: ꝓpter pctā inhabitantiū ſup terraȝ. Et
rn̄dit ad me/ ⁊ dixit: Vade ⁊ iterroga p̄gnantē ſi qñ
impleuerit nouē mēſes ſuos: adhuc poterit matrix b
eius retinere partum in ſemetipā. Et dixi: Non pōt
dñe. Et dixit ad me: In inferno ꝓmptuaria aīarū:
matrici aſſimilata ſunt. Queādmodū enim illa feſti
nat que parit effugere neceſſitatē part⁹: ſic et hec fe/
ſtinat reddere ea que cōmēdata ſunt. Ab initio tibi
demōſtrabiꝛ de his q̄ cōcupiſcis videre. Et reſpōdi
⁊ dixi: Si inueni grāȝ ante oculos tuos: ⁊ ſi poſſibi/
le eſt: ⁊ ſi idoneus ſum demōſtra mihi ſi plus q̃ȝ p̄te/
ritū ſit: habet venire aut plura pertranſierūt ſupra
q̃ȝ futurū eſt? Quid ptrāſiuit ſcio: q̄d aūt futurū ſit
ignoro. Et dixit ad me: Sta ſup dexterā partē: ⁊ de
monſtrabo tibi interp̄tationē ſilr̄itudinis. Et ſteti et
vidi: ⁊ ecce fornax ardēs tranſijt corā me. Et factū ē
cū trāſiret flāmā/ vidi: ⁊ ecce ſupauit fum⁹. Poſt hec
tranſijt corā me nubes plena aque: ⁊ imiſit pluuiaȝ
impetu multā. Et cū trāſiſſet ipetus pluuie ſupaue/
runt in ea gutte. Et dixit ad me: Cogita tibi. Sicut
creſcit pluuia ampli⁹ q̃ȝ gutte: ⁊ ignis q̃ȝ fumus: ſic
ſupabundauit q̄ trāſiuit mēſura. Superauerūt aūt
gutte ⁊ fumus. Et oraui ⁊ dixi: Putas viuo vſq̃ȝ in
diebus illis? Uel q̄d erit in diebus illis? Rn̄dit ad
me/ ⁊ dixit: De ſignis de q̄bus me iterrogas ex par/
te poſſum tibi dicere: de vita aūt tua nō ſuȝ miſſus
dicere tibi: ſed neſcio. Ca. V

DE ſignis autē: ecce dies veniēt in q̄bus
app̄hēdenꝛ q̄ inhabitabāt terrā in cēſu
multo: ⁊ abſcōdeꝛ veritatꝭ via: ⁊ ſterilis
erit a fide regio: ⁊ multiplicabiꝛ iniuſti
cia ſuper hāc quā ipſe tu vides: ⁊ ſuper quā audiſti
olim: et erit ipoſitio veſtigio quā nūc vides regnare
regionē: ⁊ videbūt eam deſertā. Si aūt tibi dederit

A altiſſimus viuere/videbis poſt tertiā tubā:⁊ reluce/
ſcet ſubito ſol noctu:⁊ luna ter in die:⁊ de ligno ſan
guis ſtillabit:⁊ lapis dabit vocem ſuā:⁊ ppl̄i cōmo
uebunť:⁊ regnabit quē nō ſperant q̄ inhabitant ſu
per terrā:⁊ volatilia cōmigrationē faciēt:⁊ mare ſo/
domiticū piſces reijciet:⁊ dabit vocē noctu quā nō
nouerāt multi:Oēs aūt audiēt vocē eius.Et chaos
fiet ꝑ loca multa:⁊ ignis frequēter remittet:⁊ beſtię
agreſtes tranſmigrabūt:⁊ mulieres menſtruatę pa/
rient monſtra:⁊ in dulcibꝰ aq̄s ſalſę iuenient:⁊ ami
ci oēs ſemetipſos expugnabūt:⁊ abſcondet tūc ſen
ſus:⁊ intellectus ſeꝑabit in ꝓmptuariū ſuū:⁊ quę/
ret a mľtis/⁊ nō inuenietur:⁊ mľtiplicabit iniuſticia/
et incōtinentia ſuꝑ terrā. Et interrogabit regio ꝓxi
mā ſuā/⁊ dicet:Nunq̄d ꝑ te ꝑtranſijt iuſticia iuſtuʒ
faciēs? Et hoc negabit.Et erit in illo tp̄e:⁊ ſperabūt
hoīes/⁊ nō impetrabūt:laborabūt/⁊ nō dirigēt vię
eoꝝ. Hęc ſigna dicere tibi ꝑmiſſum ē mihi. Et ſi ora
ueris iterū/et ploraueris ſicut ⁊ nunc:⁊ ieiunaueris
ſeptē diebꝰ:audies iterato hoꝝ maiora.Et euigila/
ui/⁊ corpus meū horruit valde:⁊ aīa mea laborauit
vt deficeret.Et tenuit me q̄ venit angelus q̄ loque/
bať in me:⁊ ꝯfortauit me/⁊ ſtatuit me ſuꝑ pedeſ.Et
factum eſt in nocte ſcd̄a/⁊ venit ad me ſalathiel dux
ppl̄i/⁊ dixit mihi:Ubi eras?Et q̄re vultus tuus tri
ſtis?Aut neſcis qm̄ tibi creditꝰ eſt iſrľ in regiōe trāſ/
migratiōis eoꝝ?Exurge ergo ⁊ guſta panē/⁊ nō de
relinq̄s nos ſicut paſtor gregem ſuū ī manibꝰ lupo/
rū malignoꝝ. Et dixi ei:Uade a me:⁊ nō appropi/
es ad me. Et audiuit vt dixi:⁊ receſſit a me. Et ego
B ieiunaui diebꝰ ſeptē vlulās ⁊ plorās:ſicut mihi mā/
dauit vriel angelus. Et factuʒ eſt poſt dies ſeptē:⁊
iterū cogitatiōes cordis mei moleſtę erant mihi val
de:Et reſumpſit aīa mea ſpm̄ intellectus:⁊ iterū cę/
pi loq̄ corā altiſſimo ſermoneſ.Et dixi:Dn̄ator dn̄e
ex omni ſilua terrę:⁊ oībus arboribꝰ eius elegiſti vi
neā vnicā:⁊ ex omni terra orbis elegiſti tibi foueaʒ
vnaʒ:⁊ ex oībus floribꝰ orbis elegiſti tibi liliū vnū:
et ex oībus abyſſis maris repleſti tibi riuū vnū:et
ex oībus ędificatis ciuitatibꝰ ſctificaſti tibimetipſi
ſion:et ex oībꝰ creatis volatilibꝰ noīaſti tibi colūbā
vnā:⁊ ex oībus plaſmatꝭ pecoribꝰ ꝓuidiſti tibi ouē
vnaʒ:⁊ ex oībus multiplicatis ppl̄is acq̄ſiuiſti tibi
ppl̄m vnum:⁊ ab oībus ꝓbatā legem donaſti huic
quē deſideraſti ppl̄o. Et nūc dn̄e:vt quid tradidiſti
vnū pluribꝰ? Et p̄paraſti ſuper vnam radicē alias.
Et diſꝑdidiſti vnicū tuū in multis. Et ꝯculcauerūt
eum q̄ cōtradicebāt ſponſionibꝰ tuis:quiq; tuis te/
ſtamentis nō credebāt. Et ſi odiens odiſti ppl̄m tu
um:tuis manibꝰ debet caſtigari.Et factū eſt cum lo
cutus eſſem ſermōes:et miſſus eſt angelus ad me q̄
ante venerat ad me p̄terita nocte/⁊ dixit mihi:Au/
di me ⁊ inſtruā te:⁊ intende mihi/⁊ adijciā coraʒ te.
Et dixi:Loq̄re dn̄e meꝰ. Et dixit ad me:Ualde tu
in exceſſu mentis factus es ꝓ iſrael. An plus dilexi
ſti eum q̄ʒ qui eum fecit?Et dixi ad eum:Non dn̄e:
ſed dolens locutus ſum.Torquēt eni me renes mei
per omnē horā querentē apprehēdere ſemitā altiſſi
mi:⁊ inueſtigare partē iudicij eius. Et dixit ad me:
Non potes. Et dixi:Quare dn̄e? Ad q̄d naſcebar:
aut q̄re n̄ fiebat matrix mr̄iſ meę mihi ſepulchrū/vt
nō viderē laborē iacob/et defatigationē generꝭ iſrľ?
Et dixit ad me:Numera mihi quę necdū venerāt/
et collige mihi diſꝑſas guttas:et reuirida mihi ari/
dos flores/et aperi mihi clauſa ꝓmptuaria:⁊ ꝓduc C
mihi incluſos in eis flatus:Demonſtra mihi vocis
imaginē:⁊ tunc oſtendam tibi laborē quē rogas vi
dere.Et dixi:Dn̄ator dn̄e:quis eni eſt q̄ poteſt hęc
ſcire/niſi qui cum hominibꝰ habitationē nō habet?
Ego autē inſipiēs/ et quō potero dicere de his qui/
bus me iterrogaſti?Et dixit ad me:Quō nō potes
facere vnū de his quę dicta ſunt:ſic nō poteris iue/
nire iudiciū meū:aut in fine charitatē quā populo
ꝓmiſi. Et dixi:Sed ecce dn̄e/ tu ꝓpe es his q̄ in fi/
nem ſunt:Et q̄d facient q̄ ante me fuerūt/ aut nos/
aut hi q̄ poſt nos?Et dixit ad me:Coronę aſſimila/
bo iudiciū meuʒ.Sicut nō nouiſſimoꝝ tarditas:ſic
nec prioꝝ velocitas.Et reſpōdi/⁊ dixi:Nec poteras
facere eos q̄ facti ſunt/ ⁊ qui ſunt/⁊ qui futuri ſūt in
vnum:vt celerius iudiciū tuū oſtēdas?Et reſpōdit
ad me/⁊ dixit:Non pōt feſtinare creatura ſuꝑ crea/
torem:nec ſuſtinere ſęculū eos q̄ in eo creandi ſunt
in vnū.Et dixi:Quō dixiſti ſeruo tuo/qm̄ viuificās
viuificaſti a te creatā creaturā in vnuʒ/⁊ ſuſtinebat
creatura:poterit ⁊ nunc portare p̄ſentes in vnū. Et
dixit ad me:Interroga matricē mulierꝭ/et dices ad
eam:Et ſi paris/quare ꝑ tēpus?Rogo ergo eaʒ/ vt
det decē in vnū. Et dixi:Non vtiq; poterit/ſed ſm̄
tēpꝰ. Et dixit ad me:Et ego dedi matricē terrę his
qui ſeminati ſunt ſuꝑ eā ꝑ tēpuſ?Quēadmodū eni
infans nō parit ea quę ſenū ſunt:ſic ego diſpoſui a
me creatū ſęculū.Et iterrogaui/⁊ dixi:Cum iam de
deris mihi viam/ loq̄r corā te.Nam mater nr̄a de q̄
dixiſti mihi:adhuc iuuenis eſt/iam ſenectuti appro
pinquat. Et rn̄dit ad me/ ⁊ dixit:Interroga eā quę
parit/⁊ dicet tibi.Dices ei ei:Quare q̄s pepiſti nūc
nō ſunt ſiľes his q̄ ante te/ſʒ minoris ſtatura?Et di D
cet tibi/⁊ ipſa:Alij ſunt q̄ in iuuētute ꝟtutꝭ nati ſūt/
et alij q̄ ſub tp̄e ſenectutꝭ deficiēte matrice nati ſūt.
Conſidera ꝗ ⁊ tu qm̄ minori ſtatura eſtis p̄ hiſ q̄ an̄
vos/ ⁊ q̄ poſt vos minori q̄ʒ vos/q̄ſi iam ſeneſcētes
creaturę:⁊ fortitudinē iuuētutis p̄tereūtes.Et dixi:
Rogo dn̄e ſi inueni gratiā aute oculos tuos/demō
ſtra ſeruo tuo ꝑ quē viſites creaturā tuā. Ca. VI

Et dixit ad me:Initio terreni orbis et
anteq̄ʒ ſtarēt exitus ſęculi:⁊ anteq̄ʒ ſpi/
rarent cōuentiōes ventoꝝ ⁊ anteq̄ʒ ſo/
narēt voces tonitruū:⁊ an̄q̄ʒ ſplēderēt
nitoreſ/ coruſcationū:⁊ an̄q̄ʒ cōfirmarē
tur fundamēta paradiſi:anteq̄ʒ viderent decori flo/
res:⁊ an̄q̄ʒ cōfirmarent motę ꝟtutes:⁊ an̄q̄ʒ collige
rent inumerabiles militię āgeloꝝ:⁊ an̄q̄ʒ extollerēt
altitudīes aeris:⁊ an̄q̄ʒ noīarent menſurę firmamē/
toꝝ:⁊ an̄q̄ʒ ęſtuarēt camini in ſion:et an̄q̄ʒ iueſtiga/
rent p̄ſītes āni:⁊ an̄q̄ʒ abalienarent eoꝝ q̄ nūc pec/
cant adinuētiōes:⁊ an̄q̄ʒ cōſignati eſſent q̄ fidē the/
ſauriçauerūt:tūc cogitaui ⁊ facta ſūt ꝑ me ſolū ⁊ nō
ꝑ aliū:et finis ꝑ me/⁊ nō ꝑ aliū.Et rn̄di/⁊ dixi:Quę
erit ſeparatio tēpoꝝ?Aut qn̄ p̄oris finis ⁊ ſequētis
initiū?Et dixit ad me:Ab abraam vſq; ad iſaac qn̄
nati ſūt ab eo iacob et eſau/manꝰ iacob tenebat ab
initio calcaneū eſau. Finis enim huius ſęculi eſau/
et p̄ncipiū ſequētis iacob. Hoīs manus inter calca
neū et manū.Aliud noli q̄rere eſdra.Et rn̄di/⁊ dixi:
O dn̄ator dn̄e/ſi inueni gratiam ante oculos tuos:
oro/ vt demōſtres ſeruo tuo finē ſignoꝝ tuoꝝ:quo
rū partē mihi demonſtraſti nocte p̄cedēte.Et reſpō
dit/⁊ dixit ad me:Surge ſuꝑ pedes tuos/⁊ audi vo/

E cem pleniſſimã ſonit⁹. Et erit ſicut cõmotio: nec cõ/
mouebit̃ locus in q̃ ſtes ſup eum. Ideo cũ loquit̃ tu
nõ expaueas: qm̃ de fine verbũ/ et fundamẽtũ terre
intelligit̃: qm̃ de ipis ſmo tremiſcit ⁊ cõmouet̃. Scit
eni qm̃ finẽ eoꝝ oportet cõmutari. Et factũ eſt cũ au
diſſem: ſurrexi ſup pedes meos ⁊ audiui: et ecce vox
loquẽs: ⁊ ſonus eius ſicut ſonus aquarũ multarũ/ ⁊
dixit: Ecce dies veniũt: ⁊ erit qñ appropinq̃re incipi
am vt viſitẽ habitãtes in terra: ⁊ qñ inq̃rere incipiã
ab eis q̃ iniuſte nocuerũt iniuſticia ſua: ⁊ qñ ſupple/
ta fuerit humilitas ſion: ⁊ cũ ſupſignabit̃ ſeculũ qꝺ
incipiet ptranſire: hec ſigna faciã. Libri apient̃ ante
faciẽ firmamẽti: ⁊ oẽs videbũt ſil̃: ⁊ ãniculi infantes
loquent̃ vocib⁹ ſuis: ⁊ p̃gnãtes imaturos pariẽt in/
fantes triũ ⁊ q̃ttuor mẽſiũ: ⁊ viuẽt ⁊ ſuſcitabunt̃. Et
ſubito apparebũt ſemiata loca nõ ſemiata ⁊ plena
pmptuaria ſubito inuenient̃ vacua: ⁊ tuba canet cũ
ſono: quã cũ oẽs audierit: ſubito expaueſcẽt. Et erit
in illo tpe debellabũt amici amicos/ vt inimici: ⁊ ex/
paueſcet terra cũ his. Et vene fontiũ ſtabũt: ⁊ nõ de
currẽt i horis trib⁹. Et erit: oĩs q̃ derelict⁹ fuerit ex oĩ
bus iſtis q̃bus p̃dixi tibi: ipſe ſaluabit̃ ⁊ videbit ſa/
lutare meũ ⁊ finẽ ſeculi vr̃i. Et videbũt q̃ recepti ſũt
hoĩes q̃ mortẽ nõ guſtauerũt a natiuitate ſua: ⁊ mu
tabit̃ cor inhabitantiũ: ⁊ cõuertet̃ in ſenſum alium.
Delebit̃ eni malũ ⁊ extinguet̃ dolus. Florebit autẽ
fides: ⁊ vincet̃ corruptela: ⁊ oñdet̃ veritas q̃ ſine fru
ctu fuit dieb⁹ tantis. Et factũ eſt cũ loqueret̃ mihi: ⁊
ecce paulatim intuebar ſup eũ añ quẽ ſtabã/ ⁊ dixit
F ad me hec: Ueni tibi oſtendere tp̃s vẽture noct̃. Si
ergo iterũ rogaueris: ⁊ iterũ ieiunauer̃ ſeptẽ dieb⁹:
iterũ tibi renũciabo hoꝝ maiora p diem q̃ audiui.
Audita eſt eni vox tua apud altiſſimũ. Uidit ei for/
tis directionẽ tuã: ⁊ puidit pudicitiã quã a iuuẽtu/
te tua habuiſti: ⁊ ppter h̃ miſit me demonſtrare tibi
hec oĩa/ ⁊ dicere tibi: Confide ⁊ noli timere: ⁊ noli fe/
ſtinare cũ p̃orib⁹ tpib⁹ cogitare vana: ⁊ nõ pperes a
nouiſſimis tpib⁹. Et factũ eſt poſt hec ⁊ fleui iterũ: ⁊
ſil̃r ieiunaui ſeptẽ dieb⁹: vt ſuppleã tres hebdoma/
das q̃ dicte ſunt mihi. Et factũ eſt in octaua nocte: ⁊
cor meũ turbabat̃ iterato ĩ me: ⁊ cepi loq̃ corã altiſſi
mo. Inflãmabat̃ ei ſpũs me⁹ valde: ⁊ aĩa mea anxia
bat̃/ ⁊ dixi: O dñe: loquẽs locutus es ab initio crea/
ture in p̃mo die/ dicẽs: Fiat celũ ⁊ terra: ⁊ tuũ verbũ
opus pfectũ. Et erat tũc ſpũs: ⁊ tenebre circũferebã
tur ⁊ ſilentiũ: ſon⁹ vocis hoĩs nõdũ erat abs te. Tũc
dixiſti de theſauris tuis pferri lumen lnminoſum q̃
appareret op⁹ tuũ. Et die ſcꝺo creaſti ſpm̃ firmamẽ/
ti: et iperaſti ei vt diuideret ⁊ diuiſionẽ faceret inter
aq̃s: vt ps quedã ſurſum recederet: ps v̾o deorſum
maneret. Et tertia die imperaſti aq̃s cõgregari in ſe/
ptima pte terre: ſex v̾o ptes ſiccaſti ⁊ ꝯſeruaſti: vt ex
his ſint corã te miſtrãtia ſemiata a deo ⁊ culta. Uer
bũ eni tuũ pceſſit: ⁊ opus ſtatim fiebat. Proceſſit ei
ſubito fruct⁹ multitudis imẽſus ⁊ ꝯcupiſcẽtie guſt⁹
mltiformes: ⁊ flores colore imutabili: ⁊ odores odo
ramenti inueſtigabilis. Et die tertia hec facta ſunt.
Quarta ãt die ipaſti fieri ſolis ſplẽdorẽ: lune lumẽ:
ſtellarũ diſpoſitionẽ: ⁊ impaſti eis vt deſeruirent fu
turo plaſmato homi. Quito aũt die dixiſti ſeptime
parti vbi erat aqua cõgregata vt pcrearet aĩalia et
volatilia ⁊ piſces: ⁊ ita fiebat. Aqua muta ⁊ ſine aĩa
que dei nutu iubebant̃ aĩalia faciebat: vt ex h̃ mira/
bilia tua natiões enarrẽt. Et tũc ꝯſeruaſti duas aĩ

mas: nomen vni vocaſti enoch: ⁊ nomen ſecũde vo/ B
caſti leuiathã: ⁊ ſepaſti ea ab alterutro. Non eni po/
terat ſeptima ps vbi erat aq̃ ꝯgregata capere ea. Et
dediſti enoch vnã partẽ q̃ ſiccata eſt tertio die vt ha
bitet in ea: vbi ſunt mõtes mille. Leuiathan aũt de
diſti ſeptimã ptẽ humidã ⁊ ſeruaſti eam vt fiat in de
uoratione q̃bus vis ⁊ qñ vis. Sexto aũt die iperaſti
terre vt crearet corã te iumẽta ⁊ beſtias ⁊ reptilia: et
ſup his adam: quẽ cõſtituiſti ducẽ ſup oĩb⁹ fact̃ q̃ fe
ciſti: et ex eo educimur nos oẽs quẽq̃ elegiſti pplm.
Hec aũt oĩa dixi corã te dñe: q2 ppter nos creaſti ſe/
culũ. Reſiduas ãt gẽtes ab adam natas dixiſti eas
nil eẽ: ⁊ qm̃ ſaliue aſſimilate ſũt: ⁊ q̃ſi ſtillicidiũ ꝺ va
ſe ſimilaſti abũdãtiã eoꝝ. Et nũc dñe ecce iſte gẽtes
que in nihilũ deputate ſunt: ceperũt dñari nr̃i ⁊ de/
uorare: nos autẽ ppl̃s tuus quẽ vocaſti p̃mogenitũ
vnigenitũ: emulatorẽ tuũ: traditi ſum⁹ i manib⁹ eo/
rũ. Et ſi ppter nos creatũ eſt ſeculũ: q̃re nõ heredita
tem poſſidem⁹ cum ſeculo? Uſq̃ q̃ hec? Ca. VII

Et factũ eſt cum finiſſem loq̃ verba hec:
miſſus ẽ ad me angel⁹/ q̃ miſſus fuerat
ad me p̃mis noctib⁹/ ⁊ dixit ad me: Sur
ge eſdra: ⁊ audi ſmones q̃s veni loq̃ ad
te. Et dixi: Loquere deus me⁹. Et dixit
ad me: Mare poſitũ eſt in ſpacioſo loco vt eſſet altũ
et imẽſuz: erit aũt ei introit⁹ in anguſto loco poſit⁹:
vt eẽt ſil̃is fluminib⁹. Quis eni volẽs voluerit igre
di mare ⁊ videre eũ vel dñari eius: ſi nõ trãſierit an/
guſtũ: in latitudinẽ venire quõ poterit? Itez aliud:
Ciuitas eſt edificata ⁊ poſita in loco cãpeſtri: eſt au D
tem plena oĩuz bonoꝝ. Introitus eius anguſt⁹ ⁊ in
p̃cipiti poſit⁹: vt eẽt a dextris q̃dem ignis: a ſiniſtris
aqua alta: ſemita aũt eſt vna ſola int̃ eoſ poſita: hoc
eſt int̃ ignẽ ⁊ aquã: vt nõ capiat ſemita niſi ſolũmo/
do veſtigiũ hoĩs. Si aũt dabit̃ ciuitas homi in here
ditatẽ: ſi nunq̃ antepoſitũ piculũ ptrãſierit quõ ac/
cipiat hereditatẽ ſuaz? Et dixi: Sic dñe. Et dixit ad
me: Sic eſt ⁊ iſrl̃ ps. Propter eoſ eni feci ſeculũ: ⁊ qñ
trãſgreſſus eſt adã cõſtitutiões meas: iudicatũ ẽ qꝺ
factũ eſt. Et facti ſunt itroit⁹ hui⁹ ſeculi anguſti ⁊ do
lentes ⁊ laborioſi: pauci aũt ⁊ mali ⁊ piculoꝝ pleni:
et labore magnope fulti: nam maioris ſeculi introi/
tus ſpacioſi ⁊ ſecuri: ⁊ faciẽtes imortalitatis fructũ.
Si g̃ ingrediẽtes nõ fuerũt igreſſi q̃ viuũt: anguſta
et vana hec: nõ poterũt recipe q̃ ſunt repoſita. Nũc
ergo tu q̃re cõturbaris cũ ſis corruptibilis: ⁊ q̃d mo
ueris tu cũ ſis mortaliſ? Et q̃re nõ accepiſti in corde
tuo qꝺ eſt futurũ: ſ3 qꝺ in p̃ſenti? Rñdi ⁊ dixi: Dña/
tor dñe: ecce diſpoſuiſti lege tua: qm̃ iuſti heredita/
bũt hec: Impij aũt pibũt: iuſti ãt ferẽt anguſta: ſpe/
rãtes ſpacioſa. Qui eni ipie geſſerũt: ⁊ anguſta paſ/
ſi ſunt: ⁊ ſpacioſa nõ videbũt. Et dixit ad me: Non ẽ
iudex ſup deũ: neq̃ intelligẽs ſup altiſſimũ. Pereũt
eni multi p̃ſenteſ: q2 negligit̃ q̃ antepoſita ẽ dei lex.
Mandans eni mãdauit de venientib⁹: qñ venerũt:
q̃d faciẽtes viuerẽt: ⁊ q̃d obſeruãtes non punirent̃.
Hi aũt nõ ſunt pſuaſi/ ⁊ cõtradixerũt ei: ⁊ ꝯſtituerũt
ſibi cogitamen vanitatis: ⁊ pposuerũt ſibi circũuẽ/
tiones delictoꝝ: ⁊ ſupdixerũt altiſſimo nõ eſſe: ⁊ vi/
as eius nõ cognouerũt: ⁊ legem ei⁹ ſpreuerũt: ⁊ ſpõ/
ſiones eius abnegauerũt: ⁊ in legitimis eius fidez
nõ habuerũt: ⁊ opera eiuſ nõ pfecerũt. Propter hoc
eſdra vacua vacuis: ⁊ plena plenis. Ecce tẽpus ve/
niet: ⁊ erit qñ venient ſigna que p̃dixi tibi. Et appa/

A rebit ſpõſa:⁊ appareſcẽs oſtendet que nunc ſubdu/
cit terra:⁊ omnis qui liberatus eſt de predictis ma/
lis:ipſe videbit mirabilia mea. Reuelabit eni filius
meus ieſus cum his qui cum eo ſunt:⁊ iocũdabunt
qui relicti ſunt in annis quadringẽtis. Et erit poſt
annos hos ⁊ morietur filius meus chriſtus. Et om̃es
qui ſpiramentũ habent homines:⁊ cõuertet ſeculũ
in antiquũ ſilentiũ diebus ſeptem ſicut in priorib⁹
iudicijs:ita vt nemo derelinquatur: ⁊ erit poſt dies ſe/
ptem:⁊ excitabitur quod nõdum vigilat ſeculũ: ⁊ mo
rietur corruptũ. Et terra reddet que in ea dormiũt:
et puluis q̃ in eo ſilentio habitãt:⁊ ꝓmptuaria red/
dent que eis cõmẽdate ſunt anime. Et reuelabitur al/
tiſſimus ſuper ſedem iudicij : ⁊ pertrãſibũt miſerie:
et longanimitas cõgregabitur. Iudiciũ autem ſolum
remanebit:veritas ſtabit:⁊ fides cõualeſcet: Et op⁹
ſubſequetur:⁊ merces oſtendetur:⁊ iuſticie vigilabũt:⁊
iniuſticie non dominabuntur. Et dixi: Primus abra/
am ꝓpter ſodomitas orauit: ⁊ moyſes ꝓ patrib⁹ q̃
in deſerto peccauerũt: ⁊ q̃ poſt eum pro iſrael in die
bus achaz ⁊ ſamuelis ⁊ dauid ꝓ confractiõe: ⁊ ſalo
mon ꝓ eis qui venerũt in ſanctificationẽ: et helias
ꝓ his qui pluuiã acceperũt:⁊ ꝓ mortuo vt viueret:
et ezechias ꝓ pplo in diebus ſennacherib / et multi
ꝓ multis. Si ergo modo quãdo corruptibile incre/
uit:⁊ iniuſticia multiplicata eſt:⁊ orauerũt iuſti pro
impijs:quare ⁊ nunc ſic nõ erit? Et reſpõdit ad me/
et dixit: Preſens ſeculũ nõ eſt finis:gloria in eo fre/
quens manet: ꝓpter hoc orauerũt ꝓ inualidis. Di/
B es enim iudicij erit finis tẽporis huius:⁊ initiũ tem
poris futuri imortalitatis:in quo pertrãſiuit corru/
ptela:ſoluta eſt intẽperãtia: abſciſa ẽ incredulitas:
creuit autem iuſticia:orta eſt veritas. Tunc enim ne
mo poterit ſaluare euz q̃ perijt:neq̃ demergere qui
vincit. Et reſpondi et dixi: Hic ſermo meus primus
et nouiſſimus:qm̃ melius erat nõ dare terrã adam:
vel cum iam dediſſet coercere eum vt non peccaret.
Quid eni ꝓdeſt hominib⁹ in pſenti viuere in triſti/
cia:et mortuos ſperare punitionẽ? O tu quid feciſti
adam? Si eni tu peccaſti nõ ẽ factus ſolius tuus ca
ſus:ſed ⁊ noſter q̃ ex te venimus. Quid enim ꝓdeſt
nobis ſi ꝓmiſſum eſt nobis imortale tẽpus:nos au
tem mortalia opera egimus? Et qm̃ predicta eſt no
bis perẽnis ſpes:nos vero peſſimi vani facti ſumus.
Et qm̃ repoſita ſunt nobis habitacula ſanitatis ⁊ ſe/
curitatis:nos vero mali cõuerſati ſumus. Et quoniã
repoſita ẽ gloria altiſſimi ꝓtegere eos q̃ tarde cõuer
ſati ſũt:nos aũt peſſimis vijs ambulauim⁹. Et quo
niam oſtendetur paradiſus cuius fructus incorrupt⁹
pſeuerat in q̃ eſt ſecuritas ⁊ medela:nos vero nõ in/
grediemur. In ingratis eni locis cõuerſati ſum⁹:et
qm̃ ſup ſtellas fulgebũt facies eorum q̃ abſtinẽtiã ha/
buerũt:noſtre autẽ facies ſup tenebras nigre. Non
eni cogitauim⁹/viuẽtes qñ iniq̃tatẽ faciebam⁹ q̃ in/
cipiemus poſt mortẽ pati. Et reſpõdit/et dixit: Hoc
eſt cogitamentũ certaminis qd̃ certabit q̃ ſup terrã
natus eſt homo:vt ſi victus fuerit patiatur qd̃ dixiſti.
Si aũt vicerit recipiet qd̃ dico:qm̃ hec ẽ vita quam
moyſes dixit cum viueret ad pplm̃/dicens: Elige ti
bi vitam vt viuas: Non crediderũt aũt ei:ſed nec p⁹
eum ꝓphetis. Sed nec mihi q̃ locutus ſum ad eos:
qm̃ nõ eſſet triſticia in perditionẽ eorum ſicut futurũ ẽ
gaudiũ ſup eos q̃bus pſuaſa eſt ſalus. Et reſpondi/
et dixi: Scio dñe quoniã vocatus eſt altiſſimus mi/
ſericors in eo q̃ miſereatur his q̃ nõdum in ſeculo ad/ C
uenerũt: ⁊ q̃ miſeretur illis q̃ cõuerſationẽ faciũt i lege
eius ⁊ longanimis ẽ: q̃niã longanimitatẽ pſtat his
qui peccauerũt q̃ſi ſuis operib⁹:⁊ munific⁹ ẽ:qm̃ qui
dem donare vult ꝓ exigentijs:⁊ multe miſericordie:
qm̃ multiplicat magis miſcdias his q̃ pſentes ſunt
et q̃ pterierũt/⁊ q̃ futuri ſunt. Si eni nõ multiplica/
uerit miſcdias ſuas:nõ viuificabitur ſeculũ cum his q̃
inhabitabant in eo. Et donat : qm̃ ſi nõ donauerit
de bonitate ſua:vt alleuientur hi q̃ iniq̃tatem fecerũt
de ſuis iniq̃tatibus:nõ poterit decies milleſima ps
viuificari hoiuz. Et iudex ſi nõ ignouerit his q̃ cura
ti ſunt verbo eius:⁊ deleuerit multitudinẽ contem/
ptionũ:nõ fortaſſis derelinq̃rentur inumerabili mul/
titudine niſi pauci valde. Ca. VIII

ET reſpondit ad me/et dixit: Hoc ſeculũ
fecit altiſſim⁹ ꝓpter multos: futurũ au
tem ꝓpter paucos. Dicã ergo corã te ſi
militudinẽ eſdra. Quõ autẽ interroga/
bis terrã:⁊ dicet tibi:qm̃ dabit terrã multaz magis
vnde fiat fictile:paruũ aũt puluerẽ vnde aurum fit:
ſic et actus pſentis ſeculi. Multi q̃dem creati ſunt:
pauci aũt ſaluabuntur. Et reſpõdi/⁊ dixi: Abſorbe er/
go aĩa ſenſum:⁊ deuora qd̃ ſapit. Cõueniſti eni ob/
audire ⁊ ꝓphetare volens. Nec eni tibi ẽ datũ ſpa/
tiũ niſi ſolũmodo viuere. O dñe ſi nõ pmittes ſeruo
tuo vt oremus corã te:⁊ des nobis ſemẽ cordi ⁊ ſen/
ſui culturã:vnde fructus fiat:vnde viuere poſſit om
nis corruptus q̃ portabit locũ hois? Solus eni es:
et vna plaſmatio nos ſumus manuũ tuarũ ſicut lo/
cutus es. Et q̃modo nũc in matrice plaſmatũ ẽ cor/
pus ⁊ pſtans mẽbra:cõſeruatur in igne ⁊ aq̃ tua crea/
tio:⁊ nouẽ menſib⁹ patitur tua plaſmatio: tuã creatu D
ram q̃ in ea creata ẽ:ipm̃ autẽ qd̃ ſeruat ⁊ qd̃ ſeruatur
vtraq̃ ſeruabuntur:ſeruataq̃ quãdoq̃ iterum reddit
matrix q̃ in ea creuerũt. Imperaſti enim ex ipſis mẽ
bris:hoc ẽ mãmillis prebere lac fructui mãmillaruz
vt nutriatur id qd̃ plaſmatũ ẽ vſq̃ in tẽpus aliquod:
et poſtea diſponas eum tue miſericordie. Enutriui/
ſti eum tua iuſticia:⁊ erudiſti eũ in lege tua. Et corri
puiſti eũ tuo intellectu: ⁊ mortificabis eũ vt tuã cre
turã:⁊ viuificabis eũ vt tuũ opus. Si ergo perdide
ris eum q̃ tantis laborib⁹ plaſmat⁹ eſt:tuo iuſſu fa/
cile eſt ordinari:vt et id qd̃ fiebat ſeruaretur. Et nunc
dñe dicam:de omni homie tu magis ſcis: de popu/
lo aũt tuo ob quẽ doleo:et de hereditate tua ꝓpter
quã lugeo:⁊ ꝓpter iſrael ꝓpter quẽ triſtis ſum:⁊ de
iacob ꝓpter quem doleo : ideo incipiã orare coram
te ꝓ me et ꝓ eis:quoniã video lapſus noſtros q̃ in/
habitam⁹ terrã. Sed audiui celeritatẽ iudicis q̃ fu/
tur⁹ eſt. Ideo audi vocẽ meã ⁊ intellige ſermonẽ me/
um:⁊ loq̃r coram te. Initiũ verborum eſdre priuſq̃ aſ/
ſumeretur. Et dixi: Dñe q̃ inhabitas ſeculũ:cui⁹ oculi
eleuati in ſuperna ⁊ aere:⁊ cuius thronus ineſtima/
bilis: ⁊ gloria incõprehenſibilis:cui aſtat exercitus
angeloruz cum tremore: quorum ſeruatio in vento
et igni conuertitur: cuius verbum verum et dicta per
ſeuerantia : cuius iuſſio fortis et diſpoſitio terribi/
lis: cuius aſpectus arefacit abyſſos : et indignatio
tabeſcere facit montes:et veritas teſtificatur. Exaudi
orationem ſerui tui:et auribus percipe deprecatio/
nem figmenti tui. Dum enim viuo loquar: et dum
ſapio reſpondebo. Nec reſpiciaſ populi tui delicta:
ſed qui tibi in veritate ſeruiunt. Nec intendas im/

E pia gentium ſtudia: ſed qui tua teſtimonia cum do/
loribus cuſtodierunt. Nec cogites qui in conſpectu
tuo falſe cõuerſati ſunt: ſed memorare qui ex volun
tate tua timorẽ cognouerũt. Neq̃ volueris perdere
qui pecudũ mores habuerũt: ſed reſpicias eos q̃ le/
gem tuã ſplendide docuerũt. Nec indigneris eis q̃
beſtijs peiores iudicati ſunt: ſed diligas eos q̃ ſem/
per in tua iuſticia cõfidunt et gloria. Nã nos ⁊ pa/
tres noſtri talibus morbis languemꝰ: tu aũt ꝓpter
nos pctõres miſericors vocaberis. Si eni deſidera/
ueris vt noſtri miſerearis: tũc miſericors vocaberis:
nobis autẽ nõ habẽtibus opera iuſticię. Iuſti enim
quibus ſunt opera multa repoſita: ex ꝓprijs operi/
bus recipient mercedẽ. Quid eſt eni homo vt ei in/
digneris: aut genus corruptibile vt ita amarus ſis
de ipſo? In veritate eni nemo de genitis eſt qui nõ
impie geſſit: ⁊ de cõfidentibus qui non deliquit. In
hoc enim ãnũciabiť iuſticia tua ⁊ bonitas tua dñe:
cum miſertus fueris eis q̃ nõ habent ſubſtantiã bo/
noꝝ operũ. Et reſpõdit ad me/ et dixit: Recte locutꝰ
es aliqua: ⁊ iuxta ſermones tuos ſic ⁊ fiet. Quoniã
nõ vere cogitabo ſuper plaſma eoꝝ qui peccauerũt
ante mortem/ ante iudiciũ/ ante perditionẽ: ſed iocũ
dabor ſuper iuſtoꝝ figmẽtũ: ⁊ memorabor peregri/
nationis quoq̃ et ſaluatiõis ⁊ mercedis receptiõis.
Quomodo ergo locutꝰ ſum/ ſic ⁊ eſt. Sicut eni agri/
cola ſerit ſuper terram ſemina multa: ⁊ plantatiões
multitudinis plantat: ſed nõ in tẽpore omĩa quę ſe/
minata ſunt ſaluanť: ſed nec omnia quę plãtata ſũt
radicabũt: ſic ⁊ qui in ſeculo ſeminati ſunt nõ omẽs
ſaluabunť. Et reſpondi et dixi: Si inueni gratiã/ lo/
quar. Quomodo ſemen agricolę ſi nõ aſcẽderit aut
F nõ acceperit pluuiã tuam in tẽpore: aut ſi corruptũ
fuerit multitudine pluuię: ſic perit: ⁊ ſimiliter homo
qui manibus tuis plaſmatus eſt: et tu ei imago no/
minatus: quoniã ſimilatus es ei ꝓpter quẽ omnia
plaſmaſti: ⁊ ſimilaſti ſemini agricolę. Non iraſcaris
ſuper nos: ſed parce populo tuo/ ⁊ miſerere heredita
ti tuę. Tu autem creaturę tuę miſereris. Et reſpõdit
ad me/ ⁊ dixit: Quę ſunt pręſentia/ pręſentibꝰ: ⁊ quę
futura/ futuriſ. Multũ enim tibi reſtat vt poſſis dili/
gere meã creaturã ſuper me: tibi autem frequẽter et
ipſi ꝓximaui: iniuſtis autẽ nunq̃. Sed ⁊ in hoc mi/
rabilis es coram altiſſimo: quoniã humiliaſti te ſicut
decet te: ⁊ nõ iudicaſti te/ vt iter iuſtos plurimũ glo
rificeris. Propter qđ miſerię multę/ ⁊ miſerabiles ef
ficienť eis q̃ habitãt ſeculũ in nouiſſimis: q2 in mul/
ta ſuperbia ambulauerũt. Tu autem ꝓ te intellige:
et de ſimilibus tuis inquire gloriã. Vobis eni aper
tus eſt paradiſus: plãtata eſt arbor vitę: pręparatũ
eſt futurũ tempus: pręparata eſt abundãtia: ędifica
ta eſt ciuitas: probata eſt requies: perfecta eſt boni/
tas: ⁊ perfecta ſapiẽtia. Radix mali ſignata eſt a vo
bis: infirmitas: ⁊ tinea a vobiſ abſcõſa eſt: ⁊ in infer
num fugit corruptio in obliuione. Tranſierũt dolo/
res: ⁊ oſtenſus eſt in fine theſaurus immortalitatis.
Noli ergo adijcere inquirẽdo de multitudine eorum
qui pereunt. Nam ⁊ ipſi accipiẽtes libertatẽ/ ſpreue
rũt altiſſimũ: ⁊ legem eius cõtempſerũt: ⁊ vias eius
dereliquerũt. Adhuc autem iuſtos eius cõculcaue/
runt: ⁊ dixerũt in corde ſuo nõ eſſe deũ: ⁊ quidem ſci
entes quoniã moriunť. Sicut eni vos ſuſcipiẽt quę
pędicta ſunt: ſic eos ſitis et cruciatus quę ꝑparata
ſunt. Non eni voluit hominẽ diſꝑdi. Sed ⁊ ipſi qui
creati ſunt coinq̃nauerũt nomen eiꝰ q̃ fecit eos: ⁊ in/ G
grati fuerũt ei q̃ ꝑparauit eis vitã. Quapropter iu/
diciũ meũ modo appropinq̃t. Quę nõ oĩbus demõ/
ſtraui niſi tibi: ⁊ tibi ſilibꝰ paucis. Et rñdi/ ⁊ dixi: Ecce
nũc dñe demõſtraſti mihi mltitudinẽ ſignoꝝ q̃ icipi
es facere i nouiſſimis: ſ3 nõ demõſtraſti mihi q̃ tpe.

Et reſpondit ad me/ ⁊ dixit: ¶ Ca. IX
Metiens metire tẽpus in ſemetipſo: et
erit cũ videris q̃ñ trãſierit pars q̃dã ſi/
gnoꝝ q̃ ꝑdicta ſunt: tunc itelliges: q̃m
ipm eſt in q̃ incipiet altiſſimꝰ viſitare ſę
culũ qđ ab eo factũ eſt: ⁊ q̃ñ videbiť in ſeculo motio
locoꝝ et pplõꝝ turbatio: tunc intelliges/ q̃m de his
erat altiſſimꝰ locutꝰ/ a diebus q̃ fuerũt ante te ab ini
tio. Sicut eni oẽ qđ factũ eſt in ſeculo initium habet
pariter ⁊ cõſũmationẽ: ⁊ ꝯſũmatio eſt manifeſta: ſic
et altiſſimi tẽpora initia habẽt manifeſta i ꝓdigijs
et vtutibꝰ/ ⁊ cõſũmatiões in actu ⁊ in ſignis. Et erit/
omnis q̃ ſaluus factus fuerit: et q̃ poterit effugere ꝑ
opa ſua: ⁊ ꝑ fidẽ in qua crediditis/ relinqueť de ꝑdi
ctis ꝑiculis: ⁊ videbit ſalutare meũ in terra mea: ⁊ in
finibꝰ meis: q̃m ſanctificaui me a ſeculo. Et tunc mi/
ſerebunť q̃ nũc abuſi ſunt vias meas: ⁊ in tormẽtis
cõmorabunť hi q̃ eas ꝓiecerũt in ꝯtemptu. Qui eni
nõ cognouerũt me viuẽtes beneficia cõſecuti: ⁊ q̃ fa
ſtidierũt legẽ meã: cum adhuc erãt habẽtes liberta/
tem: et cũ adhuc eſſet eis aptus penitẽtię locꝰ: nõ in
tellexerũt ſed ſpreuerũt: hos oportet poſt mortem in
cruciamento cognoſcere. Tu ergo noli adhuc curio/
ſus eſſe quõ impij cruciabunť: ſed inquire quõ iuſti
ſaluabunť: ⁊ quoꝝ ſeculũ: ⁊ propter quos ſeculũ: ⁊ H
quãdo. Et reſpondi/ ⁊ dixi: Olim locutus ſum ⁊ nũc
dico: et poſtea dicam: quoniã plures ſunt qui pere/
unt/ q̃ qui ſaluabunť: ſicut mltiplicatur fluctus ſu/
per guttã. Et rñdit ad me/ ⁊ dixit: Qualis ager/ talia
et ſemia: ⁊ quales flores/ tales ⁊ tincturę: ⁊ q̃lis ope
rator/ talis ⁊ creatio: ⁊ qualis agricola/ taliſ cultura:
q̃m tẽpꝰ erat ſeculi. Et nunc cũ eſſem parans eis his
qui nunc ſunt anteq̃ fieret ſeculũ in quo habitarẽt:
et nemo cõtradixit mihi: Tunc eni q̃ſq̃ ⁊ nunc creať
in mũdo hoc parato ⁊ menſe indeficiẽti: ⁊ lege inue
ſtigabili corrupti ſunt mores eoꝝ. Et cõſideraui ſę/
culũ: ⁊ ecce erat periculũ ꝓpter cogitatiões quę i eo
aduenerũt. Et vidi ⁊ peperci ei valde: et ſeruaui mi/
hi acinum de botro: ⁊ plantationem de tribu multa.
Pereat ergo mltitudo quę ſine cauſa nata eſt: ⁊ ſer/
uetur acinus meus/ ⁊ plantatio mea: quia cum mul
to labore perfeci. Tu autem ſi adhuc intromittas ſe
ptem dies alios: ſed nõ ieiunabiſ in eis: ibis in cam
pum florum vbi domus nõ eſt ędificata: et mandu/
cabis ſolũmodo de floribus campi: et carnem non
†manducabis: ⁊ vinum nõ bibes: ſed ſolũmodo flo Al's guſtabis
res. Deprecare altiſſimũ ſine intermiſſione: ⁊ veniã
et loquar tecum. Et ꝓfectus ſum ſicut dixit mihi in
campũ qui vocať ardath: ⁊ ſedi ibi in floribꝰ. Et de
herbis agri manducaui: ⁊ facta eſt eſca earum mihi
in ſaturitatẽ. Et factum eſt poſt dies ſeptem: et ego
diſcumbebam ſupra fęnum: ⁊ cor meũ iterũ turba/
batur ſicut ante. Et apertũ eſt os meum: ⁊ inchoaui
dicere coram altiſſimo/ et dixi: O dñe te nobis oſtẽ/
dens/ oſtenſus es patribus noſtriſ in deſerto: quod
non calcatur ⁊ infructuoſo: quando erant exeuntes
de ęgypto/ et dicens dixiſti: Tu iſrael audi me et ſe/
men iacob intende ſermonibus meis. Ecce eni ego

A ſemino in vobis legem meã: ⁊ faciet i vobis fructũ:
⁊ glorificabimini in eo ꝑ ſeculũ. Nam patres nr̄i ac/
cipientes legem nõ ſeruauerũt: ⁊ legitima tua non
cuſtodierũt: ⁊ factus eſt fructus legis nõ parẽſ. Nec
eni poterat qm̄ tuus erat: nam qui acceperũt/ perie
rũt: nõ cuſtodiẽtes qđ in eis ſeminatũ fuerat. Et ec
ce conſuetudo eſt: vt cum acceperit terra ſemen: vel
nauem mare: vel vas aliqđ eſcam vl̄ potũ: cum fue/
rit exterminatũ id in quo ſeminatũ eſt/ vel in quod
miſſum eſt: ſimul id quod ſeminatũ vel miſſum eſt:
vel que ſuſcepta ſunt exterminant̄: et ſuſcepta iam
nõ manent apud nos. Sed nobis ſic nõ factum eſt.
Nos quidẽ qui legem accepimus peccãtes periui/
mus: ⁊ cor noſtrũ quod ſuſcepit eam: nam lex nõ pe
rijt: ſed ꝑmanſit in ſuo labore. Et cum loquerer hec
in corde meo/ reſpexi oculis meis/ ⁊ vidi mulierẽ in
dextera parte. Et ecce hec lugebat ⁊ plorabat cũ vo
ce magna/ ⁊ animo dolebat valde/ ⁊ veſtimẽta eius
diſciſſa: ⁊ cinis ſuꝑ caput eius. Et dimiſi cogitatꝰ in
quibus eram: cogitãs ⁊ cõuerſus ſum ad eam/ ⁊ di/
xi ei: Ut qđ fles/ ⁊ qđ doles animo? Et dixit ad me:
Dimitte me dñe meus vt defleam me/ ⁊ adijciã do/
lorem: quoniã valde amara ſuz animo: ⁊ humiliata
ſum valde. Et dixi ei: Quid paſſa es? Dic mihi. Et
dixit ad me: Sterilis fui ego famula tua ⁊ nõ pepe/
ri habens maritũ annis triginta. Ego eni per ſingu
las horas/ ⁊ ꝑ ſingulos dies ⁊ annos triginta hos/
deprecor altiſſimũ nocte ac die. Et factũ eſt poſt tri/
ginta annos exaudiuit me deus ancillã tuã: ⁊ vidit
humilitatẽ meã: ⁊ attendit tribulatiõi mee: et dedit
mihi filiũ. Et iocũdata ſum ſuper eum valde ego et
vir meus/ ⁊ omnes ciues mei: ⁊ honorificabamꝰ val
de fortem. Et nutriui eum cum labore mlt̄o: ⁊ factũ
eſt cum creuiſſet ⁊ veniſſet accipere vxorẽ: feci diem
epuli. Caplm̄. X

B Et factũ eſt cum introiſſet filius meꝰ in
thalamo ſuo/ cecidit ⁊ mortuꝰ eſt/ ⁊ euer
timus oĩes lumina. Et ſurrexerũt om
nes ciues mei ad cõſolandũ me/ ⁊ quie
uiuſ ꝙ in alium diem vſ ꝙ nocte. Et factũ eſt cũ oẽs
quieuiſſent vt me cõſolarent̄ vt quieſcerẽ: et ſurrexi
nocte ⁊ fugi/ ⁊ veni ſicut vides in hoc campo: ⁊ cogi
to iam nõ reuerti in ciuitatẽ/ ſed hic cõſiſtere/ ⁊ neꝗ
manducare neꝗ bibere/ ſed ſine intermiſſione luge/
re ⁊ ieiunare vſꝗ dum moriar. Et dereliqui ſermo/
nes in qbus eram: et reſpõdi cum iracũdia ad eam/
et dixi: Stulta ſuꝑ omnes mulieres: nõ vides luctũ
noſtrũ: ⁊ que nobiſ ꝯtingũt? Qm̄ ſion mater nr̄a oĩ
triſticia ꝯtriſtat̄/ ⁊ hũilitate hũiliata ẽ ⁊ luget validiſ
ſime. Et nũc qm̄ oẽs lugemꝰ et triſtes ſumꝰ/ qm̄ oẽs
cõtriſtati ſumus: tu aũt cõtriſtaris in vno filio. In/
terroga eni terrã ⁊ dicet tibi: qm̄ hec eſt que debeat
lugere caſum tãtoꝝ ſuꝑ eũ germinantiũ. Et ex ipſa
ab initio oẽs nati ⁊ alij venient. Et ecce pene oĩes
in ꝑditionẽ ambulãt ⁊ exterminiũ fit multitudo eo
rũ. Et qs ergo debet lugere magꝭ/ niſi hec que tam
magnã multitudinẽ ꝑdidit/ ꝙ tu que ꝓ vno doles?
Si autẽ dices mihi: qm̄ nõ eſt planctus meus ſil̄is
terre/ qm̄ fructũ ventris mei ꝑdidi/ quẽ cum merori
bus peperi/ ⁊ cum doloribꝰ genui: terra aũt ſm̄ viaz
terre: abijtꝗ in ea multitudo preſens: quõ euenit ⁊
ego tibi dico: Sicut tu cum labore pepiſti/ ſic et ter/
ra dat fructũ ſuũ: homi ab initio ei q̇ fecit eã. Nunc
ergo retine apud temetipſam dolorẽ tuũ/ et fortiter
fer qui tibi cõtigerũt caſus. Si eni iuſtificaueris ter C
minũ dei ⁊ cõſiliũ ſuũ/ recipies in tẽpore/ ⁊ in talibꝰ
collaudaberis. Ingredere ergo in ciuitatẽ ad viruz
tuũ. Et dixit ad me: Non faciã neꝗ igrediar ciuita/
tem/ ſed hic moriar. Et appoſui adhuc loq̇ ad eam/
et dixi: Noli facere hũc ſermonẽ/ ſed cõſenti ꝑſuadẽ
ti. Quot eni caſus ſion: Cõſolare ꝓpter dolorẽ hie/
ruſalẽ. Uides eni qm̄ ſctificatio nr̄a deſerta effecta
eſt/ ⁊ altare nr̄m demolitũ eſt/ ⁊ templũ nr̄m deſtru/
ctũ eſt/ ⁊ pſalteria nr̄m humiliatũ eſt/ ⁊ hymnus cõ/
ticuit/ ⁊ exultatio nr̄a diſſoluta eſt: ⁊ lumen candela
bri nr̄i extinctũ eſt/ et arca teſtamẽti nr̄i direpta eſt:
et ſancta nr̄a cõtaminata ſunt: ⁊ nomen qđ inuoca/
tũ eſt ſuꝑ nos pene ꝓphanatũ eſt: ⁊ liberi nr̄i cõtu/
meliã paſſi ſunt/ ⁊ ſacerdotes nr̄i ſuccẽſi ſunt/ ⁊ leui/
te nr̄i in captiuitatẽ abierũt/ ⁊ virgĩes nr̄e coinq̇na/
te ſunt/ ⁊ mulieres nr̄e vim paſſe ſunt/ ⁊ iuſti nr̄i ra/
pti ſunt/ ⁊ paruuli nr̄i ꝑditi ſunt/ ⁊ iuuenes nr̄i ſuie/
rũt/ ⁊ fortes nr̄i iualidi facti ſunt. Et qđ omniũ ma/
ius ſignaculuz ſion/ qm̄ reſignata eſt de gloria ſua.
Nam ⁊ tradita eſt in mãibꝰ eoꝝ: q̇ nos oderũt: Tu
ergo excute tuã triſticiã multã/ ⁊ depone abs te mlt̄
titudinẽ doloꝝ vt tibi repropicieẗ fortꝭ: ⁊ requiẽ fa/
ciet tibi altiſſimꝰ/ requietionẽ laboꝝ. Et factũ eſt cũ
loquebar ad eam/ facies eius fulgebat ſubito ⁊ ſpe/
cies/ coruſcus fiebat viſus eius/ vt eſſem pauẽs val
de ad eam/ ⁊ cogitarẽ qđ eẽt hoc. Et ecce ſubito emĩ
ſit ſonitũ vocis magnũ timore plenũ/ vt cõmouere
tur terra a mulieris ſono. Et vidi: ⁊ ecce amplꝰ mu/
lier nõ cõparebat mihi/ ſed ciuitas edificabat̄: et lo/
cus demõſtrabat̄ de fundamẽtis magnis: ⁊ timui ⁊
clamaui voce magna/ et dixi: Ubi eſt vriel angelus
qui a principio venit ad me? Qm̄ ipſe me fecit venĩ
re in multitudine in exceſſu mentis huiꝰ. Et factꝰ eſt
finis meus in corruptionẽ/ ⁊ oratio mea ĩ imprope/
rium: ⁊ cum eſſem loquẽs ego hec/ ecce venit ad me
et vidit me. Et ecce eram poſitus vt mortuꝰ/ ⁊ intel/
lectus meus alienatꝰ erat. Et tenuit dexterã meã: et D
ꝯfortauit me/ ⁊ ſtatuit me ſuꝑ pedes meos. Et dixit
mihi: Quid tibi eſt/ ⁊ q̄re ꝯturbatꝰ eſt intellectꝰ tuꝰ/
et ſenſus cordis tui/ ⁊ q̄re cõturbaris? Et dixi: Qm̄
dereliq̇ſti me. Et ego q̇dem feci ſm̄ ſermones tuos/
et exiui in campũ/ ⁊ ecce vidi ⁊ video qđ nõ poſſum
enarrare. Et dixit ad me: Sta vt vir: ⁊ cõmouebo te.
Et dixi: Loquere dñe meus tu in me. Noli me dere
linquere: vt nõ fruſtra moriar/ qm̄ vidi que non ſcie
bam/ ⁊ audio que nõ ſcio. Aut nunq̇d ſenſus meus
fallit̄/ ⁊ anima mea ſuppm̄at? Nunc ergo deꝑcor te
vt demõſtres ſeruo tuo de exceſſu hoͦ. Et reſpõdit ad
me/ ⁊ dixit: Audi me/ ⁊ doceã te/ ⁊ dicã tibi de q̇bus
times: qm̄ altiſſimus reuelauit tibi myſteria multa.
Uidit rectã viaz tuã: qm̄ ſine intermiſſione cõtriſta
baris ꝓ ppl̄o tuo/ et valde lugebas ꝓpter ſion. Hic
ergo intellectꝰ viſionis que tibi apparuit ante pau/
lulum. Quã vidiſti lugentẽ/ inchoaſti ꝯſolari eam.
Nũc aũt iam ſpeciẽ mulierꝭ nõ vides/ ſed apparuit
tibi ciuitas edificari/ ⁊ qm̄ enarrabat tibi de caſu fi/
lij ſui. Hec abſolutio eſt. Hec mulier quã vidiſti/ hec
eſt ſion/ ⁊ qm̄ dixi tibi quã ⁊ nũc cõſpicies/ vt ciuita
tem edificataz. Et qm̄ dixi tibi qꝛ ſterilis fuit annis
triginta/ ꝓpter qđ erãt anni .ſ. trigĩta: qm̄ nõ erat in
ea adhuc oblatio oblata. Et factũ eſt poſt ãnos tri/
gita edificauit ſalomõ ciuitatẽ ⁊ obtulit oblatiões/
tũc fuit qm̄ peperit ſterilis filiũ. Et qđ tibi dixit/ qm̄

E nutriuit eum cum labore: hoc erat habitatio in hie/
ruſalem. Et qm̄ dixit tibi: ꝙ filius meus veniens in
ſuo thalamo mortuus eſſet/ ⁊ cōtigiſſet ei caſus: hoc
erat ꝙ facta eſt ruina hierl̄m. Et ecce vidiſti ſilitudi/
nem eius: ⁊ qm̄ filiū lugeret/ inchoaſti cōſolari eaꝫ:
et de his ꝗ cōtigerūt hec erant tibi aperiēda. Et nūc
videt altiſſim⁹ qm̄ ex animo cōtriſtatus es: ⁊ qm̄ ex
toto corde pateris ꝓ ea: oſtēdit tibi claritatē glorie
eius/ ⁊ pulchritudinē decoris ei⁹. Propterea ei dixi
tibi vt maneres in campo vbi domus nō eſt edifica
ta. Sciebā eni ego qm̄ altiſſim⁹ incipiebat tibi oſtē/
dere hec: ꝓpterea dixi tibi/ vt venires in agrum vbi
nō eſt fundamentū edificij. Nec eni poterat op⁹ edi
ficij hoīs ſuſtineri in loco vbi incipiebat altiſſimi ci/
uitas oſtendi. Tu ergo noli timere: neqꝫ expaueſcat
cor tuū: ſed ingredere ⁊ vide ſplendorē ⁊ magnitudi
nem edificij: quantū capax eſt tibi viſu oculoꝝ vide
re: ⁊ poſt hec audies quātū capit auditus auriū tua
rū audire. Tu eni beatus es ꝑ multis: ⁊ vocatus es
apud altiſſimū ſicut et pauci. Nocte aūt que in cra/
ſtinū futura eſt/ manebis hic: ⁊ oſtēdet tibi altiſſim⁹
eas viſiones ſupremorū que faciet altiſſimus his ꝗ
habitāt ſuper terrā a nouiſſimis dieb⁹. Et dormiui
illā noctem ⁊ aliam: ſicut dixerat mihi. Ca. XI

ET vidi ſomniū: ⁊ ecce aſcēdebat de ma/
ri aquila cui erāt duodecim ale pēnarū
et capita tria. Et vidi ⁊ ecce expādebat
alas ſuas ī omnē terrā: ⁊ oēs venti celi
inſufflabāt in eam ⁊ colligebant. Et vi
di: ⁊ de pēnis eius naſcebant ꝯtrarie pēne: ⁊ ipſe fie/
bant in pēnaculis minutis ⁊ modicis. Nam capita
eius erāt ꝗeſcētia: ⁊ dimidiū caput erat maius alio/
rū capitū: ſed ipſa ꝗeſcebat cū eis. Et vidi ⁊ ecce aꝗ/
la volauit in pēnis ſuis: ⁊ regnauit ſup terrā/ ⁊ ſuper
eos qui habitant in ea. Et vidi qm̄ ſubiecta erant ei
omnia ſub celo: ⁊ nemo illi cōtradicebat/ neqꝫ vnus
de creatura que eſt ſup terraꝫ. Et vidi: ⁊ ecce ſurrexit
aquila ſup vngues ſuos: ⁊ miſit vocē pēnis ſuis/ di/
cens: Nolite oēs ſil̄r vigilare: dormite vnuſqſqꝫ in lo
co ſuo: ⁊ ꝑ tēpus vigilate. Capita autē in nouiſſimo
ſeruent. Et vidi: ⁊ ecce vox nō exibat de capitib⁹ ei⁹:
ſed de medietate corporis eius. Et numeraui cōtra/
rias pēnas eius: ⁊ ecce ipſe erant octo. Et vidi: ⁊ ecce
a dextera parte ſurrexit vna pēna: et regnauit ſuper
oēm terrā. Et factū eſt cum regnaret: venit ei finis ⁊
nō apparuit locus eius/ ⁊ ſequēs exurrexit ⁊ regna/
bat. Ipſa multū tenuit tēpus. Et factū eſt cū regna/
ret: ⁊ veniebat finis ei⁹ vt nō appareret ſicut ꝓor: ⁊ ec
ce vox emiſſa ē illi dicēs: Audi tu que tāto tp̄e tenui
ſti terrā. Hec annūcio tibi anteqꝫ incipias nō appa/
rere. Nemo poſt te tenebit tēpus tuū/ ſed nec dimi/
diū eius. Et leuauit tertia/ ⁊ tenuit ꝓncipatū ſicut et
priores: ⁊ nō apparuit ⁊ ipſa. Et ſic cōtingebat ⁊ oi/
bus alijs ſingillatim ꝓncipatū gerere: ⁊ iterū nuſqꝫ
cōparere. Et vidi: ⁊ ecce in tēpore ſequētes pēne eri/
gebant a dextera parte vt tenerēt ⁊ ipē principatū:
⁊ ex his erāt que tenebāt/ ſed tm̄ ſtatim nō cōpateſce
bant: nam ⁊ alique ex eis erigebant: ſed nō tenebāt
principatū. Et vidi poſt hec: ⁊ ecce non cōparuerūt
duodecim pēne ⁊ duo pēnacula: ⁊ nihil ſuperat ī cor
pore aꝗle/ niſi duo capita quieſcētia ⁊ ſex pēnacula.
Et vidi ⁊ ecce ſex pēnaculis diuiſe ſunt due/ ⁊ māſe/
rūt ſub capite/ qđ eſt ad dexterā partē: Nam ꝗttuor
māſerūt in loco ſuo. Et vidi: ⁊ ecce hec ſubalares co/
gitabant ſe erigere ⁊ tenere principatus. Et vidi: et B
ecce vna erecta eſt: ſed ſtatim nō cōparuit. Et ſecūde
veloci⁹ qꝫ priores nō cōparuerūt. Et vidi: ⁊ ecce due
que ſuperauerūt apud ſemetipās cogitabāt ⁊ ipē re
gnare: Et in eo cū cogitarēt: ecce vnū quieſcētiū ca/
pituꝫ qđ erat mediū euigilabat: Hoc eni erat duoꝝ
capitū mai⁹. Et vidi qm̄ cōpleta ſunt duo capita ſe
cum: ⁊ ecce cōuerſum eſt caput cum his ꝗ cū eo erāt:
et comedit duas ſubalares que cogitabāt regnare.
Hoc autē caput ꝑcōterruit omnē terrā: ⁊ dn̄abat in
ea his ꝗ habitabāt terrā cū labore ml̄to: ⁊ potētatū
tenuit orbis terrarū ſup oēs alas que fuerūt. Et vi/
di poſt hec: et ecce mediū caput ſubito nō cōparuit:
et hoc ſicut ale. Superauerūt aūt duo capita: que ⁊
ipſa ſil̄r regnauerūt ſup terrā: ⁊ ſup eos ꝗ habitāt in
ea. Et vidi: ⁊ ecce deuorauit caput a dextera parte il
lud qđ a leua. Et audiui vocē dicentē mihi: Conſpi/
ce contra te: ⁊ cōſidera qđ vides. Et vidi: ⁊ ecce ſicut
leo cōcitatus de ſilua rugiens: ⁊ vidi qm̄ emittebat
vocē hoīs ad aquilā. Et dixit/ dicēs: Audi tu ⁊ loqr
ad te: ⁊ dicit altiſſim⁹ tibi: Nōne tu es ꝗ ſuperaſti de
quattuor aīalib⁹ que fecerā regnare in ſeculo meo:
et vt ꝑ eos veniret finis tēpoꝝ eoꝝ: Et quart⁹ veni/
ens deuicit oīa aīalia que trāſierūt: ⁊ potētatu te/
nuit ſeculū cum tremore ml̄to: ⁊ oēm orbem cū labo
re peſſimo: ⁊ inhabitauit tot tēporib⁹ orbem terrarū
cum dolo: Et iudicaſti terrā nō cum veritate: Tribu
laſti eni māſuetos: ⁊ leſiſti quieſcētes: ⁊ dilexiſti mē/
daces: ⁊ deſtruxiſti habitatiōes eoꝝ ꝗ fructificabāt:
et humiliaſti muros eoꝝ ꝗ te nō nocuerūt. Et aſcen
dit ꝯtumelia tua ad altiſſimū: ⁊ ſupbia tua ad fortē. D
Et reſpexit altiſſim⁹ ſupba tēpora: ⁊ ecce finita ſunt:
et ſcelera eius cōpleta ſūt. Propterea nō appareas
tu aꝗla ⁊ ale tue horribiles/ ⁊ pēnacula tua peſſima/
et capita tua maligna/ ⁊ vngues tui peſſimi/ ⁊ omne
corpus tuū vanū: vti refrigeret oīs terra: ⁊ reuertat
liberata de tua vi: ⁊ ſperet iudiciū ⁊ miſericordiā ei⁹
qui fecit eam. Ca. XII

ET factū eſt dum loqueret leo verba hec
ad aquilā. Et vidi: ⁊ ecce ꝙ ſuperauerat
caput ⁊ nō cōparuerūt quattuor ale il/
le que ad eum trāſierūt ⁊ erecte ſunt vt
regnarēt: ⁊ erat regnū eoꝝ exile/ ⁊ tumultu plenum.
Et vidi: ⁊ ecce ipſa nō apparebāt: ⁊ oē corpus aqui/
le incendebat: ⁊ expaueſcebat t̄ra valde. Et ego a tu
multu ⁊ exceſſu mētis: et a magno timore vigilaui:
⁊ dixi ſpiritui meo: Ecce tu preſtitiſti mihi hoc/ in eo
ꝙ ſcrutaris vias altiſſimi. Ecce adhuc fatigatus ſuꝫ
animo: ⁊ ſpiritu meo īualidus ſum valde: ⁊ nec mo/
dica eſt in me virtus a multo timore quā expaui no/
cte hac. Nūc ergo orabo altiſſimū: vt me ꝯfortet vſqꝫ
in finem. Et dixi: Dn̄ator dn̄e ſi inueni gratiaꝫ ante
oculos tuos: et ſi iuſtificatus ſum apud te pre mul/
tis: et ſi certe aſcendit deprecatio mea ante faciem
tuam: cōforta me: ⁊ oſtende ſeruo tuo mihi interpre
tationem et diſtinctionē viſus horribilis huius/ vt
pleniſſime cōſoleris animā meā. Dignum enim me
habuiſti oſtēdere mihi tempoꝝ nouiſſima. Et dixit
ad me: Hec eſt interpretatio viſionis huius. Aqui/
lam quā vidiſti aſcendentē de mari: hoc eſt regnum
quod viſum eſt in viſione danieli fratri tuo. Sed nō
eſt illi interpretatū: qm̄ ego nunc tibi interꝑtor. Ec/
ce dies veniūt: ⁊ exurget regnū ſuper terrā: ⁊ erit ti/
mor acrior omniū regnorum que fuerunt ante eum

A Regnabũt autem in ea reges duodecim: vnus poſt
vnum. Nam ſecũdus incipiet regnare ⁊ ipſe tenebit
amplius tẽpus pre duodecim. Hec eſt iterpretatio
duodecim alarũ quas vidiſti. Et quã vidiſti vocem
que locuta eſt: nõ de capitibus eius exeuntẽ / ſed de
medio corporis eius: hec eſt interp̃tatio. Qm̃ poſt
tẽpus regni illius naſcent̃ cõtentiões nõ modice: et
periclitabit̃ vt cadat ⁊ nõ cadet tunc: ſed iterũ cõſti/
tuet̃ in ſuũ initiuꝫ. Et qm̃ vidiſti ſubalares octo co/
herentes alis eius: hec eſt interp̃tatio: Exurgent in
ipſo octo reges: quoꝝ erunt tẽpora leuia ⁊ ãni cita/
ti: ⁊ duo quidẽ ex ipſis parient. Appropinquãte au
tem tẽpore medio: quattuor ſeruabunt̃ in tempore
cum incipiet appropinquare tẽpus eius vt finiat̃.
Due vero in finem ſeruabunt̃. Et qm̃ vidiſti tria ca
pita quieſcẽtia: hec eſt iterpretatio: In nouiſſimis
eius ſuſcitabit altiſſimus tria regna: et reuocabit in
ea multa: ⁊ dñabunt̃ terrã / ⁊ qui habitãt in ea cum
labore multo ſuper omnes q̃ fuerũt ante hos. Pro/
pter hoc ipſi vocati ſunt capita aquile. Iſti eni erũt
qui recapitulabũt impietates eius: ⁊ qui perficient
nouiſſima eius. Et quoniã vidiſti caput maius nõ
apparẽs: hec eſt interp̃tatio eius. Quoniã vnus ex
eis ſuper lectũ ſuũ morieẗ: ⁊ tamen cum tormentis.
Nam duo qui pſeuerauerint: gladius eoſ comedet.
Unius eni gladius comedet qui cum eo: ſed tamen
hic gladio in nouiſſimis cadet. Et quoniã vidiſti du
as ſubalares traijciẽtes ſuper caput: quod eſt i dex/
tera parte: hec eſt interp̃tatio. Hi ſunt quos conſer/
uauit altiſſimus in finem ſuum: hoc eſt regnũ exile
et turbatiõis plenum. Sicut vidiſti ⁊ leonem: quem
B vidiſti de ſilua euigilãtem ⁊ rugientem ⁊ loquẽtem
ad aquilã et arguẽtem eam: ⁊ iniuſticias ipſius per
omñes ſermones eius: ſicut audiſti: hic eſt vẽtus quẽ
ſeruauit altiſſimus in finẽ ad eos ⁊ impietates ipſo
rum: ⁊ arguet illos / ⁊ incutiet corã ipĩs diſcerptiões
eoꝝ. Statuet enim eos in iudiciũ viuos: ⁊ erit cum
arguerit eos: tũc corripiet eos: Nam reſiduũ popu/
lum meũ liberabit cum miſeria: qui ſaluati ſunt ſu/
per fines meos: ⁊ iocũdabit eos: quoadusq; veniet
finis / dies iudicij: de quo locutus ſuꝫ tibi ab initio.
Hoc ſomniũ quod vidiſti: ⁊ he interpretatiões. Tu
ergo ſolus dignus fuiſti ſcire altiſſimi ſecretuꝫ hoc.
Scribe ergo omnia iſta in libro que vidiſti: et pone
ea in loco abſcondito: ⁊ docebis ea ſapientes de po
pulo tuo: quoꝝ corda ſcis poſſe capere et ſeruare ſe/
creta hec. Tu autem adhuc ſuſtine hic alios dies ſe/
ptem / vt tibi oſtendat̃ quicq̃d viſuꝫ fuerit altiſſimo
oſtendere tibi. Et ꝓfectus eſt a me. Et factũ eſt cum
audiſſet omnis populus / quoniam pertranſierũt ſe
ptem dies: ⁊ ego nõ fuiſſem reuerſus in ciuitateꝫ: et
cõgregauit ſe omnis a minimo vſq; ad maximũ: et
venit ad me: ⁊ dixerũt mihi / dicẽtes: Quid peccaui/
mus tibi / ⁊ quid iniuſte egimus in te quoniã dereli/
quens nos: ſediſti in loco hoc? Tu enim nobis ſupe
res ſolus ex oĩbus populis: ſicut botrus de vinea:
et ſicut lucerna in loco obſcuro: ⁊ ſicut portus et na/
uis ſaluata a tempeſtate. Aut non ſufficiunt nobis
mala que cõtingunt? Si ergo tu nos dereliqueris:
quanto nobis erat melius ſi eſſemus ſuccẽſi: ⁊ nos
cum incẽdio ſion? Nec eni nos ſumuſ meliores eoꝝ
que ibi mortui ſunt. Et plorauerũt voce magna. Et
reſpondi ad eos ⁊ dixi: Confide iſrael: ⁊ noli triſtari
tu domus iacob. Eſt eni memoria veſtra coram al/
tiſſimo et fortis nõ eſt oblitus veſtri in tẽptatione. C
Ego eni non dereliqui vos / neq; exceſſi a vobis: ſed
veni in hũc locum vt deprecarer ꝓ deſolatiõe ſion:
vt quererem miſericordiã pro humilitate ſanctifica
tionis veſtre. Et nunc ite vnuſquiſq; veſtruꝫ in do/
mum ſuam: ⁊ ego veniã ad vos poſt dies iſtos. Et
ꝓfectus eſt populus ſicut dixi ei in ciuitatem. Ego
autẽ ſedi in campo ſeptem dieb⁹ / ſicut mihi manda/
uit: ⁊ mãducabã de florib⁹ ſolũmodo agri: ⁊ de her/
bis facta eſt eſca mihi in dieb⁹ illis. Ca. XIII

Et factum eſt poſt dies ſeptem: et ſom/
niaui ſomniũ nocte. Et ecce de mari vẽ
tus exurgebat: vt cõturbaret om̃es flu
ctus eius. Et vidi: et ecce cõualeſcebat
ille homo cum nubibus celi: et vbi vul
tum ſuum vertebat: vt ꝯſideraret: tremebãt omnia
que ſub eo videbant̃: ⁊ vbicũq; exiebat vox de ore
eius: ardeſcebãt omnes qui audiebãt voces eius: ſi
cut quieſcit terra quãdo ſenſerit igneꝫ. Et vidi poſt
hec: ⁊ ecce cõgregabat̃ multitudo hominũ quorum
nõ erat numerus de quattuor ventis celi: vt debel/
larent hominẽ qui aſcenderet de mari. Et vidi: ⁊ ec/
ce ſibimetipſi ſculpſerat montem magnũ: ⁊ volauit
ſuper eum. Ego autẽ queſiui videre regionẽ vel lo/
cum vnde ſculptus eſſet mons: ⁊ non potui. Et poſt
hec vidi: ⁊ ecce omnes qui cõgregati ſunt ad eum vt
expugnarẽt eum timebãt valde: tamẽ audebãt pu/
gnare. Et ecce vt vidit impetũ multitudinis venien
tis nõ leuauit manũ ſuã: neq; frameã tenebat: neq;
aliq̃d vas bellicoſuꝫ: niſi ſolũmodo: vt vidi / quoniã
emiſit de ore ſuo ſicut flatum ignis: ⁊ de labijs eius
ſpiritus flãme: ⁊ de lingua eius emittebat ſcintillas
et tẽpeſtates: ⁊ cõmixta ſunt om̃ia ſimul / hic flatus
ignis ⁊ ſpiritus flãme: ⁊ multitudo tẽpeſtatis: ⁊ con D
cidit ſuper multitudinẽ in ipetu que parata erat pu
gnare: et ſuccẽdit omnes: vt ſubito nihil videret̃ de
innumerabili multitudine: niſi ſolũmodo puluis et
fumi odor. Et vidi: ⁊ extimui. Et poſt hec vidi ipſuꝫ
hominẽ deſcendentẽ de monte: ⁊ vocantẽ ad ſe mul
titudinem aliam pacificaꝫ: ⁊ accedebat ad eum vul/
tus hominũ multoꝝ quorũdam gaudentiũ / quorũ
dam triſtantiũ: aliqui vero alligati: aliqui adducen
tes ex eis qui offerebãtur. Et egrotaui a multitudi/
ne pauoris: ⁊ expgefactus ſum / ⁊ dixi: Tu ab initio
demonſtraſti ſeruo tuo mirabilia hec: ⁊ dignum me
habuiſti vt ſuſciperes deprecationẽ meam: et nunc
demonſtra mihi adhuc interpretationẽ ſomnij hu/
ius. Sicut enim exiſtimo in ſenſu meo: ve qui dereli
cti fuerint in diebus illis. Et multo plus: ve his qui
nõ ſunt derelicti. Qui enim nõ ſunt derelicti triſtes
erant. Intelligo nunc que ſunt repoſita in nouiſſi/
mis diebus: et occurrent eis: ſed et his qui derelicti
ſunt. Propter hoc venerũt enim in pericula magna
et neceſſitates multas / ſicut oſtendunt ſomnia hec.
Attamen facilius eſt periclitãtem venire in hunc q̃
pertranſire ſicut nubem a ſeculo: ⁊ nunc videre que
contingunt in nouiſſimo. Et reſpondit ad me / et di/
xit: Et viſionis interpretationẽ dicam tibi: ⁊ de qui
bus locutus es / adaperiã tibi. Qm̃ de hiſ dixiſti qui
derelicti ſunt: hec eſt interp̃tatio. Qui aufert piculũ
illo tẽpore: hic ſe cuſtodiuit. Qui in piculo iciderũt:
hi ſunt qui habent opera ⁊ fidem ad fortiſſimũ. Sci
to ergo / qm̃ magis beatificati ſunt qui derelicti ſu/
per eos qui mortui ſunt. He interp̃tatiões viſionis.

E Quia vidiſti virum aſcendentē de corde maris: ipſe
eſt quem cōſeruat altiſſimus multis temporibus: q̄
per ſemetipm̄ liberabit creaturā ſuā: ⁊ ipſe diſponet
qui derelicti ſunt. Et qm̄ vidiſti de ore eius exire vt
ſpiritū ⁊ ignem ⁊ tempeſtatē: ⁊ qm̄ non tenebat fra
meam: neq; vas bellicoſum: corrupit enim impetus
eius multitudinē que venerat expugnare eum: hec
eſt interp̄tatio: Ecce dies veniūt/ qn̄ incipiet altiſſi/
mus liberare eos qui ſuper terram ſunt: ⁊ veniet in
exceſſu mentis ſuper eos qui inhabitabāt terrā: Et
alij alios cogitabūt debellare: ciuitas ciuitatē ⁊ lo/
cus locum: ⁊ gens aduerſus gentem/ ⁊ regnū aduer
ſus regnū. Et erit cum fient hec: ⁊ cōtingent ſigna
que ante oſtendi tibi: ⁊ tunc reuelaƀit filius meus:
quē vidiſti vt virū aſcēdentē. Et erit: quādo audie/
rint omnes gentes vocem eius/ ⁊ derelinquet vnuſ
quiſq; in regione ſua bellū ſuū quod habent ad al/
terutrū ⁊ colliget̄ in vnum multitudo innumerabi/
lis/ ſicut volentes venire ⁊ expugnare eū. Ipſe au
tem ſtabit ſuper cacumen montis ſion. Sion autē
veniet ⁊ oſtendet̄ omnibus parata ⁊ edificata/ ſicut
vidiſti montē ſculpi ſine manibus. Ipſe autē filius
meus arguet que adinuenerūt gentes impietates
eor̄ has: que tempeſtati appropinquauerūt ꝓpter
mala cogitamēta eor̄ ⁊ cruciamēta quibus incipi/
ent cruciari: que aſſimilate ſunt flāme: ⁊ perdet eos
ſine labore: per legē que igni aſſimilata eſt. Et qm̄
vidiſti eum colligentē ad ſe aliam multitudinē paci
ficā: he ſūt decē trib⁹ que captiue facte ſunt de ter/
F ra ſua in diebus oſee regis: quem captiuū duxit ſal
manaſar rex aſſyrior̄: ⁊ tranſtulit eos trans flumē:
et tranſlati ſunt in terrā aliam. Ipſi autē ſibi dede/
runt cōſiliū hoc vt derelinquerēt multitudinē gen/
tiū: ⁊ ꝓficiſcerent̄ in vlteriorē regionē vbi nunq; in/
habitauit gen⁹ humanū: vel ibi obſeruare legitima
ſua que nō fuerant ſeruātes in regione ſua. Per in/
troitus autē anguſtos fluminis euphraten introie/
runt. Fecit eni eis tunc altiſſim⁹ ſigna: ⁊ ſtatuit ve/
nas fluminis vſq;quo trāſirent. Per eam eni regio
nem erat via multa itineris anni vnius et dimidij:
nam regio illa vocat̄ açareth. Tunc inhabitauerūt
ibi vſq; in nouiſſimo tēpore: ⁊ nunc iterū cum cepe/
rint venire: iterū altiſſimus ſtatuet venas fluminis
vt poſſint tranſire: ꝓpter hec vidiſti multitudinem
cum pace. Sed ⁊ q̄ derelicti ſunt de populo tuo: hi
ſunt qui inueniunt̄ inter terminū meū. Factū erit
ergo quādo incipiet perdere multitudinē earū que
collecte ſunt gētes: ꝓteget eos qui ſuperauerūt po
pulum: ⁊ tunc oſtēdet eis multa plurima portenta.
Et dixi ego: Dominator dn̄e hoc mihi oſtēde ꝓpter
qđ vidi virum aſcendentē de corde maris. Et dixit
mihi: Sicut non potes hec vel ſcrutari vel ſcire que
ſunt in ꝓfundo maris: ſic nō poterit quiſq; ſup ter/
ram videre filiū meū: vl̄ eos qui cum eo ſunt: niſi in
tēpore diei. Hec eſt interp̄tatio ſomnij qđ vidiſti et
ꝓpter qđ illumiatus es hic ſolus. Dereliquiſti eni
tuā: ⁊ circa meā vacaſti legē ⁊ queſiſti. Vitā eni tuā
diſpoſuiſti in ſapiētia: ⁊ ſenſum tuū vocaſti matrē.
Et ꝓpter h̄ oſtendi tibi merces apud altiſſimū. Erit
eni poſt alios tres dies: ad te alia loquar: ⁊ exponā
tibi grauia ⁊ mirabilia. Et ꝓfectus ſum ⁊ tranſij in
campū: multū glorificās ⁊ laudans altiſſimū de mi
rabilib⁹ que p̄ tēpus faciebat: ⁊ qm̄ gubernat ipm̄ ⁊
que ſunt in temporib⁹ illata. Et ſedi ibi trib⁹ dieb⁹.

Ca. XIIII

ET factū eſt tertio die: ⁊ ego ſedebā ſub quercu. Et ecce vox exiuit G
cōtra me de rubo et dixit: Eſdra/ eſdra/
Et dixi: Ecce ego dn̄e: Et ſurrexi ſup pe
des meos. Et dixit ad me: Reuelās re/
uelatus ſum ſup rubū: ⁊ locutus ſum moyſi/ quādo
ppl̄s meus ſeruiebat in egypto: ⁊ miſi eum/ ⁊ eduxi
ppl̄m meū de egypto: ⁊ adduxi eum ſup mōtē ſina:
et detinebā eum apud me dieb⁹ multis: et enarraui
ei mirabilia multa: ⁊ oſtendi ei tēpor̄ ſecreta ⁊ finē:
et p̄cepi ei/ dicēs: Hec in palā facies verba: ⁊ hec ab
ſcondes. Et nunc tibi dico: ſigna que demonſtraui:
et ſomnia que vidiſti: ⁊ interp̄tatiōes quas tu vidi/
ſti in corde tuo: repone ea: tu eni recipier̄ ab oibus:
cōuerteris reſiduus cum cōſilio meo ⁊ cum/ ſimilib⁹
tuis: vſq;quo finiant̄ tēpora. Quoniā ſeculū perdi
dit iuuētutē ſuā: ⁊ tēpora appropinquāt ſeneſcere.
Duodecim eni partib⁹ diuiſum eſt ſeculū: ⁊ tranſie/
runt eius decima/ ⁊ dimidiū decime part̄: ſupſunt
autē eius poſt mediū decime partis. Nunc ergo di/
ſpone domū tuā: ⁊ corripe ppl̄m tuū et cōſolare hu/
miles eor̄ ⁊ renūcia iam corruptele/ et dimitte abs
te mortales cogitatiōes: ⁊ ꝓijce abs te pondera hu
mana: ⁊ exue te iam infirmā naturā: ⁊ repone ī vnā
partē moleſtiſſima tibi cogitamēta/ et feſtina tranſ/
migrare a tēporibus his. Que eni vidiſti nunc cōti
giſſe mala/ iterū hor̄ deteriora faciēt. Quantū eni
inualidū fiet ſeculū a ſenectute: tantū ml̄tiplicabū/
tur ſup inhabitātes mala. Prolongauit eni ſe ma/
gis veritas ⁊ appropinquauit mendaciū. Iam eni
feſtinat venire quā vidiſti viſionē. Et reſpōdi/ ⁊ di/ H
xi corā te dn̄e: Ecce ei ego abibo ſicut p̄cepiſti mihi:
et corripiā p̄ſentē ppl̄m. Qui aūt iterū nati fuerint
quis cōmonebit? Poſitū eſt ergo ſeculū ī tenebris:
et q̄ inhabitāt in eo ſine lumine. Qm̄ lex tua incen/
ſa eſt/ ꝓpter qđ nemo ſcit que a te facta ſunt vl̄ que
incipient opera. Si eni inueni in te gratiā: imitte in
me ſpiritū ſanctū/ ⁊ ſcribā oīe qđ factū eſt in ſeculo
ab initio que erant in lege tua ſcripta/ vt poſſint ho
mines iuenire ſemitā: ⁊ q̄ voluerint viuere in nouiſ/
ſimis viuant. Et reſpōdit ad me/ ⁊ dixit: Vadēs cō/
grega ppl̄m tuū: ⁊ dices ad eos/ vt nō querāt te die
bus quadraginta. Tu autē p̄para tibi buxos mul/
tos: ⁊ accipe tecū ſaream/ dabriā/ ſelemiā/ echanū ⁊
aſiel quinq; hos: qui parati ſunt ad ſcribendū velo
citer. Et venies huc/ ⁊ ego accēdam in corde tuo lu/
cernam intellectus/ que nō extinguet̄ quoaduſq; fi/
niant̄ que incipies ſcribere. Et tūc perfectis quedā
palam facies: quedam ſapiētibus abſconſe trades.
In craſtinū enim hac hora incipies ſcribere. Et ꝓfe
ctus ſum ſicut mihi precepit: ⁊ congregaui omnem
populū/ et dixi: Audi iſrael verba hec. Peregrinati
ſunt patres noſtri ab initio in egypto: et liberati
ſunt inde: ⁊ acceperūt legem vite quam non cuſto/
dierunt/ quam et vos poſt eos tranſgreſſi eſtis: et
data eſt vobis terra in ſortem: et terra ſion et pa/
tres veſtri ⁊ vos iniquitatem feciſtis/ et non ſerua/
ſtis vias quas precepit vobis altiſſimus: et iuſtus
iudex cum ſit/ abſtulit a vobis in tēpore quod do/
nauerat. Et nunc vos hic eſtis/ et fratres veſtri in/
trorſum veſtrū ſunt. Si ergo imperaueritis ſenſui
veſtro: ⁊ erudieritis cor veſtrum/ viui cōſeruati eri/
tis: et poſt mortem miſericordiam conſequimini.
Iudicium enim poſt mortem veniet: quando ite/

A rũ reuiuiſcemꝰ: ⁊ tũc iuſtoꝝ noĩa parebũt: ⁊ impioꝝ
facta oſtendent. Ad me igit nemo accedat nũc/ neqꝫ
requirat me vſqꝫ dies q̃dragita. Et accepi quiqꝫ vi/
ros ſicut mãdauit mihi: ⁊ ꝑfecti ſumꝰ i cãpũ: ⁊ mãſi/
mus ibi: ⁊ factꝰ ſũ in craſtinũ. ⁊ ecce vox vocauit me
dicens: Eſdra aperi os tuũ/ et bibe qd̃ te põtauero.
Et aperui os meuȝ/ et ecce calix plenus porrigebat
mihi. Hoc erat plenũ ſicut aqua: color autẽ eius vt
ignis ſimilis. Et accepi ⁊ bibi: ⁊ i eo cũ bibiſſem: cor
meũ cruciabat intellectu: ⁊ in pectꝰ meũ increſcebat
ſapia. Nã ſpũs meꝰ conſeruabat memoria. Et aptũ
eſt os meũ/ ⁊ nõ eſt clauſum ampliꝰ. Altiſſimꝰ dedit
intellectũ quiqꝫ virꝭ: ⁊ ſcripſerũt q̃ dicebant exceſſio
nes noctꝭ: q̃s nõ ſciebãt. Nocte aũt mãducabãt pa/
nẽ: ego aũt ꝑ diẽ loq̃bar: et ꝑ noctẽ nõ tacebã. Scri/
pti ſũt aũt ꝑ q̃draginta dies libri ducẽti q̃ttuor. Et
factũ eſt cũ cõpleuiſſent q̃dragita dies: locutꝰ eſt al/
tiſſimꝰ/ dicẽs: Priora q̃ ſcripſiſti/ i palã pone: ⁊ legãt
digni ⁊ indigni: nouiſſimos aũt ſeptuagita ꝯſerua/
bis/ vt tradas eos ſapiẽtibꝰ de pplo tuo. In his eni
eſt vena itellectꝰ: ⁊ ſapiẽ fõs: ⁊ ſciẽ flumẽ. Et feci ſic.

Ca. XV

Ecce loq̃re i aures plebis meẽ
ſmões ꝓphiẽ q̃s imiſero i os tuũ/ dicit
dñs: ⁊ fac vt i charta ſcribant: qm̃ fide/
les ⁊ veri ſũt. Ne timeas a cogitatiõibꝰ
adũſũ te: nec turbẽt te icredulitates di/
cẽtiũ: qm̃ oĩs icredulꝰ i icredulitate ſua morieẽ. Ecce
ego iduco dicit dñs ſup orbẽ terꝝ mala: gladiũ ⁊ fa
mem ⁊ mortẽ ⁊ interitũ: ꝓpt qd̃ ſuppolluit iniq̃tas
B oẽm terrã: ⁊ ad ipleta ſũt opa nociua illoꝝ. Propte
rea dicit dñs: Iã nõ ſilebo de ipietatibꝰ eoꝝ q̃ irreli
gioſe agũt: nec ſuſtinebo i his q̃ inique exercẽt: ecce
ſanguis inoxiꝰ ⁊ triſtis clamat ad me: ⁊ aĩe iuſtorũ
clamãt ꝑſeueranter: Vindicãs vĩdicabo illos dicit
dñs: ⁊ accipiã oẽm ſanguinẽ innoxiũ ex illis ad me
Ecce ppl's meꝰ q̃ſi grex ad occiſionẽ ducit: iam non
patiar illũ habitare i terra egypti: ſȝ educã eũ i ma/
nu potẽti ⁊ brachio excelſo. Et percutiã plaga ſicut
priꝰ: ⁊ corrũpã oẽm terrã eiꝰ. Lugebit egyptꝰ ⁊ fũda
mẽta eiꝰ plaga verberata ⁊ caſtigatione q̃s inducet
ei deꝰ. Lugebũt cultores opantes terrã: qm̃ deficiẽt
ſemina eoꝝ ab vredine ⁊ grãdine: ⁊ a ſidere terribili
Ve ſeculo: ⁊ q̃ habitãt i eo: q2 appropinquit gladi/
us ⁊ ꝯtritio eoꝝ: ⁊ exurget gens ſup gẽtẽ ad pugnã
et rhomphea in manibꝰ eoꝝ. Erit eni incõſtabilitio
hoĩbꝰ: et aliȷ̃ aliȷ̃s inualeſcẽtes nõ curabũt regẽ ſuũ
⁊ pricipes: viẽ geſtoꝝ ſuoꝝ i in potẽtia ſua. Cõcupi
ſcet eni homo i ciuitatẽ ire/ ⁊ nõ poterit. Propt ſup/
biã eni eoꝝ ciuitates turbabũt: domꝰ exterent/ ho/
mines metuẽt. Nõ miſeribit hõ ꝓximũ ſuũ ad irri/
tũ faciendũ domos eoꝝ i gladiũ ad diripiẽdas ſub/
ſtãtias eoꝝ ꝓpter famẽ panis ⁊ tribulationẽ multã
Ecce ego cõuoco dicit deꝰ oẽs reges terre ad me ve/
rẽdũ q̃ ſũt ab oriẽte ⁊ ab auſtro/ ab euro ⁊ a libano/
ad ꝯuertẽdos ad ſe: et reddere q̃ dederũt illis. Sicut
faciũt vſqꝫ hodie electꝭ meis: ſic faciã et reddã i ſinu
eoꝝ. Hec dicit dñs deꝰ: Nõ ꝑcet dextera mea ſuper
pctõres: nec ceſſabit rhomphea ſup effundẽtes ſan/
guinẽ innocuũ ſup terrã: Exijt ignis ab ira eiꝰ: ⁊ de/
uorauit fũdamẽta terrẽ: ⁊ pctõres q̃ſi ſtramẽ incen/
ſum. Ve eis q̃ peccãt et nõ obſeruãt mandata mea/
dicit dñs. Nõ parcã illis. Diſcedite filiȷ̃ a poteſtate
nolite cõtaminare ſanctificationẽ meam: qm̃ nouit
dñs omẽs q̃ delinquũt in illũ. Propterea tradidit
eos in mortẽ ⁊ in occiſionẽ. Iam eni venerũt ſuper C
orbẽ terraꝝ mala ⁊ manebitꝭ in illis. Nõ eni libera
bit vos deꝰ ꝓpter qd̃ peccaſtꝭ in eũ. Ecce viſio hor/
ribilis: et facies illiꝰ ab oriente. Et exient nationes
draconũ arabũ in curribꝰ multꝭ: ⁊ ſicut flatꝰ eoꝝ nu
merus fert ſup terrã: vt iam timeant ⁊ trepidẽt oẽs
q̃ illos audiẽt carmoniȷ̃ inſaniẽtes i ira: et exient vt
apri de ſilua: ⁊ aduẽiẽt in virtute magna: ⁊ conſta
bũt i pugnã cũ illis: ⁊ vaſtabũt portionẽ terrẽ aſſy/
riorũ. Et poſt hec ſupualeſcẽt dracones natiuitatꝭ
ſuẽ memores: ⁊ cõuertẽt ſe cõſpirãtes in ꝟtute ma/
gna ad ꝑſequẽdos eos. Iſti turbabunt ⁊ ſilebũt in
virtute illoꝝ: ⁊ cõuertẽt pedes ſuos i fugã: ⁊ a trito
rio aſſyrioꝝ ſubſeſſor obſedebit eos: ⁊ cõſumet vnũ
ex illꝭ: ⁊ erit timor ⁊ tremor i exercitu illoꝝ: ⁊ cõtẽtio
in reges ipoꝝ. Ecce nubes ab oriẽte et a ſeptẽtriõe
vſqꝫ ad meridianũ: ⁊ facies eoꝝ horrida valde ple/
na irẽ ⁊ ꝓcellẽ. Et collidẽt ſe inuicẽ: ⁊ collidẽt ſidus
copioſũ ſuper terrã: ⁊ ſidus illoꝝ. Et erit ſanguis a
gladio vſqꝫ ad ventrẽ: ⁊ fumꝰ hoĩs vſqꝫ ad ſubſtra/
mẽ cameli. Et erit timor ⁊ tremor multꝰ ſup terrã: ⁊
horrebũt q̃ videbũt iram illã: ⁊ tremor apprehẽdet
illos. Et poſt hec mouebũt nimbi copioſi a meridi/
ano ⁊ ſeptẽtrione: ⁊ portio alia ab occidẽte. Et ſup/
inualeſcẽt venti ab oriẽte ⁊ recludẽt eã ⁊ nubẽ quã
ſuſcitauit in ira: ⁊ ſidus ad faciendã exterritationẽ
ad oriẽtalẽ ventũ ⁊ occidẽtẽ violabit. Et exaltabũ/
tur nubes magnẽ et validẽ plenẽ irẽ ⁊ ſidus/ vt ex/
terreãt omnẽ terrã ⁊ inhabitãtes eã: ⁊ infundẽt ſup
oẽm locũ altũ ⁊ eminẽtẽ ſidus terribile/ ignẽ ⁊ grã/
dinẽ ⁊ rhompheas volantes: ⁊ aq̃s multas/ vt etiã D
impleant oẽs cãpi ⁊ oẽs riui plenitudine aq̃ꝝ mul/
taꝝ. Et demolient ciuitates ⁊ muros ⁊ mõtes ⁊ col
les ⁊ ligna ſiluaꝝ: ⁊ fẽnũ pratoꝝ ⁊ frumẽta eoꝝ. Et
trãſibũt ꝯſtantes vſqꝫ babylonẽ: ⁊ exterrẽt eã: cõue
nient ad ipaȝ ⁊ circũibũt eã: ⁊ effundẽt ſidus ⁊ oẽm
iram ſup eã. Et ſubibit puluis ⁊ fumꝰ vſqꝫ in celũ: ⁊
omẽs in circũitu lugebũt eã: et q̃ ſub ea remãſerint
ſeruiẽt his q̃ exterruerũt. Et tu aſia cõcors in ſpecie
babylonis et gloria ꝑſone eiꝰ: vẽ tibi miſera ꝓpter
qd̃ aſſimilaſti ei: et ornaſti filias tuas in fornicatio
ne ad placẽdũ et gl'iandũ i amatoribꝰ tuis q̃ tecũ ſp
cupierũt fornicari. Odibilẽ imitata es i oĩbꝰ opibꝰ
eiꝰ ⁊ in adiuentiõibꝰ eiꝰ: ꝓpterea dicit deꝰ: Immitã
tibi mala/ viduitatẽ/ pauꝑtatẽ/ ⁊ famem/ ⁊ gladiũ/ ⁊
peſtem ad deuaſtãdas domos tuas a violatiõe: et
morte ⁊ gloria virtutꝭ tuẽ. Sicut flos ſiccabit cũ ex
urget ardor q̃ emiſſus ẽ ſup te: ifirmaberis vt pauꝑ
cula plagata ⁊ caſtigata a mulieribꝰ vt non poſſint
te ſuſcipe potentes ⁊ amatores. Nũq̃d ego ſic zela/
bo te/ dicit dñs: niſi occidiſſes electos meos in omi
tꝑe: exaltãs ꝑcuſſionẽ manuũ/ et diceres ſup mortẽ
eoꝝ: cũ in ebriata eẽs exorna ſpeciẽ vultꝰ tui: Mer
ces fornicatiõis tuẽ in ſinu tuo: ꝓpter h̃ redditionẽ
accipies. Sicut facis electꝭ meis dicit dñs: ſic faciet
tibi deꝰ/ ⁊ tradet te in malũ. Et nati tui fame interi/
ent: ⁊ tu rhomphea cades: ⁊ ciuitates tuẽ cõterent:
et oẽs tui in cãpo gladio cadẽt. Et q̃ ſũt i mõtibꝰ fa
me ꝑibũt: ⁊ mãducabũt carnes ſuas/ ⁊ ſanguinẽ bi
bẽt a fame pãis ⁊ ſitꝭ aq̃. Infelix ꝑ maria venies: ⁊
rurſũ accipies mala. Et i trãſitu allidẽt ciuitatẽ occi
ſã ⁊ exterrẽt aliquã portionẽ terrẽ tuẽ/ ⁊ ꝑtẽ gl'iẽ tuẽ
extermiabũt rurſũ reuertẽtes ꝯuerſaȝ. Et demolita
eris illis ꝓ ſtipula: ⁊ ipſi erunt tibi ignis: ⁊ deuora/

E bunt te ⁊ ciuitates tuas: ⁊ terrā tuā ⁊ mōtes tuos:
omnes ſiluas tuas et lignū fructiferū igni cōburēt.
Filios tuos captiuos ducēt: et cenſū tuū in p̄dā ha/
bebūt et gloriā faciei tue exterminabūt. Ca. XVI
Ue tibi babylō ⁊ aſia: ve tibi egypte ⁊ ſyria.
Precingite vos ſacc̄ ⁊ cilitys: ⁊ plāgite fili
os vr̄os ⁊ dolete: qm̄ appropinquit cōtritio
veſtra. Immiſſus ē vob̄ gladiꝰ: ⁊ q̄s eſt q̄ auertat il/
lū? Immiſſus eſt vobis ignis: ⁊ q̄s eſt q̄ extinguat
illū? Immiſſa ſūt vob̄ mala: ⁊ q̄s ē q̄ repellet ea? Nū
q̄d repellet aliq̄s leonē eſuriētē ī ſilua: aut extiguat
ignē in ſtipula mox qm̄ cepit ardere? Nūq̄d repellet
aliq̄s ſagittā a ſagittario forti miſſā? Dn̄s fort̄ im/
mittit mala: ⁊ q̄s eſt q̄ repellet ea? Exijt ignis ex ira/
cūdia eiꝰ: ⁊ q̄s eſt q̄ extiguat eū? Coruſcabit: ⁊ q̄s nō
timebit? Tonabit: ⁊ q̄s non pauebit? Dn̄s cōmina/
bit: ⁊ q̄s nō funditꝰ cōteret a facie ipiꝰ? Terra tremu
it ⁊ fundamēta eiꝰ: mare fluctuat de ꝓfundo: ⁊ fluctꝰ
eiꝰ diſturbabūt: ⁊ piſces eiꝰ a facie dn̄i: ⁊ a gl'ia virtu
tis eiꝰ: qm̄ fortis dextera eiꝰ q̄ arcū tendit: ſagitte eiꝰ
acute q̄ ab ipſo mittunt: nō deficient cū ceꝑint mit/
ti in fines terre. Ecce mittūt mala ⁊ nō reuertent do
nec veniāt ſuꝑ terrā: Ignis ſuccēdit: ⁊ nō extinguet
donec ꝯſumat fundamēta terre. Queadmodū non
redit ſagitta miſſa a valido ſagittario: ſic nō reuertē/
tur mala q̄ miſſa fuerunt in terrā. Ue mihi: ve mihi:
Quis me liberabit ī illiꝰ diebꝰ? Initiū doloꝝ ⁊ mul
ti gemitꝰ: initiū famis ⁊ multi interitꝰ: initiū belloꝝ
et formidabūt poteſtates: initiū maloꝝ et trepida/
būt oēs. In his q̄d faciā cū venerint mala? Ecce fa/
mes ⁊ plaga et tribulatio ⁊ anguſtia miſſa ſūt flagel
la in emēdatiōe: ⁊ in his omibꝰ ſe nō ꝯuertēt ab ini/
quitatibꝰ ſuis: neq; flagelloꝝ memores erūt ſemp.
F Ecce erit annone vilitas ſuꝑ terrā: ſic vt putant ſibi
eſſe directā pacem: et tūc germiabūt mala ſuꝑ terrā:
gladiꝰ fames et magna cōfuſio. A fame eni plurimi
qui inhabitāt terrā interient: ⁊ gladiꝰ ꝑdet ceteros q̄
ſuꝑauerint a fame: ⁊ mortui ſicut ſtercora ꝓijcient: ⁊
nō erit q̄ cōſolet eos. Derelinquet eni terra deſerta:
et ciuitates eiꝰ deijcient. Nō derelinquet q̄ colat ter
rā: ⁊ q̄ ſeminet eā. Ligna dabūt fructꝰ: ⁊ q̄s vindemi
abit illa? Uua matura fiet: ⁊ q̄s calcabit illam? Erit
eni loc̄ magna deſertio? Cupiet eni homo hoīem vi
dere: vel vocē eiꝰ audire. Relinquent eni de ciuitate
decē: ⁊ duo de agro q̄ abſcōderint ſe in denſis nemo
ribꝰ et ſciſſur̄ petrarū: queadmodū dū derelinquūt
in oliueto: ⁊ ſingulis arboribꝰ tres aut quattuor oli/
ue: aut ſicut in vinea vindemiata racemi relinquūt
ab his q̄ diligēter vineā ſcrutant: ſic relinquēt ī die/
bus illis treſ aut q̄ttuor ſcrutātibꝰ domos eoꝝ ī rhō/
phea. Et relinquet terra deſerta: ⁊ agri eiꝰ inuetera/
būt: ⁊ vie eiꝰ et omēs ſemite eiꝰ germinabūt ſpinas:
eo ꝙ nō trāſient hoīes ꝑ eā. Lugebūt virgies nō ha/
bētes ſponſos: lugebūt mulieres nō habētes viros
Lugebūt filie eaꝝ nō habētes adiutoriū ſpōſi eaꝝ.
In bello cōſument: ⁊ viri eaꝝ in fame exterent. Au/
dite v̄bū iſta ⁊ cognoſcite ea ſerui dn̄i. Ecce v̄bū dn̄i:
excipite iſtud: ne dijs credat̄ de q̄bꝰ dicit dn̄s: Ecce
appropinquat mala: ⁊ nō tardāt. Queadmodū pre/
gnās cū parit in nono menſe filiū ſuū appropiquāte
hora partꝰ eiꝰ: ante horas duas vel tres dolores cir
cūeunt vētrē eiꝰ: ⁊ ꝓdeunte infante de vētre nō tar/
dabūt vno puncto: ſic nō morabunt mala ad ꝓdeū/
dū ſuꝑ t̄rā: ⁊ ſeculū gemet: ⁊ dolores circūtenebūt il/
lud audite v̄bū plebs mea: Parate vos ī pugnā: ⁊ G
in malis ſic eſtote q̄ſi aduene terre. Qui vēdit: q̄ſi q̄
fugiat: ⁊ q̄ emit / q̄ſi q̄ ꝑditurus. Qui mercat / q̄ſi qui
fructū nō capiat: ⁊ q̄ edificat: q̄ſi qui nō habitaturꝰ.
Qui ſeminat: q̄ſi qui nō metet: ſic ⁊ qui vineā putet
quaſi q̄ nō vindemiaturꝰ. Qui nubūt: ſic q̄ſi filios
nō facturi: ⁊ q̄ nō nubūt: ſic q̄ſi vidui: ꝓpter q̄d qui
laborāt: ſine cauſa laborāt. Fructꝰ ei illoꝝ alienige/
ne metēt: ⁊ ſubſtātiā illoꝝ rapiēt: et domos euertēt
et filios eoꝝ captiuabūt: q̄r ī captiuitate ⁊ fame ge
nerāt natos ſuos. Et q̄ negociant in rapina quātū
diu exornāt ciuitates ⁊ domos ſuas ⁊ poſſeſſiōes ⁊
ꝑſonas ſuas: tanto magis adçelabor eos ſuꝑ pecca
ta dicit dn̄s. Quō celatur fornicaria: m̄liere idoneā
et bonā valde: ſic celabit iuſticia iniq̄tatē cū exor/
nat ſe ⁊ accuſat eā ī facie cū venerit q̄ defendat exq̄/
rentē omne peccatū ſuꝑ terrā. Propterea nolite ſi/
milari ei nec operibꝰ eius: qm̄ adhuc puſillū: ⁊ tolle
tur iniquitas a terra: ⁊ iuſticia regnabit in vos. Nō
dicat peccator ſe nō peccaſſe: qm̄ carbones igniſ cō
buret ſuꝑ caput eiꝰ: q̄ dicit nō peccaui corā d̄o ⁊ glo
ria ipſiꝰ. Ecce dn̄s cognoſcet oīa oꝑa hominū: ⁊ ad/
inuētiōes illoꝝ: ⁊ cogitatiōes illoꝝ: et corda illoꝝ.
Dixit eni: † Fiat terra: ⁊ facta eſt: Fiat celū: et factū
eſt: Et in verbo illiꝰ ſtelle fundate ſūt: ⁊ nouit nume
rū ſtellaꝝ. Qui ſcrutat abyſſum ⁊ theſauros illarū:
Qui menſus eſt mare: ⁊ cōceptū eiꝰ: Qui concluſit
mare in medio aquaꝝ: ⁊ ſuſpendit terrā ſuꝑ aquas
verbo ſuo: Qui extēdit celū q̄ſi camerā: ſuꝑ aquas
fundauit †eū: Qui poſuit ī deſerto fontes aquaꝝ: al's † illud
et ſuꝑ verticē montiū lacus ad emittendū flumina
ab eminenti petra vt portaret terrā: Qui finxit ho/ H
minē: ⁊ poſuit cor ſuū in medio corꝑis: ⁊ miſit ei ſpi/
ritū: vitā ⁊ intellectū: ⁊ ſpiramē dei omnipotēt̄ qui
fecit omnia: ⁊ ſcrutinat omnia abſconſa in abſcōſis
terre: Hic nouit adinuentionē veſtrā: et q̄ cogitatis
in cordibꝰ veſtr̄ peccātes ⁊ volentes occultare pec/
cata veſtra. Propter q̄d dn̄s ſcrutinādo ſcrutinauit
omnia oꝑa veſtra: et traducet vos oēs: et vos con/
fuſi eritis: cū ꝓceſſerint peccata veſtra corā homini
bus: et iniq̄tates erūt q̄ accuſatores ſtabūt in die il
lo. Quid facietis: aut quō abſcondetis peccata ve/
ſtra corā deo ⁊ angelis eiꝰ? Ecce iudex deus: Time/
te eū. Deſinite a peccatis veſtris: ⁊ obliuiſcami ini/
quitates veſtras iam agere eas in ſempiterno: ⁊ de
us educet vos ⁊ liberabit de omni tribulatiōe. Ec/
ce eni incendit ardor ſuꝑ vos turbe copioſe: et rapi/
ent quoſdam ex vobis: et cibabūt idolis occiſos: et
qui conſenſerint eis erūt illis in deriſū ⁊ in iprope
riū ⁊ in cōculcationē. Erit eni locis locꝰ: ⁊ in vicinas
ciuitates exurrectio multa ſuꝑ timētes dn̄m. Erūt
quaſi inſani: nemini parcētes: ad diripiendū et de/
uaſtandū adhuc timētes dn̄m: q̄r deuaſtabūt et di/
ripiēt ſubſtātiaſ: ⁊ de domibꝰ ſuis eos eijcient. Tūc
parebit ꝓbatio electoꝝ meoꝝ: vt aurū q̄d ꝓbat ab
igne. Audite dilecti mei dicit dn̄s: Ecce adſūt dies
tribulatiōis: ⁊ de his liberabo vos. Ne timeat̄ nec
heſitetis: qm̄ d̄s dux vr̄ ē. Et q̄ ſuat mādata et p̄ce/
pta mea: dicit dn̄s d̄s: ne p̄pōderēt vos pctā vr̄a: ne
ſuꝑeleuēt ſe iniq̄tates vr̄e. Ue q̄ ꝯſtrigūt a pctis ſu
is: ⁊ obtegūt ab iniq̄tatibꝰ ſuis: queadmodū ager
ꝯſtrigit a ſilua: ⁊ ſpinis tegit ſemita eiꝰ ꝑ quā nō trā
ſit hō: ⁊ excludit: ⁊ mittit ad deuoratione ignis.

Explicit liber Eſdre quartus.

A Chromatio ⁊ helio.⁊c. His que agi. Potiꝰ ⁊ veriꝰ dixiſſe īter apocripha: vel large accepit agiographa quaſi ſanctoꝝ ſcripta: ⁊ nō de numero illoꝝ nouem que ꝓprie dicūtur agiographa que ſunt de catalogo. hoc eſt de numero.xxij.libroꝝ. Cōſiſtit eñ in pentateucho. et.viij. ꝓphetis ⁊.ix.agiographis. Or autem ꝯm grecos in pmo oꝛdine.vij.ponit li. addens pentateucho Joſue ⁊ iudicuꝫ ⁊ vocat oꝛdineꝫ illū eptateuchū: ab epta qđ eſt ſeptē ⁊ theuchos volumen. c Et quicqđ ⁊c. Hoc dicit ne videretur hypbole ꝙ tā breui tpe tantū opꝰ videret adimplere. b Utriuſqꝫ lingue. Tenebat librū chaldaicū ⁊ legebat hebꝛaice.

Expoſitio pꝛologi

Incipit expoſitio fratris Britonis oꝛdinis minoꝝ ſup ꝓlogū Tobie.

Chromatio ⁊ heliodoꝛo.⁊c. Iſte ꝓlogus tres habet ptes pncipales.ſcꝫ inchoationē: ꝓgreſſionē: ⁊ ꝯcluſionem. Inchoatio ꝯtinet deuotā ſalutationē ⁊ illa ps per ſe ptꝫ. Progreſſio ꝯtinet narrationē: q̄ habet tres particulas.in quarū prima ponit admiratio Hieronymi ꝺ inſtantia petitionis chꝛomatij ⁊ heliodoꝛi cuꝫ dicitur: Mirari non deſino. et ſubdit ibidem ratio duplex admirationis. Prima ē qꝛ liber iſte ſcriptus erat chaldaico ſermōe: cuiꝰ adhuc modicam habebat noticiā. vñ dicit: Ut librū chaldeo ſermone ſcriptuꝫ ⁊c. Secūda admirationis rō eſt: qꝛ liber iſte apud hebꝛeos nō eſt de canone: ⁊ ita ſi trāſferret incurreret eoꝝ maliuolentiā. vnde dicit: Quē hebꝛei de catalogo ⁊c. In ſcđa parte narrationis dicit ſe tranſtuliſſe libꝛuꝫ ad petitionē ipſorū. vnde dicit: Feci ſatis deſiderio veſtro ⁊c. In tertia parte dicit ꝙ ex h incurrit indignationē hebꝛeoꝝ. vnde dicit: Arguūt eñ nos ⁊c. Cōcluſio oſtēdit finalē Hieronymi intentionē que eſt epiſcopoꝝ facere beneplacitum. qđ notat ibi: Sed meliꝰ eē iudicās: nec h facit negligenter ſed cū diligentia. qđ notat ibi: Et qꝛ vicina eſt. vbi dicit ꝙ peritiſſimū queſiuit interptē. vlterius dicit ꝙ oꝛationibꝰ eoꝝ attribuendum eſt qcqđ boni ſequetur de trāſlatione ſua. vñ dicit: Et orōnibꝰ vr̄is ⁊c. His dictis lr̄e inſiſtamꝰ.

Diuiſio

B

Incipit pꝛologus beati Hieronymi pꝛeſbyteri in libꝛū Tobie.

Chromatio ⁊ heliodoꝛo epiſcopis: Hieronymus pꝛeſbyter ī domino ſalutem. Mirari non deſino exactionis veſtre inſtantiam. Exigitis eniꝫ vt libꝛum chaldeo ſermone conſcriptuꝫ: ad latinū ſtilū trahā: libꝛum vtiqꝫ tobie queꝫ hebꝛei de catalogo diuinarū ſcripturarū ſecātes: his que (Al's apocripha.) agiographa memoꝛāt/mācipārūt. Feci ſatis deſiderio veſtro nō tñ meo ſtudio. Arguūt eniꝫ nos hebꝛeoꝛuꝫ ſtudia: ⁊ imputant nobis cōtra ſuū canonē † latinis auribus iſta trāſferre. Sꝫ meliꝰ eē iudicās/phariſeoꝛuꝫ diſplicere iudicio: et epiſcopoꝝ iuſſionibꝰ deſeruire inſtiti vt potui. Et qꝛ vicina eſt chaldeoꝛū lingua ſermoni hebꝛaico: vtriuſqꝫ ligue peritiſſimū loquacem reperiens vnius diei laboꝛeꝫ arripui: et quicqđ ille mihi hebꝛaicis verbis expꝛeſſit: hoc ego accito notario ſermonibus latinis expoſui. Orationibꝰ vr̄is mercedeꝫ huiꝰ opis compenſabo: cū gratuꝫ vob didicero me qđ iubere eſtis dignati/cōpleſſe. Finit ꝓlogꝰ.

b Exactiōis.i.petitionis. vide ī opuſculo de vocabulis biblie vbi expōit exactoꝛ. e Secātes.i. ſeparantes ⁊ repellentes. c De catalogo.i.de numero. d Diuinarū ſcripturaruꝫ. vñ.ſ.dixit in ꝓlogo galeato: ꝙ ſapientia que vulgo ſalomonis inſcribit: ⁊ ieſu filij ſirach liber: ⁊ iudith ⁊ tobias ⁊ heſter nō ſūt in canone. Catalogus dicitur a cata qđ eſt breuis: ⁊ logos qđ ē ſermo: quaſi ſermo multa breuiter cōpꝛehendēs. vt: Oēs ſancti oꝛate ꝓ nobis: ⁊ in ꝓpoſito.xxij.libꝛi veteris teſtamēti de catalogo dicūtur vt patebit. Catalogus ꝯm Huguitionem dicit enumeratio: oꝛdo: ſeries: vel breuis deſcriptio: vl' iuſtoꝝ numerus. f Agiographa memoꝛant.i.dicūt: vel nomināt. Alia lr̄a habet apocripha qđ melius eſt: qꝛ Hieronymꝰ in ꝓlogo galeato numerat libꝛis canonicis inter quos iſte nō eſt: infert: q̄cquid extra hos eſt inter apocripha ē cōputatū: q̄d ſit agiographū inuenies.ſ. in ꝓlogo ſup Joſue in pncipio. Gloſa quedā ſcribit ſup iſtum locū: q̄ talis eſt: Potiꝰ ⁊ veriꝰ dixiſſet: inter apocripha: vel large accipit agiographa: q̄ſi ſanctoꝝ ſcripta: ⁊ ita nō eſt de numero illoꝝ nouē q̄ ꝓprie dicuntur agiographa: qui ſunt de catalogo hoc eſt de numero.xxij.libꝛoꝝ biblie. Conſiſtit eñ catalogꝰ in pētateucho.et.viij. ꝓphetis.et.ix.agiographis. g Mācipārūt.i.dederūt vel adiecerūt. mācipare dꝛ mācipiū facere: in ſeruituteꝫ redigere: manu captum adducere tradere vel dare: vel ducere: ⁊ ſimpliciter ponit ꝓ dare vel ducere. inuenitur etiam neutrū ꝓ ſeruire. h Nō tñ meo ſtudio.i.nō meo laboꝛe: ſupple ſolū: qꝛ alius mecū laboꝛauit.ſ.chaldaicus interpꝛes q̄ mihi expoſuit hebꝛaice: ⁊ ego feci ſcribi latine. vel: meo ſtudio: ſit datiui caſus: vt ſit ſenſus: non ſatiſfeci meo ſtudio: quia ex h ſuſcitata eſt contra me emuloꝝ indignatio q̄ mihi detrahūt. i Eni: ꝓcerte vl' qꝛ. k Arguūt ei nos ⁊c. et imputant nobis.i.impꝛoperant. l Cōtra ſuū canonē.i.cōtra ſuam bibliā que recte canon dꝛ: nā canō grece regula dꝛ latine. vñ biblia dꝛ canon.i. regula: eo ꝙ recte ducit: nec aliq̄ñ alioꝛſum trahit: vel dꝛ regula eo ꝙ regat: ⁊ ꝙ noꝛmā recte viuēdi pꝛebeat: vel diſtoꝛtū prauūqꝫ ad modū regule coꝛrigat. Et qꝛ fecimꝰ hic mentionē de canone. nota ꝯm Iſidoꝝ in.vj. Etymol'. ꝙ ſunt canones euāgelioꝝ: ⁊ ſunt canones ꝯcilioꝝ. Canones q̄tuoꝛ euāgelioꝝ Ammoniꝰ alexādrie pꝛimꝰ excogitauit: quē poſtea Euſebiꝰ ceſarienſis ſecutꝰ: eos pleniꝰ cōpoſuit: q̄ ideo facti ſunt: vt ꝑ eos īuenire ⁊ ſcire poſſimus q̄ reliquoꝝ euāgeliſtaruꝫ ſimilia aut ꝓpꝛia dixerūt. Sunt aūt numero decē: quoꝝ pmus ꝯtinet numeros in quibus quattuoꝛ eadē dixerūt. Mattheus Marcus Lucas: ⁊ Johānes. ſecūdus in q̄bus tres: mattheꝰ marcus: lucas. tertius in quibꝰ ſimiliter tres: ſcꝫ mattheus: lucas: ⁊ iohannes. quartꝰ in quo iterū tres: mattheꝰ marcus: iohannes. q̄ntus in quibus duo: lucas mattheus. ſextus in quibꝰ duo: mattheus: marcus. ſeptimꝰ in q̄bus duo: mattheus: iohānes. octauꝰ in quibꝰ duo: lucas ⁊ marcus. nonus in quibꝰ duo: lucas ⁊ iohānes. decimꝰ in quibꝰ ſinguli eoꝝ ꝓpꝛia quedā dixerūt: quoꝝ expoſitio hec eſt. ꝑ ſingulos eñ euangeliſtas numerus quidā capitulis affixus adiacet. cui numero ſubdita eſt era quedaꝫ ex minio notata q̄ indicat in quo canone poſitus ſit numerus cui ſubiecta ē era: verbi gratia: ſi eſt pꝛima in pmo canone. ſi ſecūda in ſecūdo: ſi tertia in tertio: ⁊ ſic per oꝛdinē vſqꝫ ad decimū ꝑuenies. Si igitur aperto quolibet euāgelio placuerit ſcire qui reliquoꝝ euangeliſtarū ſimilia dixerunt: aſſumes adiacentē numerū capituli ⁊ requires ipſum numerū in ſuo canone quē indicat: ibiqꝫ īuenies quot ⁊ qui dixerūt ⁊c. Canones generaliū cōcilioꝝ a tempoꝛibꝰ conſtantini ceperunt. In p̄cedentibus nāqꝫ annis ꝑſecutione feruente docendaruꝫ plebiū minime dabat facultas ⁊c. m Phariſeoꝝ. vide in opuſculo de vocabulis biblie vbi exponit phariſei. tamen hic phariſei cōiter dici poſſunt iudei: a phares qđ ē diuiſio: qꝛ ſunt a vera fide diuiſi. n Inſtiti. tranſlationi faciende. inſto.as dicit contra ſtare: inſiſtere: inuigilare: inſudare: ⁊ in tribꝰ vltimis ſignificationibus ponitur hic. o Uicina.i.confinis ⁊ conſimilis. ſicut habetur in pncipio pꝛologi galeati. r Reperiens quēdam loquacē.i.loqui ſcientem chaldaice ⁊ hebꝛaice: ⁊ nō ſolum loquacem vel loquentē: ſed q Peritiſſimū.i.doctiſſimū. p Utriuſqꝫ ligue. ⁊ ita bene poterat interp̄tari. s Unius diei laboꝛē. hoc dicit: quia liber bꝛeuius eſt ⁊ bꝛeuis laboꝛ quaſi vnius diei fuit in eius tranſlatione. t Accito.i.aduocato. v Notario. q̄ ſcribebat latinis lr̄is ſicut ego dictabam. x Orationibus vr̄is recōpenſabo.i.attribuā vel ꝑſoluā. recompēſare ꝓpꝛie dicit reddere: ꝑſoluere: remūerare: iterū trutinare: equare. y Mercedem.i.pꝛemiū ⁊ pꝛeciū.ſ.oēm vtilitatē. z Huius operis. ad cuius completionē me veſtris oꝛationibus adiuuiſtis. a Cum didicero. alioꝛum relatione. b Gratū eſſe vobis me cōpleſſe. opus illud quod vos. c Eſtis dignati iubere. q.d. cum intellexero vos gaudere: eo ꝙ compleuerim quod iuſſiſtis ideo oꝛationibus vr̄is attribuā: ſi qua ex hoc vtilitas conſequatur: quia oꝛādo ꝓ me tā efficaciter me iuuiſtis. Explicit expoſitio ꝓlogi.

Al's † latinorum

D

Q